

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΠΑΝ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛ. ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Εγκριθείσα

*ἐν τῇ κατὰ τὸν νόμον 1724 διαγωνισμῷ
διὰ τὴν τετρατείαν 1909-1912*

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ Α. Χ. ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΣ

1910

ΔΡΑΧ. 1,20

ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ

ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

Ἄριθ. Πρωτ. 11,300
Διεκπ.

Πρὸς τὸν κ. Δ. Χ.

Γνωρίζομεν ὑμῖν ὅτι κατ' ἀπό-
δοξατικῶν βιβλίων ἐποπτικῆς
σικῆς καὶ Πολιτικῆς Γεωγραφίας
Σχολείων ὑπὸ Δ. Πατισσοῦλου
σθῆ εἰς δραχμὰς μίαν καὶ λεπτά
τέον βιβλιόσημον χρώματος ῥοδίνου ἔσται ἀξίας λεπτῶν τεσσαρά-
κοντα καὶ πέντε (45).

Ἐντελλόμεθα, ὅπως συμμορφωθῆτε πρὸς τὰς ἀποφάσεις ταύ-
τας, ἐκτυπώσητε δὲ τὴν παροῦσαν ἐπὶ τῆς ἐσωτερικῆς ὄψεως τοῦ
περικαλύμματος τοῦ βιβλίου κάτωθι τῆς θέσεως, εἰς ἣν κατὰ νό-
μον ἐπικολῶνται τὰ βιβλιόσημον.

Ὁ Ὑπουργὸς
Κ. ΓΕΡΟΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ

Γ ΒΕΝΘΥΛΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΠΑΤΣΟΠΟΥΛΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΕΝ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΩ

ΦΥΣΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ
ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

του μαθητιών Πέτρον Γ. Εμμερσονίου
ΠΑΛΗΝ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

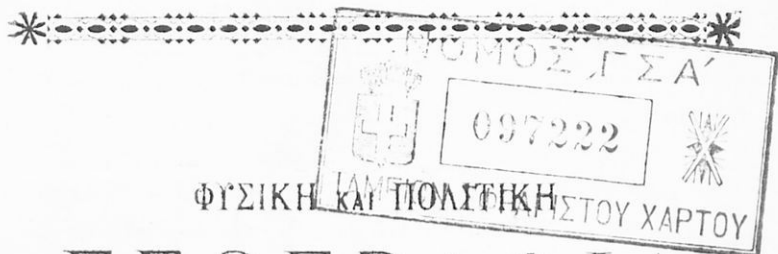
ΔΙΑ ΤΗΝ Β' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

ΕΓΚΡΙΘΕΙΣΑ

Εν τῇ κατὰ τὸν νόμον ΓΣΑ' διαγωνισμῶ τῶν διδακτικῶν βιβλίων
διὰ τὴν τετραετίαν 1909—1913.

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ Δ. Χ. ΤΕΡΖΟΠΟΥΛΟΣ
1911

Γ Ε Ω Γ Ρ Α Φ Ι Α

Τ Η Σ Ε Υ Ρ Ω Π Η Σ

ΠΛΗΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

(Έπιφ. 9,935,320 □ χμ. πληθ. 395,362,048).

Μετά δὲ τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος

ἐπιφ. 10,000,000 □ χμ. Πληθ. 398,000,000.

Ἡ Εὐρώπη, συγκρινομένη πρὸς τὰς λοιπὰς Ἠπείρους τῆς γῆς κατέχει μεταξύ αὐτῶν κατὰ μὲν τὴν ἔκτασιν τὴν τετάρτην θέσιν, κατὰ δὲ τὸν πληθυσμὸν τὴν δευτέραν, μόνον τῆς Ἀσίας οὕσα ὑποδεεστέρα. Ἄλλ' ἂν ἡ Εὐρώπη δὲν κατέχη τὴν πρώτην θέσιν κατὰ τὴν ἔκτασιν καὶ τὸν πληθυσμὸν ἐν σχέσει πρὸς τὰς λοιπὰς Ἠπείρους, εἶναι ἔτι ἀναμφισβητήτως ἢ σπουδαιότατη πασῶν, διότι ὑπῆρξε πάντοτε ἡ ἑστία τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ.

Ὅρια τῆς Εὐρώπης. Ἡ Εὐρώπη ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τῆς Προποντίδος, τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ ποταμοῦ Οὐράλη καὶ τῶν Οὐραλίων ὄρεων.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις τῆς Εὐρώπης. Χωρογραφικῶς διαιρεῖται ἡ Εὐρώπη εἰς τρία μέρη :

Α'. Εἰς τὴν **Νότιον Εὐρώπην**, περιλαμβάνουσαν τὰς τρεῖς

χερσονήσους, τὴν Ἑλληνικὴν τὴν Ἰταλικὴν καὶ τὴν Πυρηναικὴν.

Β'. Εἰς τὴν Μέσην Εὐρώπην, περιλαμβάνουσιν τὴν Γαλλίαν, τὴν Ἑλβετίαν, τὸ Αἰχτενσιάν, τὸ Βελγίον, τὴν Ὀλλανδίαν, τὸ Λουξεμβούργον, τὴν Γερμανίαν, τὴν Αὐστρουγγαρίαν καὶ τὴν Ῥωμανίαν καὶ

Γ'. Εἰς τὴν Βόρειον Εὐρώπην, περιλαμβάνουσιν τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ Ἰρλανδίαν, τὴν Δανίαν, τὴν Σουηδίαν, τὴν Νορβηγίαν καὶ τὴν Ῥωσίαν.

✕ Πολιτικὴ διαίρεσις τῆς Εὐρώπης. Πολιτικῶς δὲ διαιρεῖται ἡ Εὐρώπη εἰς 25 κράτη. Ταῦτα δὲ εἶναι 1) ἡ Ἑλλάς, 2) ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, 3) ἡ Βουλγαρία, 4) ἡ Ῥωμανία, 5) ἡ Σερβία, 6) τὸ Μουρβοῦνιον, 7) ἡ Ἰταλία, 8) ὁ Ἅγιος Μαρίνος, 9) τὸ Μονακόν, 10) ἡ Ἑλβετία, 11) τὸ Αἰχτενσιάν, 12) ἡ Γαλλία, 13) ἡ Ἰσπανία, 14) ἡ Πορτογαλία, 15) ἡ Ἀνδόρρα, 16) τὸ Βέλγιον, 17) ἡ Ὀλλανδία, 18) τὸ Λουξεμβούργον, 19) ἡ Ἑλβετία, 20) ἡ Αὐστρουγγαρία, 21) ἡ Μεγάλη Βρετανία καὶ Ἰρλανδία, 22) ἡ Δανία, 23) ἡ Σουηδία, 24) ἡ Νορβηγία καὶ 25) ἡ Ῥωσία.

Ἐκ τῶν κρατῶν τούτων τῆς Εὐρώπης τὰ μεγαλειότερα καὶ ἰσχυρότερα εἶναι ἡ Ῥωσία, ἡ Γερμανία, ἡ Αὐστρουγγαρία, ἡ Γαλλία, ἡ Ἀγγλία καὶ ἡ Ἰταλία, αἵτινες διὰ τοῦτο καλοῦνται Μεγάλαι Δυνάμεις.

Α'. ΝΟΤΙΟΣ ΕΥΡΩΠΗ

α'. ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ἡ Ἑλληνικὴ χερσονήσος, ἣτις κατέχει τὸ ΝΑ. μέρος τῆς Εὐρώπης χωρίζομένη ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ Κάτω Δουνάβεως καὶ τοῦ παραποτάμου αὐτοῦ Σαύου ἢ Σάου, ὀρίζεται πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἴονίου

καὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους. Περιλαμβάνει δὲ τὰς ἑξῆς χώρας: τὴν Ἑλλάδα, τὴν Εὐρωπαϊκὴν Τουρκίαν, τὴν Κρήτην, τὴν Βουλγαρίαν μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ρουμυλίας, τὴν Σερβίαν, τὸ Μαυροβούνιον, τὴν Βοσνίαν, τὴν Ἑρζεγοβίνην, τὴν Δαλματίαν καὶ τὴν Ἰστροίαν.]

1. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΤΟΥΡΚΙΑ

(Ἐπιφ. 179,250 □ χμ. Πληθ. 6,317,000).

Χωρογραφικὴ διαίρεσις. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία, ἥτις καλεῖται οὕτω διότι τὸ Τουρκικὸν κράτος δὲν περιορίζεται μόνον ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἀλλ' ἐξαπλοῦται καὶ ἐπὶ τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Ἀφρικῆς, ἀποτελεῖται νῦν ἐκ τῶν ἑξῆς χωρῶν: 1) ἐκ τοῦ πλείστου μέρους τῆς Ἠπειροῦ· 2) ἐκ τῆς Ἀλβανίας· 3) ἐκ τοῦ Νοβιπαζάρ· 4) ἐκ τῆς Βορείου Θεσσαλίας· 5) ἐκ τῆς Μακεδονίας καὶ 6) ἐκ τῆς Νοτίου Θράκης.

Ὁρίζεται δὲ ἡ νῦν Εὐρωπαϊκὴ Τουρκία πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας, τῆς Σερβίας καὶ τῆς Βουλγαρίας· πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας, τοῦ Μαυροβουνίου, τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἑλλάδος, τοῦ Αἰγαίου πελάγους καὶ τῆς Προπονίδος· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Κάτοικοι τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας περὶ τὰ 3,000,000 εἶναι Ἕλληνες, οἱ δὲ λοιποὶ Τούρκοι, Ἀλβανοί, καὶ ὀλίγοι Σέρβοι, Βούλγαροι, Ἀρμένιοι, Ἰουδαῖοι κλπ.

Θρησκεία. Ἡ ἐπίσημος θρησκεία τῶν Τούρκων εἶναι ὁ Ἰσλαμισμός, ἥτοι ἡ θρησκεία τοῦ Μωάμεθ, τῆς ὁποίας ὁ ἀνώτερος ἐξηγητῆς εἶναι ὁ Σεῦχ-ουλ-Ἰσλάμης. Παρὰ τὸν Ἰσλαμισμὸν ἔμως τὰ μάλιστα ἰσχυρὰ ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Τουρκίᾳ εἶναι ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, καὶ ἰδίως ἡ ὀρθόδοξος, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς εἶναι ὁ Πατριάρχης, ὅστις ἐδρεύει ἐν Κωνσταντινουπόλει μετὰ

βαρῶς Συνόδου ἐκ δωδεκα Μητροπολιτῶν καὶ μικτοῦ συμβουλίου.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ μὲν στρατὸς τοῦ ἔλου Τουρκικοῦ κράτους ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 140,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 1,500,000. Ὁ δὲ στόλος ἀποτελεῖται ἐξ 78 διαφόρων παλαιῶν καὶ νέων πλοίων.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Τουρκικῆς αὐτοκρατορίας, ὑπὸ τὸ ὅποιον διετέλουν καὶ αἱ ὑπ' αὐτῆς κατεχόμενα χῶρα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, ἦτο πρότερον μὲν δεσποτικόν, ὁ δὲ Σουλτάνος ἦτο ἀπόλυτος κύριος τῆς ζωῆς, τῆς τιμῆς καὶ τῆς παρουσίας πάντων τῶν ὑπηκόων αὐτοῦ. Κατὰ τὸν Ἰούλιον ἔμως τοῦ παρελθόντος ἔτους (1908) ὁ τότε Σουλτάνος Ἀβδούλ-Χαμίτ ὁ Β' ἀναγκασθεὶς ὑπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τῶν λεγομένων Νεοτούρκων (ὁπαδῶν δῆθεν φιλελευθέρων ἰδεῶν) ἀνεκίηρξε τὸ συνταγματικὸν πολίτευμα εἰς ἅπασαν τὴν Τουρκικὴν αὐτοκρατορίαν.

1. Τουρκικὴ Ἠπειρος.

(*Επιφ. 17,900 □ χμ. Πληθ. 527,000).

Ἡ Ἠπειρος, ἣτις εἶναι χῶρα Ἑλληνικὴ καὶ ἦε μικρὸν μόνον μέρος (τὸ μεταξὺ τῆς Πίνδου καὶ τοῦ ποταμοῦ Ἀράχθου) παρεχωρήθη τῇ 1881 ὑπὸ τῆς Τουρκίας εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἐξ οὗ ἀποτελεῖται ὁ νομὸς Ἄρτης, κατέχει τὴν ΝΔ. γωνίαν τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Ὁρίζεται δὲ πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Ἀλβονίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Γενοῦσου πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους· πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Ἠπείρου, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἀράχθου καὶ τοῦ ἔρους Λάκιμονος, καὶ ὑπὸ τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τῶν ὄρεων Τύμφης καὶ Βοῦου. Ἀπὸ δὲ τῆς Ἑλλάδος χωρίζεται ἡ Τουρκικὴ Ἠπειρος διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Πρεβέζης.

Ἔχει δὲ ἡ χώρα αὕτη :

Κόλπους : τὸν τοῦ Αἰλῶνος καὶ τὸν Ἀμβρακικὸν (κ. τῆς Ἀρτης).

Ὅρη : τὰ Κεραύνια (βουνὰ τῆς Χιμάρας), τὸ Βόϊον, τὴν Τύμφην, τὸν Λάκμονα, τὰ Νεμέριζικα καὶ τὸν Τομάρον. Ἀκρωτήριον ἓν, τὸ Ἀκροκεραύτιον (Γλῶσσαν), καὶ μίαν πεδιάδα, τὴν Ἀμβρακικὴν, ἣτις παράγει δημητριακοὺς καρπούς, ἔλαιον, οἶνον καὶ ἔσπεριδοειδῆ.

Ποταμούς : τὸν Ἄφρον (κ. Βερατιανὸν) πηγάζοντα ἐκ τοῦ Βοῦου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· τὸν Ἀφρον πηγάζοντα ἐκ τοῦ Λάκμονος καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ αὐτὸ πέλαγος· τὸν Θάμιν (Καλαμᾶν) πηγάζοντα ἐκ τῆς Τύμφης καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ Ἴόνιον πέλαγος· τὸν Ἀχέροντα πηγάζοντα ἐκ τοῦ Τομάρου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ αὐτὸ πέλαγος· καὶ τὸν Λοῦρον πηγάζοντα καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ Τομάρου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Ἀμβρακικὸν κόλπον· καὶ

Λίμνας : τὴν Ἀχερουσίαν καὶ τὴν Παμβῶτιν (λίμνην τῶν Ἰωαννίνων).

Κλίμα, ἔδαφος, καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς χώρας εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγμενόν, τὸ δὲ ἔδαφος ποικίλον, καὶ τὰ κυριώτερα τῶν προϊόντων σιτηρά, οἶνος, ἔλαιον, καπνός, ἔσπεριδοειδῆ καὶ ἄλλα.

Κάτοικοι : Οἱ κάτοικοι τῆς Τουρκικῆς Ἠπείρου εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον Ἕλληγες (270,000) γνησιώτατοι κατὰ τὴν καταγωγὴν, τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ἔθνηκὸν φρόνημα. Διακρίνονται δὲ οἱ Ἠπειρώται οὗτοι Ἕλληγες διὰ τὴν φιλεργίαν αὐτῶν καὶ τὴν εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας ἐπίδοσιν των. Εἶναι δὲ τοσοῦτον φιλοπάτριδες, ὥστε ὅπουδὲποτε τῆς γῆς καὶ ἂν ζῶσιν, οὐδέποτε λησμονοῦσιν οὐ μόνον τὴν ἰδιαιτέραν αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὴν μεγάλην Ἑλληνικὴν πατρίδα. Οἱ πλεῖστοι τῶν εὐεργετῶν τοῦ ἔθνους εἶναι τέκνα τῆς Ἠπείρου. Εἶναι δὲ οὗτοι οἱ Ζωσιμάδαι, οἱ Κοπλάται, οἱ Ριζάραι, οἱ Ἀροάκαι, οἱ

Χατζηκώσται, οί Ζάλπει, οί Τσοίτσι, οί Στουρνάροι, ὁ Ἀβέρωφ καὶ πολλοὶ ἄλλοι, οἵτινες τὸν δι' ἀπύτων μόχθων καὶ πολλῶν στερήσεων κτηθέντα πλοῦτον αὐτῶν ἀφιέρωσαν ὑπὲρ τῆς πνευματικῆς τοῦ Ἔθνους ἀναπτύξεως.

Πόλεις δὲ καὶ κώμας ἀξίας λόγου ἔχει ἡ Τουρκικὴ Ἡπειρος τὰς ἐξῆς: τὰ Ἰωάννινα (30,000 κατ.), ἅτινα εἶναι πρωτεύουσα αὐτῆς κείμενα παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην καὶ ἔχοντα γυμνάσιον (τὴν Ζωσιμαίαν σχολὴν) καὶ ἄλλα καθιδρύματα. ΝΔ. τῶν Ἰωαννίνων ἔκειτο τὸ πάλαι ἡ πόλις Δωδώνη, ἔνθα ὑπῆρχε τὸ περίφημον μαντεῖον τοῦ Διός· τὸ Μέτσοβον (8,500 κατ.) ἔπερ εἶναι πατρὶς τῶν ἐθνικῶν εὐεργετῶν Τσοίτσι, Στουρνάρα καὶ Ἀβέρωφ· τὸ Πρεμέτι (5,000 κατ), παρὰ τὸ ὁποῖον πέραν τοῦ ποταμοῦ Ἀφού κεῖται ἡ μικρὰ κώμη Χοιταχόβα, ἡ πατρὶς τοῦ ἐθνικοῦ εὐεργέτου Ἀρσάκη· τὸ Τεπελέμιον (2,000 κατ.) πατρίδα τοῦ διαδοχῆτου Ἀλῆ Πασσᾶ τῶν Ἰωαννίνων· τὸν Αὐλῶνα (7,000 κατ.) πόλιν ἐμπορικὴν παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον· τὸ Ἀργυρόκαστρον (12,000 κατ.)· τὸ Δάμποβον πατρίδα τῶν ἐθνικῶν εὐεργετῶν Ζαππῶν· τὴν Παραμυθίαν (2,800 κατ.), ἣς ΝΔ. κεῖται ἡ περιοχὴ τοῦ περιωνύμου Σουλίου ἀποτελουμένη ἐκ 38 μικρῶν κωμῶν, πατρίδος τῶν Μποτσαραίων, Τζαβελαίων καὶ πολλῶν ἄλλων ἡρωϊκῶς ἀγωνισθέντων κατὰ τὴν ἐθνικὴν ἡμῶν παλιγγενεσίαν· τὴν Πάργαν (2,500 κατ.) πωληθεῖσαν προδοτικῶς τῷ 1819 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν εἰς τὸν τύραννον τῶν Ἰωαννίνων Ἀλῆ Πασσᾶν· τὴν Φιλιπιάδα (2,500 κατ.) καὶ τὴν Πρέβεζαν (6,000 κατ.) πόλιν ἐμπορικὴν καὶ παράλιον κειμένην παρὰ τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἀμβρακικοῦ κόλπου καὶ ἔχουσαν φρούριον ὀχυρόν. Παρ' αὐτὴν δὲ ἔκειτο ἡ ἀρχαία Νικόπολις, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Ὀκταβιανοῦ μετὰ τὴν ναυμαχίαν τοῦ Ἀκτίου (31 π. Χ.), καθ' ἣν ἐνίκησε τὸν Ἀντώνιον καὶ τὴν βασιλίσταν τῆς Αἰγύπτου Κλεοπάτραν.

2. Ἀλβανία.

(Ἐπιφ. 10,800 □ χμ. Πληθ. 295,000)

Ἡ Ἀλβανία, κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἠπείρου, ἦτο τὸ πάλαι μέρος τῆς Ἰλλυρίας. Ὁρίζεται δὲ πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Μαυροβουνίου, πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Τουρκικῆς Ἠπείρου, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Γενοῦσου, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ ὄρους Κανδουϊας καὶ τοῦ ποταμοῦ Δρίνου.

Ἐχει δὲ ἡ χώρα αὕτη ἓνα κόλπον, τὸν τοῦ Δυρραχίου. Ὁρῆ, τὴν Κανδαιοῖτον καὶ τὸ Τομόρ. Ἀκρωτήριον ἓν, τὸ Νουμφαῖον, καὶ μίαν πεδιάδα, τὴν τῆς Σκόδρας.

Ποταμοὺς δὲ ἔχει τὸν Ἄψον, πηγάζοντα ἐκ τοῦ Βοῖου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· τὸν Γενοῦσον, πηγάζοντα ἐκ τῆς Κανδουϊας καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ αὐτὸ πέλαγος· καὶ τὸν Δρίλιωνα ἢ Δρίνον, ὅστις ἀποτελούμενος ἐκ τοῦ Λευκοῦ Δρίλωνος πηγάζοντος ἐκ τοῦ Σκάρδου, καὶ τοῦ Μέλανος Δρίλωνος πηγάζοντος ἐκ τῆς λίμνης Λυχνίτιδος, ἐκβάλλει εἰς τὸ αὐτὸ πέλαγος· καὶ μίαν λίμνην τὴν Αἰβεῖτιν (κ. τῆς Σκόδρας) ἀνήκουσαν καὶ εἰς τὸ Μαυροβούνιον.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Ἀλβανίας εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸ ἔδαφος ποικίλον καὶ τὰ κυριώτερα τῶν προϊόντων σιτηρά, οἶνος, ἔλαιον, καπνός, βάρβαξ καὶ μέταξα.

Κάτοικοι. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς Ἀλβανίας εἶναι Ἀλβανοί, ἀπόγονοι τῶν ἀρχαίων Ἰλλυριῶν, φυλῆς συγγενοῦς τῇ Ἑλληνικῇ. Διακρίνονται δὲ εἰς Ικέγκηδες, οἵτινες κατοικοῦσι πρὸς Β., εἰς Τόσκηδες, οἵτινες κατοικοῦσι πρὸς Ν., εἰς Τσάμηδες, ὧν τινὲς μὲν κατοικοῦσι τὰ παράλια, οἱ δὲ πλείστοι κατοικοῦσιν ἐν Ἠπείρῳ παρὰ τὴν Παραμυθιάν, καὶ εἰς Αἰάπηδες, ὧν τινὲς μὲν κατοικοῦσιν ἐν τοῖς μεσογείοις ὄρειοις τῆς Ἀλβανίας, οἱ δὲ κατοικοῦσιν ἐν Ἠπείρῳ παρὰ τὰ Κεραύνια ὄρη. Οἱ πλείστοι δὲ τῶν Ἀλβανῶν

είναι μωαμεθανοὶ τὴν θρησκείαν, ἄλλοι δὲ καθολικοὶ (οἱ καλούμενοι *Μιρδῖται* ἐκ τῶν *Γκέγκηδων*) καὶ περὶ τὰς 70,000 ὀρθόδοξοι.

Διοικητικῶς δὲ ἡ Ἄλβανία ἀποτελεῖ ἓνα μόνον νομόν, τὸν τῆς *Σκόδρας*, καὶ ἔχει πόλεις κυριωτέρας τὴν *Σκόδραν* (Σκούταρι, 32,000 κατ.), ἣτις εἶναι πρωτεύουσα αὐτῆς κειμένη παρὰ τὴν *Λαβεᾶτιν* λίμνην· τὴν *Κρόϊαν* (7,000 κατ.) πατρίδα τοῦ ἀλλοτε ἥρωος τῶν Ἄλβανῶν *Γεωργίου Καστριώτη* (Σκεντέρμπεη)· τὸ *Δυρράχιον* (π. *Ἐπίδαμνον*, 8,000 κατ.), ὅπερ εἶναι λιμὴν τῆς Ἄλβανίας· τὰ *Τύραννα* (20,000 κατ.), ἅτινα εἶναι ἡ ὠραιότερα τῶν πόλεων τῆς Ἄλβανίας, καὶ τὸ *Ἐλβασάν* (20,000 κατ.) παρὰ τὸν ποταμὸν *Γενοῦσον*.

Β. Νοβιπαζάρ.

(Ἐπιφ. 9,950 □ χμ. Πληθ. 180,000).

Ἡ μικρὰ αὕτη χώρα, ἣτις κεῖται μεταξὺ τῆς Ἄλβανίας, τοῦ *Μαυροβουνίου*, τῆς *Βοσνίας*, τῆς *Σερβίας* καὶ τῆς *Μακεδονίας*, κατεῖχeto ἀπὸ τοῦ 1878 κατὰ τὴν Βερολίνοιον συνθήκην στρατιωτικῶς ὑπὸ τῆς Αὐστρίας μέχρι τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ παρελθόντος ἔτους (1908), ὅτε μετὰ τὴν ὀριστικὴν προσάρτησιν τῆς *Βοσνίας* καὶ τῆς *Ἑρζεγοβίνης* εἰς τὴν Αὐστρίαν, ἀπεδόθη ὑπὸ ταύτης πάλιν εἰς τὴν *Τουρκίαν*.

Πρωτεύουσα δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ πόλις *Νοβιπαζάρ* (15,000 κατ.), ἣτις ἔχει μεγάλην στρατηγικὴν σημασίαν, διότι ἐμποδίζει τὸν σύνδεσμον τῆς *Σερβίας* καὶ τοῦ *Μαυροβουνίου*.

Α. Τουρκικὴ Θεσσαλία.

(Πληθ. 30,000).

Τουρκικὴ Θεσσαλία εἶναι τὸ Βόρειον τμήμα τῆς *Θεσσαλίας*,

ἔπερ ἡ Τουρκία, παρὰ τὴν Βερολίνοιον συνθήκην (1878) δὲν παρεχώρησε μετὰ τῆς λοιπῆς Θεσσαλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα ἕνεκα τῆς στρατηγικωτάτης αὐτοῦ θέσεως. Ἀποτελεῖ δὲ τὸ ἀλύτρωτον τοῦτο μέρος τῆς Θεσσαλίας τὴν ἐπαρχίαν Ἐλασσόνας. Ἡ χώρα αὕτη κειμένη μεταξὺ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου καὶ τῶν Καμβουνίων ὄρεων καὶ διασχιζομένη ὑπὸ τοῦ ὄρους Ὀλύμπου εἶναι μὲν ὄρεινή, ἀλλ' εὐφορὸς παράγουσα δημητριακοὺς καρποὺς καὶ οἶνον, καὶ τρέφουσα πολλὰ ποίμνια αἰγῶν καὶ προβάτων. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Ἑλλήνων ὀρθοδόξων, ποθούντων τὴν μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἔνωσιν αὐτῶν, καὶ ὑπάγεται διοικητικῶς εἰς τὸν νομὸν Θεσσαλονίκης. Πρωτεύουσα δὲ αὐτῆς εἶναι ἡ Ἐλασσών (π. Ὀλοσσών, 1,500 κατ.). Ἄλλαι δὲ κῶμαι αὐτῆς ἄξια λόγου εἶναι ἡ Δισκάτα (5,000 κατ.), τὸ Βλαχολεῖβαδον (4,000 κατ.), τὸ Λιτόχωρον (3,000 κατ.) καὶ ὁ Πλαταμὼν (3,000 κατ.), κείμενος παρὰ τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον καὶ ἔχων ὄχυρόν φρούριον.

Β. Μακεδονία.

(Ἐπιφ. 96,400. Πληθ. 3,020,000)

Ἡ Μακεδονία, ἡ μεγίστη καὶ πλουσιωτάτη τῶν ὑπὸ τὴν Τουρκικὴν κυριαρχίαν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν, κειμένη πρὸς Β. τῆς Θεσσαλίας καὶ τοῦ Αἰγαίου πελάγους, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας, τῆς Σερβίας καὶ τοῦ Νοβιπαζάρ' πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ἀλβανίας καὶ τῆς Ἡπείρου, καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Θράκης, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Νεσίου καὶ τῆς Ῥοδόπης. Ἔχει δέ :

Κόλπους, τὸν τῆς Καβάλας, τὸν Στρυμονικόν, τὸν Σιγγιτικόν (κ. τοῦ Ἁγίου Ὄρους), τὸν Τορωναῖον (κ. τῆς Κασσάνδρας) καὶ τὸν Θερμαϊκόν (κ. τῆς Θεσσαλονίκης).

Χερσονήσους τὴν Χαλκιδικὴν καὶ τὰς ἐξ αὐτῆς σχηματιζομένας πρὸς Ν. τρεῖς μικρὰς Ἀκτὴν (κ. Ἁγίου Ὄρος), Σιθωνίαν (κ. Λόγγον) καὶ Παλλήνην (κ. Κασσάνδραν).

"*Ορη τὸ Σκάρδον, τὴν Κανδαουίαν, τὸ Βόϊον, τὴν Τύμφην, τὰ Καμβούνια (κ. Χάσιζ), τὸν Ὀλυμπον, τὸν Πιερον, τὸ Βέρμιον τὸ Παγγαῖον, ὅπερ ἦτο περιβόητον ἐν τῇ ἀρχαιότητι διὰ τὰ πλούσια αὐτοῦ χρυσορυχεῖα καὶ ἀργυρορυχεῖα, τὸν Ὀρβηλον καὶ τὸν Ἄθων.*

Ποταμοὺς σπουδαιότερους τὸν Ἀλιάκμονα πηγάζοντα ἐκ τοῦ Βοῦου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Θερμαϊκὸν κόλπον τὸν Ἀξιὸν πηγάζοντα ἐκ τοῦ Σκάρδου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸν αὐτὸν κόλπον τὸν Στρυμόνα πηγάζοντα ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Στρυμονικὸν κόλπον, καὶ τὸν Νεστον πηγάζοντα καὶ τοῦτον ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος καὶ

Λίμνας σπουδαιότερας τὴν Λιχνίτιν (κ. τῆς Ἀχρίδος), τὴν τῆς Πρέσπης, τὴν Ὀρεοσιάδου (κ. τῆς Καστορίας, τὴν Βεγορραΐτιν, τὴν Βύλβην καὶ τὴν Κερκίνην.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Μακεδονίας εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸ ἔδαφος λίαν εὐφορον, καὶ τὰ κυριώτερα τῶν προϊόντων αὐτῆς σιτηρά, σίτος, ἔλαιον, καπνός, βάμβαξ, ὄρυζα, ὄσπρια, μέταξα κ. ἄλ. Τρέφει δὲ ἡ χώρα καὶ πολυάριθμα ποίμνια καὶ μεγάλας ἀγέλας βοῶν.

Βραχεῖα ἱστορία τῆς Μακεδονίας καὶ κάτοικοι αὐτῆς. Ἡ Μακεδονία τὸ πάλαι ἦτο κατ' ἀρχὰς μικρὰ καὶ ἄσημος καὶ κατοικεῖτο ὑπὸ διαφόρων φύλων, πάντα ὅμως ταῦτα ἔφερον τὸ κοινὸν ὄνομα τῶν Μακεδόνων καὶ ὠμίλουν γλῶσσαν συγγενῆ πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν. Ἀφ' οὗτου δὲ κατὰ τὴν 7ην π. Χ. ἑκατονταετηρίδα ἐκυριάρχησαν τῆς Μακεδονίας ἡγεμόνες Ἑλληνικῆς καταγωγῆς οὐ μόνον τὰ ὄρια τῆς χώρας ταύτης βαθμηδὸν ἐξετάθησαν ὑπ' αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάπτυξις αὐτῆς προήγετο ὁσημέραι διὰ τοῦ εἰς αὐτὴν εἰσαχθέντος Ἑλληνικοῦ πολιτισμοῦ. Τὴν μεγίστην ὅμως ἔκτασιν αὐτῆς ἔλαβεν ἡ Μακεδονία ἐπὶ τοῦ Φιλίππου τοῦ Β' (359-336 π. Χ.), ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἔλαβε καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Ἑλλάδος μετὰ τὴν ἐν Χαίρωνεῖσι μάχην (338 π. Χ.). Εἰς δὲ

τὸ ὕψιστον αὐτῆς μεγαλειὸν ἀνοψώθη ὑπὸ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, ὅστις, ὡς γνωστόν, οὐ μόνον κατέκτησεν ἐλόκληρον τὸ τότε μέγα Περσικὸν κράτος, ἀλλὰ καὶ διέδωκε τὸν Ἑλληνικὸν πολιτισμὸν εἰς τὴν Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον. Ἐπὶ δὲ τῶν διαδόχων τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου τὸ Μακεδονικὸν κράτος ἀπολέσασιν τὴν ἀκμὴν αὐτοῦ καὶ δύνανται καταλύθη ὀριστικῶς τῷ 148 π. Χ. ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων. Καὶ ἀπετέλεσε μὲν βραδύτερον σπουδαιότατον τμήμα τοῦ Μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ, ἀλλὰ μετὰ τὴν κατάλυσιν τούτου ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐν ἔτει 1453 μ. Χ. περιήλθε καὶ ἡ Μακεδονία ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν αὐτῶν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν καὶ μέχρι σήμερον δυστυχῶς διατελεῖ.

Κατοικεῖται δὲ ἡ Μακεδονία, ἤτις κατὰ τὰ ἀνωτέρω εἰρημένα, εἶναι χώρα Ἑλληνική, καὶ σήμερον ἔτι κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Ἑλλήνων γνησιωτάτων κατὰ τε τὴν καταγωγὴν καὶ τὴν γλῶσσαν καὶ τὸ ἔθνικόν φρόνημα. Μόνον δὲ ἐν τῇ βορείῳ Μακεδονίᾳ ὑπερτερεῖ τὸ Σλαβικὸν στοιχεῖον, διότι τὸ τμήμα τοῦτο τῆς χώρας κατοικεῖται κατὰ τὸ πλεῖστον ὑπὸ Βουλγάρων καὶ Σέρβων. Οὕτω δέ, ἐν ᾧ πάντες οἱ κάτοικοι τῆς Μακεδονίας ἀνέρχονται εἰς 3,020,000, ἐκ τούτων περὶ τὰς 800,000 εἶναι Ἕλληνες, οἱ δὲ λοιποὶ Τούρκοι, Βούλγαροι, Σέρβοι, Ἀλβανοί, Ἑβραῖοι καὶ διάφοροι ἄλλοι.

Συγκοινωνία. Ὑπὸ τὴν ἐποψὴν δὲ τῆς συγκοινωνίας ἡ Μακεδονία διασχίζεται ὑπὸ τῶν σιδηροδρομικῶν γραμμῶν Κωνσταντινουπόλεως—Δράμας—Σερρῶν—Θεσσαλονίκης, Θεσσαλονίκης, —Βιτωλίων (Μοναστηρίου) καὶ Θεσσαλονίκης—Σκοπίων—Σερβίας. Ἐκ τῶν Σκοπίων δὲ ἐπεκτείνεται ἕτερα γραμμὴ φθίνουσα μέχρι τῆς Μητροβίτσης. Ὑπάρχουσιν ὅμως ἐν Μακεδονίᾳ καὶ πολλοὶ ἀμαξιτοὶ ὁδοί, συνδέουσαι πολλὰς πόλεις τῆς χώρας.

Χωρογραφικὴ καὶ διοικητικὴ διαίρεσις τῆς Μακεδονίας.
Χωρογραφικῶς διαιρεῖται ἡ Μακεδονία εἰς τέσσαρα μέρη: α') εἰς τὴν Νότιον Μακεδονίαν ἐκτεινομένην ἀπὸ τῶν Θεσσαλι-

κῶν συνόρων μέχρι τῆς Θεσσαλονίκης πρὸς Α. καὶ τοῦ ὄρους *Τομὸρ* πρὸς Δ' β') εἰς τὴν *Μέσην Μακεδονίαν* ἐκτεινομένην πρὸς Β. τῆς προηγουμένης γραμμῆς μέχρι τῆς *Ῥοδόπης* πρὸς Α. καὶ τοῦ βορείου μέρους τῆς λίμνης *Λυχνίτιδος* πρὸς Δ' γ') εἰς τὴν *Βόρειον Μακεδονίαν* ἐκτεινομένην πρὸς Β. τῆς προηγουμένης γραμμῆς μέχρι τῶν πρὸς τὴν *Βουλγαρίαν, Σερβίαν καὶ Νοδιπ-ζᾶρ ὄριων* καὶ δ') εἰς τὴν *Χαλκιδικὴν Χερσόνησον*. Διοικητικῶς δὲ εἶναι σήμερον διηρημένη εἰς τρεῖς νομοὺς: τὸν τῆς Θεσσαλονίκης, τὸν τοῦ *Μοναστηρίου ἢ Βιτωλίων* καὶ τὸν τοῦ *Κοσσυφοπεδίου*.)

α') **Νομὸς Θεσσαλονίκης** (1,130,000 κατ.). Ὁ νομὸς οὗτος, εἰς ὃν ὑπάγεται διοικητικῶς καὶ ἡ ἐπαρχία *Ἐλασσότος*, ἦτοι τὸ ἀλύτρωτον μέρος τῆς Θεσσαλίας, κατέχει ἅπασαν τὴν ἀνατ. Μακεδονίαν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν παρὰ τὸν μυχὸν τοῦ *Θερμαϊκοῦ κόλπου* κειμένην *Θεσσαλονίκην* (120,000 κατ.), ἣτις εἶναι πρωτεύουσα καὶ ἕλης τῆς Μακεδονίας, ἔχουσα ἑλληρικὸν γυμνάσιον καὶ πολλὰ ἄλλα ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια. Εἶναι δὲ ἡ Θεσσαλονίκη πόλις ἐμπορικωτάτη συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου ἀφ' ἑνὸς μὲν μετὰ τῆς *Κωνσταντινουπόλεως*, τῆς *Βουλγαρίας*, τῆς *Σερβίας* καὶ τῆς δυτικῆς *Εὐρώπης*, καὶ ἀφ' ἑτέρου μετὰ διαφόρων μερῶν τῆς Μακεδονίας. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει ὁ νομὸς τὰ *Βοδενά* (π. Αἰγαί ἢ Ἐδεσσα, 12,000 κατ.) πρωτεύουσαν τῆς ἀρχαίας Μακεδονίας μέχρι τοῦ βασιλέως Ἀρχελάου τοῦ Β' (413—399 π. Χ.)· τὰ *Γιαννισὰ* (10,000 κατ.), παρὰ τὰ ὅποια ἔκειτο ἡ ἀρχαία *Πέλλα*, ἣτις ἦτο πρωτεύουσα τῆς Μακεδονίας ἀπὸ τοῦ Ἀρχελάου τοῦ Β', καὶ ἐν ἣ ἐγεννήθη ὁ Μέγας Ἀλέξανδρος τῷ 356 π. Χ.· τὴν *Βέροϊαν* (14,000 κατ.)· τὰς *Σέρρας* (45,000 κατ.), πόλιν ἐμπορικὴν ἔχουσαν ἑλληρικὸν γυμνάσιον καὶ συνδεομένην διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης· τὴν *Δράμαν* (10,000 κατ.) πρὸς Β. τοῦ Παγγαίου ὄρους· τὴν *Καβάλλαν* (6,000 κατ.) ὀνομαστὴν διὰ τὸν ἐξαίρετον αὐτῆς καπνὸν τὴν *Στρωμνίτσαν* (12,000 κατ.)· τὸ *Μελίτικον* (10,000 κατ.) πλη-

σίαν τοῦ ὄρους Ὀρβήλου παράγον ἐξαιρετικόν οἶνον καὶ τὰ Βασιλιανά (15,000 κατ.), παρὰ τὸν Ἀξιὸν ποταμὸν.

Εἰς τὸν νομὸν Θεσσαλονίκης ὑπάγεται καὶ ἡ Χαλκιδική χερσονήσος. Ἡ χερσονήσος αὕτη κεῖται ἐπὶ τοῦ νοτίου μέρους τῆς Μακεδονίας μεταξὺ τοῦ Στρυμονικοῦ καὶ τοῦ Θερμαϊκοῦ κόλπου καὶ διασχίζεται κατὰ τὸ νότιον αὐτῆς μέρος εἰς τρεῖς ἄλλας μικρὰς χερσονήσους εἰσχωρούσας εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος, ἦτοι τὴν Ἀκτὴν, τὴν Σιθωνίαν καὶ τὴν Παλλήνην. Ἐκλήθη δὲ ὑπὸ τῶν ἀρχαίων Χαλκιδική ἕνεκα τῶν πολυαριθμῶν ἀποικιῶν, ἃς ἀπὸ τῆς Ἡ' ἑκατονταετηρίδος π. Χ. κάτοικοι διαφόρων ἐλληνικῶν νήσων καὶ πόλεων, καὶ ἰδίως τῆς Εὐβοίας καὶ τῆς Ἄνδρου, ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν τῆς ἐν Εὐβοίᾳ πόλεως Χαλκίδος, ἔδρυσαν ἐπ' αὐτῆς κατοικουμένης ἀνεκῶθεν ὑπὸ Θρακικῶν φύλων. Καὶ κατὰ μὲν τοὺς ἀρχαίους χρόνους ἀξίαι λόγου πόλεις τῆς χερσονήσου ταύτης ἦσαν ἡ Ὀλυμθος, ἡ Ποτειδαία μετονομασθεῖσα Κασσάνδρεια ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Κασσάνδρου, ἡ Τορώνη, ἡ Σίγγος, ἡ Ἄκανθος, ἡ Ἀπολλωνία, ἡ Στάγειρος, πατρίς τοῦ Ἀριστοτέλους, καὶ ἄλλαι. Σήμερον δὲ ἔχει μικρὰς τινὰς κώμας, ὧν αἱ ἀξιολογώτεραι εἶναι τὰ Βασιλιανά (2,500 κατ.), ἡ Γαλάτιστα (2,500 κατ.) καὶ ὁ Πολύγυρος (3,000 κατ.). Ἐκ δὲ τῶν τριῶν μικρῶν χερσονήσων ἀξία ἰδιαίτερας μνησίας εἶναι ἡ Ἀκτὴ, διότι ἐπὶ τοῦ ἐν αὐτῇ ὑψουμένου ὄρους Ἄθω ὑπάρχουσιν εἰκοσὶν ὀρθόδοξοι μοναὶ καὶ δώδεκα σκήτῃ, ἐξ ὧν τὸ ὄρος ἐκεῖνο καλεῖται Ἄγιον Ὄρος. Τὰς μονὰς δὲ ταύτας, ὧν αἱ πλείσται εἶναι ἐλληνικαὶ καὶ ἐν αἷς κατοικοῦσι περὶ τὰς 6,000 μοναχῶν, ὧν ὑπὲρ τοὺς ἡμίσεις Σλαῦοι, μάλιστα δὲ Ῥῶσοι, οἱ δὲ λοιποὶ Ἕλληνες, διοικεῖ ἡ ἐν Καρυαῖς ἐδρεύουσα Σύναξις, εἰς ἣν ἐκάστη μονὴ πέμπει κατ' ἔτος ἓνα ἀντιπρόσωπον.

β') Νομὸς Μοναστηρίου ἢ Βιτωλίων (850,000 κατ.). Ὁ νομὸς οὗτος, ὅστις κατέχει ἅπασαν τὴν πρὸς Δ. τοῦ νομοῦ Θεσσαλονίκης κειμένην Μακεδονικὴν χώραν, ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Μοναστήριον (Βιτωλία, 50,000 κατ.) κείμενον εἰς τὸ ἄκρον εὐφρωτάτης κοιλάδος διαρρεομένης ὑπὸ τοῦ Ἐρίωνος, παραποτάμου τοῦ

Ἄξιον, ὅστις διερχόμενος καὶ διὰ μέσου τῆς πόλεως διαιρεῖ αὐτὴν εἰς δύο μέρη συγκοινωνοῦντα διὰ πολλῶν γεφυρῶν. Εἶναι δὲ τὸ Μοναστήριον πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος ἔχουσα καὶ ἑλληνικὸν γυμνάσιον, παρθεναγωγεῖον καὶ πολλὰ ἄλλα κατώτερα ἐκπαιδευτήρια, καὶ συνδεομένη διὰ σιδηροδρόμου μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει τὴν Ἀχοῖδα (15,000 κατ.) παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην τὸν Πελοπὲν (13,000 κατ.) τὴν Καστορίαν (10,000 κατ.) παρὰ τὴν ὁμώνυμον λίμνην, ἔδραν μητροπολίτου τὴν Κορυτσάν (18,000 κατ.) ἔχουσαν ἑλληνικὸν γυμνάσιον καὶ ἄλλα κατώτερα ἐκπαιδευτήρια τὴν Κοζάνην (6,000 κατ.) ἔχουσαν ἑλληνικὸν γυμνάσιον καὶ τὴν Σιάτισταν (6,000 κατ.) ἔχουσαν ὡσαύτως ἑλληνικὸν γυμνάσιον.

γ') *Νομὸς Κοσσυφοπεδίου* (1,040,000 κατ.). Ὁ νομὸς οὗτος, ὅστις κατέχει τὸ βόρειον μέρος τῆς Μακεδονίας, ἔχει πρωτεύουσαν τὰ Σκόπια (π. Σκοῦποι, πατρίς τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ, 50,000 κατ.), ἅτινα εἶναι πόλις ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ κειμένη ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὀχθῶν τοῦ Ἄξιου καὶ ἐπὶ τῆς ἀπὸ Θεσσαλονίκης εἰς Μητροβίτσαν ἀγούσης σιδηροδρομικῆς γραμμῆς. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει ὁ νομὸς τὴν Πρισερῆν (25,000 κατ.) καὶ τὴν Πρισετέην (15,000 κατ.). Αἱ δύο αὐταὶ πόλεις τοπογραφικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὴν Ἀλβανίαν, ὡς καὶ τὸ Ἰπὲν (15,000 κατ.).

6. Νότιος Θράκη.

(Ἐπιφ. 44,200 □ χμ. Πληθ. 2,295,000).

Ἡ Θράκη, χώρα καὶ αὐτὴ ἑλληνικὴ, κατέχει τὰ ΝΑ. μέρη τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας. Ὁρίζεται δὲ πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Αἴμου, ὅστις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς Βουλγαρίας, πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Προποντίδος καὶ τοῦ Θρακικοῦ πελάγους, καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Μακεδονίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Νέστου καὶ τῆς Ῥοδόπησ. Τῆς Ἑλληνι-

ταύτης χώρας τὸ Βόρειον τμήμα, ὡς κατοικούμενον ὑπὸ περισσοτέρων Βουλγάρων, ἀπεχωρίσθη δυστυχῶς χάριν αὐτῶν διὰ τῆς Βερολινίου συνθήκης (1878) καὶ ἀπέτελεσε τὴν αὐτόνομον ἐπορχίαν τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας, ὑπὸ τὴν ἄμεσον ἔμως κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας. Ἄλλ' ἡ χώρα αὕτη καταληφθεῖσα τῷ 1885 αἰφνιδίως ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἠνώθη ὡς *Νότιος Βουλγαρία* μετὰ τῆς κυρίως Βουλγαρίας εἰς μίαν ἡγεμονίαν. Τὸ πραξικόπημα ἔμως τοῦτο τῶν Βουλγάρων ἀνεγνωρίσθη μὲν ὑπὸ τε τῶν Μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων καὶ τῆς Τουρκίας μόλις τῷ 1896, ἐπὶ τῷ βῆτῳ ἔμως ὄρω, ἵνα ὁ ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας καλῆται *Διοικητὴς* τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους (1908) ὁ νῦν ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας Φερδινάνδος ἀποσείσας τὴν Τουρκικὴν ἐπικυριαρχίαν ἀνεκήρυξε τὴν Βουλγαρίαν μετὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας *Βασίλειον* λαβὼν καὶ αὐτὸς τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων. Ἐπειδὴ δὲ τὴν νέαν ταύτην μεταβολὴν ἀνεγνώρισαν ἢ τε Τουρκία καὶ αἱ Μεγάλαι Εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, μόνον τὸ *Νότιον* τῆς Θράκης τμήμα διατελεῖ ἤδη ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας.

Ἡ *Νότιος Θράκη* ἔχει δύο *χερσονήσους*, τὴν τῆς *Κωνσταντινουπόλεως* καὶ τὴν *Θρακικὴν* ἢ τῆς *Καλλιπόλεως*, αἵτινες προσεγγίζουσαι πρὸς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν σχηματίζουσι μετ' αὐτῆς δύο *πορθμούς*, τὸν *Θρακικὸν Βόσπορον*, καὶ τὸν *Ἑλλήσποντον*.

Κόλπους δὲ ἔχει τὸν *Κεράτιον*, τὸν *Μέλανα* καὶ τὸν τῆς *Αἴνου*.

Ὄρος ἓν, τὴν *Ροδόπην*. *Ἀκρωτήρια* τὴν *Θυριάδα* ἐν τῷ Εὐξεινῷ Πόντῳ, καὶ τὴν *Μαστουσίαν* ἐν τῇ Θρακικῇ χερσονήσῳ· καὶ *ποταμούς* τὸν *Ἐβρον* (Μαρίτσαν), πηγάζοντα ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸν κόλπον τῆς Αἴνου· τοὺς παραποτάμους αὐτοῦ *Ἐργίνην*, *Τόνζον* καὶ *Ἄρδαν*, καὶ τὸν *Νέστον* πηγάζοντα ὡσαύτως ἐκ τοῦ Σκομίου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ Θρακικὸν πέλαγος.

Εἰς τὴν Θράκην ἀνήκουσι καὶ αἱ ἐν τῷ Θρακικῷ πελάγει κείμεναι τέσσαρες νῆσοι *Θάσος*, *Σαμοθράκη*, *Ἰμβρος* καὶ *Ἀἴημος*
Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι τῆς Ν. Θράκης ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους

εθνικότητας. Ἐκ πάντων ὅμως οἱ περισσότεροι εἶναι Ἕλληγες ἀνερχόμενοι εἰς 900,000, οἱ δὲ λοιποὶ εἶναι Τούρκοι, Βούλγαροι, Ἀρμένιοι, Ἑβραῖοι καὶ διάφοροι ἄλλοι.

Διοικητικὴ διαίρεσις. Ἡ Νότιος Θράκη διαίρεται διοικητικῶς εἰς δύο νομοὺς, τὸν τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τὸν τῆς Ἀδριανουπόλεως.

α') **Νομὸς Κωνσταντινουπόλεως** (1,265,000 κστ.). Ὁ νομὸς οὗτος, εἰς ὃν ἀνήκουσι καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ἀπέναντι τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἀσιατικῆς παραλίης Διόκησις τῆς Χρυσουπόλεως καὶ αἱ ἐν τῇ Προποντιδῇ νῆσοι, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Κωνσταντινούπολιν, ἣτις εἶναι πρωτεύουσα καὶ τῆς ἑλλης Ὀθωμανικῆς αὐτοκρατορίας καὶ ἡ πολυανθρωποτέρα πόλις τῆς Ἀνατολῆς ἔχουσα μετὰ τὸν προαστεῖον αὐτῆς περὶ τὸ 1,100,000 κστῶικων, ἐξ ὧν περὶ τὰς 400,000 εἶναι Ἕλληγες. Ἡ μεγαλοπρεπὴς καὶ ἐνδοξος, ἀλλὰ καὶ πολυπαθὴς αὕτη πόλις, κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου ἐπὶ τοῦ περιδούλου τοῦ ἀρχαίου Βυζαντίου ἐν ἔτει 330 μ. Χ. καὶ διατελέσασα ἔκτοτε μέχρι τῆς ὑπὸ τὸν Τούρκων ἀλώσεως αὐτῆς ἐν ἔτει 1453, πλὴν βραχείας διακοπῆς, πρωτεύουσα καὶ προμαχῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ ἔθνους, περιλαμβάνει ἅπασαν τὴν ἱστορίαν τοῦ Μεσαιωνικοῦ ἑλληνισμοῦ, ὡς ἀρρήκτως συνδεομένη πρὸς πάσας τὰς φάσεις τῆς τύχης αὐτοῦ καθ' ὅλον τὸ ὑπερχλιετὲς ἐκεῖνο διάστημα. Καίτοι δὲ παρὰ τὸν μαγευτικὸν Θρακικὸν Βόσπορον καὶ ἐν θέσει γραφικωτάτῃ ἐπὶ τῆς μεταξὺ τῆς Προποντιδος καὶ τοῦ Κερατιοῦ κόλπου τριγωνικῆς χερσονήσου. Ἐκ τῶν ἐν αὐτῇ δὲ σφύζομένων ἀρχαίων οἰκοδομημάτων ἀξιολογώτατα εἶναι ὁ περιώνυμος ναὸς τῆς τοῦ Θεοῦ Σοφίας (ὁ κοινῶς τῆς Ἀγίας Σοφίας καλούμενος), ὅστις ἀπὸ τῆς ἀλώσεως εἶναι μεταθεβλημένος εἰς Τσαμίον, καὶ ὁ ἱππόδρομος, ἐν ᾧ ἔτι σφύζονται ὁ κορμὸς καὶ ἡ βᾶσις τοῦ Δελφικοῦ Τρίποδος, ὃν οἱ Ἕλληγες ἀνέθηκαν τῷ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλωνι μετὰ τὴν ἐν Πλαταιαῖς νίκην. Ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἐν τῇ συνοικίᾳ τοῦ Φαναρίου ὑπάρχουσι τὸ Οἰκουμενικὸν Παιτριαρχεῖον καὶ ἡ μεγάλη σχολὴ τοῦ Γένους, τὸ σπου-

Βαϊότερον τῶν ἐν Τουρκίᾳ ἐλληνικῶν ἐκπαιδευτηρίων. Πέραν δὲ τοῦ Κερατίου κόλπου, ὅστις ἐκ τοῦ Βοσπόρου εἰσχωρεῖ βαθύως εἰς τὴν ξηρὰν καὶ εἶναι λιμὴν ἀσφαλέστατος, κείνται τὰ πρόσπειτα τῆς Κωνσταντινουπόλεως *Γολαῖα* καὶ *Πέια* ἢ *Σταυροδρομιον*, συνδεόμενα μετ' αὐτῆς διὰ δύο σιδηρῶν γεφυρῶν ἐπὶ τοῦ Κερατίου κόλπου. Ἐν ἀμφοτέραις δὲ ταῖς συνοικίαις ταύταις κατοικοῦσιν αἱ πλείους τῶν Ἑλλήνων καὶ Εὐρωπαίων, καὶ ἐν αὐταῖς ὑπάρχει ζωηροστάτη ἢ κίνησις τοῦ ἐμπορίου. Ἐν δὲ τῷ Σταυροδρομίῳ ὑπάρχει τὸ γνωστὸν ἐλληνικὸν παρθεναγωγεῖον *Ζάππειον* καὶ τὸ *Ζωγράφειον* γυμνάσιον. Ἐκτὸς δὲ τοῦ Κερατίου κόλπου κατὰ τὴν Εὐρωπαϊκὴν ὄχθην τοῦ Βοσπόρου κείνται ὁ *Δολμὰ-Μασέες*, ὑπερθεν δὲ τούτου ἐπὶ λόφου τὸ *Γιλδίξ-Κιόσκ*, ἀληθῆς παράδεισος, ἐν ᾧ κείνται τὰ ἀνάκτορα τοῦ πρῶτου Σουλτάνου Ἀβδουλ-Χαμίτ τοῦ Β'. Συνδέεται δὲ ἡ Κωνσταντινούπολις διὰ σιδηροδρόμων μετὰ τῆς Ἀδριανουπόλεως, Φιλιππουπόλεως, Σόφιας, Σερβίας, Οὐγγαρίας καὶ τῆς ἄλλης Εὐρώπης· ἔτι δὲ μετὰ τοῦ Διδυμοτείχου, Δεδεαγάτς, Γιουμουρτζίνης, Εἰάνθης, Δράμας, Σερρών καὶ Θεσσαλονίκης. Αἱ δὲ ἐν τῇ Προποντιδῶν νήσοι, αἵτινες, ὡς εἴρηται, ἀνήκουσιν εἰς τὸν νομὸν Κωνσταντινουπόλεως, εἶναι ἡ *Χάλκη*, ἐν ἣ ὑπάρχει ἐλληνικὴ θεολογικὴ καὶ ἐμπορικὴ σχολή, ἡ *Πρωΐη*, ἡ *Ἀντιγόνη* καὶ ἡ *Ποίγιμος*, ἡ μεγίστη καὶ ὠραιότατη πασῶν, ἣτις καὶ διὰ τοῦτο εἶναι τερπνοτάτη διατριβὴ κατὰ τὸ θέρος.

β') **Νομὸς Ἀδριανουπόλεως** (1,030,000 κατοίκων, ἐξ ὧν 490,000 Ἑλλήνης). Ὁ νομὸς οὗτος, ὅστις περιλαμβάνει πάντα τὰ λοιπὰ μέρη τῆς Νοτίου Θράκης, ὡς καὶ τὰς ἐν τῷ Θρακικῷ πελάγει κειμένας τέσσαρας μνημονευθείσας νήσους, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ἀδριανούπολιν (90,000 κατ.) κτισθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Ῥωμαίου αυτοκράτορος Ἀδριανοῦ. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ὑπάρχουσι παλαιὰ Σουλτανικὰ ἀνάκτορα καὶ μεγαλοπρεπὴ Τσαρμιά, διότι ἡ Ἀδριανούπολις διετέλεσε πρωτεύουσα τοῦ Ὄθωμανικοῦ κράτους μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως. Ἐχει δὲ ἡ Ἀδριανούπολις γυμνάσιον ἐλληνικὸν καὶ παρθεναγωγεῖον, ἐμπόριον ἀκμαῖον καὶ

βιομηχανίαν βαμβακίμων και μεταξίνων υφασμάτων, και είναι ἔδρα Ἑλληνος μητροπόλιτου, διότι οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων αὐτῆς εἶναι Ἑλληνες. Δι' αὐτῆς δὲ διέρχεται καὶ ἡ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Φιλιππούπολιν, Σόφικον, Σερβίαν, Οὐγγαρίαν καὶ τὴν ἄλλην Εὐρώπην ἄγων σιδηροδρόμος. Συνδέεται δὲ προσέτι διὰ σιδηροδρόμου καὶ μετὰ τῆς Θεσσαλονίκης διὰ τοῦ Διδυμοτείχου, Δεδεαγάτς, Γιουμουρτζίνης, Εἰάνθης, Δράμας καὶ Σερρών.

* Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει ὁ νομὸς τὸ Δεδεαγάτς (9,000 κατ.), ἕπερ εἶναι ἐπίκειον τῆς Ἀδριανουπόλεως, μεθ' ἧς, ὡς εἴρηται, συνδέεται διὰ σιδηροδρόμου· τὸ Διδυμοτείχον (12,000 κατ.)· τὰς Σαράντα, Ἐκκλησίας (17,000 κατ.)· τὴν Ῥουδοσιὸν (25,000 κατ.) παρὰ τὴν Προποντίδα· τὴν Καλλιόπολιν (30,000 κατ.) παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον· καὶ τὴν Αἴνον (10,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἑδρου. Τῶν δὲ νήσων, αἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὸν νομὸν τοῦτον, ἡ μὲν Θάσος (393 □ χμ.), ἣτις ἀνήκε πρότερον εἰς τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Αἰγύπτου, ἔχει περὶ τὰς 15,000 κατοίκων, ἀπάντων σχεδὸν Ἑλλήνων. Τὸ πάλαι δὲ ἦτο περίφημος διὰ τὰ χρυσορυχεῖα αὐτῆς, τὰ λαμπρὰ μάρμαρα καὶ τὸν ἐξαιρετικὸν οἶνον νῦν δὲ εἶναι εὐφρονωτάτη παράγουσα ἀφθονα σιτηρὰ καί, ἕπως τὸ πάλαι, ἐξαιρετικὸν οἶνον. Ἡ δὲ Σαμοθράκη (177 □ χμ.) ἔχει περὶ τὰς 6,000 κατοίκων, ὧν οἱ πλείστοι Ἑλληνες, ἀσχολουμένων εἰς τὴν ἀνθρακοποιεῖαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν. Ἡ δὲ Ἰμβρος (254 □ χμ.) ἔχει περὶ τὰς 10,000 κατοίκων ἀσχολουμένων κατὰ τὸ πλεῖστον εἰς τὴν ναυτιλίαν. Ἡ δὲ Δῆμος (476 □ χμ.) ἔχει περὶ τὰς 23,000 κατοίκων, ἀπάντων σχεδὸν Ἑλλήνων, ἀσχολουμένων εἰς τὴν γεωργίαν καὶ τὴν ναυτιλίαν.

2. ΚΡΗΤΗ

(Ἐπιφ. 8,618 □ χμ. Πληθ. 312,000).

Ἡ πολυπαθὴς αὕτη μεγαλόνησος ἀπαλλαγείσα ἐπὶ τέλους ἐν ἔτει 1898 μετὰ τόσους ἡρώϊκους ἀγῶνας ἀπὸ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ καὶ

πεθεισα ὑπὸ τῶν Μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων ὡς *Πολιτεία αὐτόνομος*, κατ' ἀρχαίς μὲν ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ πρίγκιπος τῆς Ἑλλάδος Γεωργίου ὡς Ἑπάτου Ἀρμοστοῦ αὐτῶν, ἀπὸ δὲ τοῦ 1906 ὑπὸ τὴν διοίκησιν τοῦ Ἀλεξάνδρου Θ. Ζαΐμη φέροντος ὡσαύτως τὸν αὐτὸν τίτλον τοῦ Ἑπάτου Ἀρμοστοῦ, ἀνεκίρρωξε κατὰ τὸν Ὀκτώβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους (1908) τὴν ἔνωσιν αὐτῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος. Ἐκτοτε δὲ κυβερνᾶται τῇ συγκαταθέσει τῶν Μεγάλων Δυνάμεων μέχρι τῆς ὑπὸ τούτων ἀναγνωρίσεως τῆς ὀριστικῆς ἐνώσεως αὐτῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἐν ὀνόματι τοῦ βασιλέως ἡμῶν Γεωργίου ὑπὸ πενταμελοῦς προσωρινῆς κυβερνήσεως, ἣτις καλεῖται Ἐκτελεστικὴ Ἐπιτροπὴ. Οὕτω δὲ ἡ ἐπὶ τῆς νήσου ἐπικυριαρχία τῆς Τουρκίας εἶναι ἀπλή σκιά.

Ἡ Κρήτη ἔχουσα σχῆμα ἐπίμηκες βρέχεται πρὸς Β. μὲν ὑπὸ τοῦ Κρητικοῦ πελάγους, πρὸς Ν. δὲ ὑπὸ τοῦ Λιβυκοῦ πελάγους. Εἶναι δὲ ὄρεινῇ διασχιζομένη κατὰ μῆκος ἐκ Δ. πρὸς Α. ὑπὸ τῶν *Λευκῶν ὀρέων* (2,469 μ.), τῆς *Ἰδης*, (2,456 μ.), ἣτις κεῖται ἐν τῇ μέσῳ τῆς νήσου, καὶ τῆς *Δίκης* (κ. Λασσήθι, 2,164 μ.) πρὸς Α.

Ἐχει δὲ *κόλπους* πρὸς Β. μὲν πολλούς, ὧν σπουδαιότεροι εἶναι τῶν *Χανίων*, τῆς *Σούδας* καὶ τῆς *Σπιναλόγγας* πρὸς Ν. δὲ ἓνα καὶ μόνον, τὸν τῆς *Μεσαρῆς* καὶ *ποταμούς* σπουδαιότερους τὸν *Ἰάρδαρον* (κ. Πλατανηῶν) πηγάζοντα ἐκ τῶν Λευκῶν ὀρέων καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ Κρητικὸν πέλαγος, καὶ τὸν *Καταρράκτιν* πηγάζοντα ἐκ τῆς *Δίκης* καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ Λιβυκὸν πέλαγος.

Κλίμα, *ἔδαφος* καὶ *προϊόντα*. Τὸ κλίμα τῆς Κρήτης εἶναι ὑγιεινότερον, τὸ ἔδαφος εὐφορον, καὶ τὰ κυριώτερα τῶν *προϊόντων* ἔλαιον, οἶνος, κάστανα, ἀμύγδαλα, ἐσπεριδοειδῆ, τυρόε, σάπων καὶ ἄλλα.

Κάτοικοι. Οἱ κάτοικοι τῆς Κρήτης εἶναι πάντες σχεδὸν Ἑλληγες, διότι καὶ αὐτοὶ οἱ καλούμενοι *Τουρκόκρητες* εἶναι Ἑλληνικῆς καταγωγῆς. Ἐξ ὅλων τῶν κατοίκων τῆς νήσου μόνον περὶ τὰς 33,000 εἶναι μωαμεθανοί, πάντες δὲ οἱ ἄλλοι εἶναι χριστιανοί

ερθόδοξοι, πλὴν ὀλίγων ἰσραηλιτῶν. Ἐπίσημος δὲ γλῶσσά ἐν τῇ νήσῳ εἶναι ἡ ἑλληνικὴ.

Πολίτευμα. Τὸ πολίτευμα τῆς Κρήτης εἶναι συνταγματικόν, ὁμοιον σχεδὸν πρὸς τὸ τοῦ ἐλευθέρου Ἑλληνικοῦ βασιλείου. Κατὰ τὸ πολίτευμα δὲ τοῦτο, ὅπερ ἐψηφίσθη κατὰ τὸ 1906, συνέστη Βουλὴ ἐξ 65 ἀντιπροσώπων, ἐξ ὧν 57 μὲν εἶναι χριστιανοί, ἐκλεγόμενοι ὑπὸ τῶν αὐτόθι ὁμοθρήσκων των, καὶ 8 ἔθωμανοὶ ἐκλεγόμενοι ὡσαύτως ὑπὸ τῶν αὐτόθι ὁμοθρήσκων των, διὰ καθολικῆς ψηφοφορίας.

Διοικητικὴ διαίρεσις. Διοικητικῶς εἶναι διηρημένη ἡ Κρήτη εἰς 5 νομοὺς : 1) *Χανίων*, 2) *Ρεθύμνης*, 3) *Ἡρακλείου*, 4) *Λασηθίου* καὶ 5) *Σφακίων*, ὑποδιαιρουμένους εἰς 23 ἐπαρχίας.

1) **Νομὸς Χανίων.** Τοῦ νομοῦ τούτου πρωτεύουσα εἶναι τὰ Χανιά (21,200 κατ.), ἅτινα εἶναι πρωτεύουσα καὶ ἄλλης τῆς νήσου καὶ ἔδρα τοῦ Ὑπάτου Ἀρμοστοῦ, τῶν ἀνωτάτων ἀρχῶν καὶ τῶν Γενικῶν Προξένων. Κεῖνται δὲ τὰ Χανιά οὐ μακρὰν τοῦ λιμένος τῆς Σούδας καὶ ἔχουσι γυμνάσιον, παρθεναγωγεῖον, ἐρετεῖον καὶ πρωτοδικεῖον. Προάστειον δὲ τῶν Χανίων τερπνότατον εἶναι ἡ Χαλέπα (2,000 κατ.).

2) **Νομὸς Ρεθύμνης.** Τοῦ νομοῦ τούτου πρωτεύουσα εἶναι ἡ *Ρεθύμη* (9,350 κατ.), πόλις παράλιος καὶ ἐμπορικὴ, ἔχουσα γυμνάσιον, παρθεναγωγεῖον, δημοτικὰ σχολεῖα καὶ πρωτοδικεῖον. Οὐ μακρὰν αὐτῆς κεῖται ἡ μονὴ τοῦ Ἀρκαδίου, περιβόητος διὰ τὴν ἐν ἔτει 1866 ἐκουσίαν ὀλοκαύτωσιν τῶν ἐν αὐτῇ πολιορκηθέντων χριστιανῶν ὑπὸ τῶν Τούρκων.

3) **Νομὸς Ἡρακλείου.** Τοῦ νομοῦ τούτου πρωτεύουσα εἶναι τὸ *Ἡράκλειον* (26,000 κατ.), πόλις παράλιος, ἐμπορικὴ καὶ ὀχυρά, ἔδρα τοῦ μητροπολίτου τῆς Κρήτης καὶ τῆς ἐπισκοπικῆς Συνόδου, ἔχουσα πρωτοδικεῖον, γυμνάσιον, διδασκαλεῖον, ἑλληνικὸν σχολεῖον καὶ δημοτικὰ σχολεῖα ἀρρένων καὶ θηλέων.

4) **Νομὸς Λασηθίου.** Πρωτεύουσα τοῦ νομοῦ τούτου πρότερον μὲν ἦτο ἡ *Νεάπολις* (2,300 κατ.), ἀλλ' ἀπὸ τοῦ 1906 πρω-

τεύουσα αὐτοῦ εἶναι ἡ μικρὰ κώμη "Άγιος Νικόλαος, ἣτις εἶναι ἐπίγειον τῆς Νεαπόλεως. Ἔχει δὲ ἡ Νεάπολις ἡμιγυμνάσιον, ἑλληρικὸν σχολεῖον καὶ δημοτικὰ ἀρρένων καὶ θηλέων.

5) **Νομὸς Σφακιῶν.** Τοῦ νομοῦ τούτου πρωτεύουσα εἶναι ἡ Γεωργιούπολις (πρόφην Ἄλμυρός, 2,500 κατ.) ὀνομασθεῖσα οὕτω πρὸς τιμὴν τοῦ πρίγκιπος Γεωργίου, ἔχουσα δὲ ἡμιγυμνάσιον, ἑλληρικὸν σχολεῖον, δημοτικὰ ἀρρένων καὶ θηλέων καὶ πρωτοδικεῖον.

3. ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΒΟΥΛΓΑΡΙΑΣ

(Ἐπιφ. 96,345 □ χμ. Πληθ. 4,035,000).

Ἡ Βουλγαρία διατελοῦσα πρότερον ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας ἀνεκηρύχθη κατὰ τὸ 1878 μετὰ τὸν Ἑρωσοτουρκικὸν πόλεμον (1877—1878) διὰ τῆς Βερολινίου συνθήκης ἡγεμονία κληρονομικὴ ὑποτελής εἰς τὴν Τουρκίαν. Διὰ τῆς αὐτῆς δὲ συνθήκης καὶ ἡ Βόρειος Θράκη, ὡς κατοικουμένη δῆθεν ὑπὸ περισσοτέρων Βουλγάρων ἀνεκηρύχθη, ὡς εἴρηται, αὐτόνομος ἐπαρχία ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἀνατολικῆ Ῥωμυλία, καὶ ὑπὸ τὴν ἄμεσον κυριαρχίαν τῆς Τουρκίας. Ἄλλ' ἡ χώρα αὕτη καταληφθεῖσα τῷ 1885 αἰφνιδίως ὑπὸ τῶν Βουλγάρων ἠνώθη ὡς Νότιος Βουλγαρία μετὰ τῆς κυρίως Βουλγαρίας εἰς μίαν ἡγεμονίαν. Τὸ πραξικόπημα ὅμως τοῦτο τῶν Βουλγάρων ἀνεγνωρίσθη μὲν ὑπὸ τε τῶν Μεγάλων Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων καὶ τῆς Τουρκίας μόλις τῷ 1896, ἐπὶ τῷ βῆτῳ ὅμως ὄρω, ἵνα ὁ ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας καλεῖται Διοικητὴς τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας. Ἀλλὰ κατὰ τὸν Σεπτέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους (1908) ὁ νῦν ἡγεμὼν τῆς Βουλγαρίας Φερδινάνδος κηρύξας τὴν τε Βουλγαρίαν καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Ῥωμυλίαν τελείως ἀνεξαρτήτους ἀπὸ τῆς Τουρκίας ἀνύψωσεν αὐτὰς εἰς Βασίλειον λαβὼν καὶ αὐτὸς τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως τῶν Βουλγάρων.

Οὕτω δὲ τὸ ἀρτισύστατον τοῦτο Βασίλειον, ἕπερ ἀνεγνωρίσθη

καὶ ὑπὸ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων καὶ τῆς Τουρκίας, ἀποτελεῖται ἐκ τῆς κυρίως Βουλγαρίας καὶ τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας.

Ι. Ἡ κυρίως Βουλγαρία.

(Ἐπιφ. 63,750 □χμ. Πληθ. 2,870,000).

Ἡ χώρα αὕτη ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Δουνάβεως· πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Σερβίας· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μακεδονίας καὶ τοῦ Αἴμου· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Εὐξείνου Πόντου.

Ἔχει δέ:

Ἄρρη, τὸν Αἴμον (Βαλκάνια) καὶ τὸ Σκόμιον· καὶ

Ποταμὸν σπουδαιότερον τὸν Δούναβιν, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ ἐν Γερμανίᾳ καὶ δεχόμενος κατὰ τὸν βόρον αὐτοῦ πολλοὺς παραποτάμους ἐκβάλλει διὰ τριῶν στομάτων εἰς τὸν Εὐξείνου Πόντον.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Βουλγαρίας εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸ ἔδαφος πολὺ εὐφορον παράγον σιτηρὰ ἄφθονα. Ἄλλ' ὁ κυριώτερος αὐτῆς πλοῦτος εἶναι τὰ κίνη καὶ τὰ ἐξ αὐτῶν προϊόντα.

Κάτοικοι, πολιτισμὸς καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ Βούλγαροι κατέχοντες πρότερον ὑπὸ τὴν ἔποψιν τοῦ πολιτισμοῦ θέσιν λίαν ταπεινὴν, ἤρξαντο κυρίως ἀναπτυσσόμενοι ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῆς αὐτονομίας αὐτῶν (1878) διὰ τῆς δραστηριότητος καὶ τοῦ ζήλου τῶν ἡγεμόνων των. Ὅσον ὅμως καὶ ἂν ἀναπτύσσωνται ἐξωτερικῶς εἶναι φύσει λαὸς βάρβαρος προσπαθῶν διὰ πολυειδῶν κακουργιῶν νὰ κατακτῇ ξένας χώρας καὶ δὴ Ἑλληνικὰς. Μὴ ἀρκεσθέντες εἰς τὴν κατάληψιν τῆς Ἀνατ. Ῥωμυλίας, ἤτις, ὡς εἴρηται, εἶναι χώρα Ἑλληνική, ἔχουσιν ἤδη στρέψει τὰ βλέμματά των καὶ πρὸς τὴν Μακεδονίαν, ἣτις ὡσαύτως εἶναι χώρα Ἑλληνική.

Ἔνεκα δὲ τούτου εἶναι ἄσπονδοι ἐχθροὶ τῶν Ἑλλήνων τῶν κατοικούντων τὴν χώραν ταύτην, καὶ προβαίνουνσι κατ' αὐτῶν συχρότατα εἰς ἀγρίας κακουργίας. Εἶναι δὲ ὀρθόδοξοι τὴν θρησκείαν. Ἐπειδὴ ἔμως πρὸ τινῶν ἐτῶν ἀπεσπασθήσαν ἀπὸ τοῦ Οἰκουμένου Πατριαρχείου, ἐκηρύχθησαν *σχισματικοί*.

Πολίτευμα. Τὸ πολίτευμα τῆς Βουλγαρίας εἶναι *μοναρχία συνταγματική*.

Στρατιωτικαὶ δυνάμεις. Ὁ στρατὸς τῆς Βουλγαρίας ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 60,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 190,000.

Πρωτεύουσα τῆς Βουλγαρίας εἶναι ἡ *Σόφια* (83,000 κατ.), πόλις ἐμπορικὴ ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον, κειμένη παρὰ τὸ Σκόμιον καὶ συνδεομένη σιδηροδρομικῶς ἀφ' ἑνὸς μὲν μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ τῆς Ἀδριανουπόλεως, ἀφ' ἑτέρου δὲ μετὰ τῆς Δυτικῆς Εὐρώπης διὰ τοῦ Βελιγραδίου καὶ τῆς Οὐγγαρίας. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῆς ἄξιαι λόγου εἶναι ὁ *Τύρναβος* (13,000 κατ.) ἡ *Πλεῦνα* (22,000 κατ.) γνωστὴ διὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ῥώσων *πολιορκίαν* αὐτῆς ἐν ἔτει 1877· ἡ *Σουῦμλα* (23,000 κατ.) τὸ *Ῥουσιούκιον* (33,000 κατ.) καὶ ἡ *Βάρνα* (38,000 κατ.), ἣτις εἶναι πόλις παράλιος καὶ ὁ μόνος λιμὴν τῆς Βουλγαρίας ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἐδρεύει καὶ Ἑλληνὴν μητροπολίτης, διότι κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ πολλοὶ Ἕλληνες, οἵτινες ἔχουσι καὶ καλῶς κατηρτισμένα σχολεῖα.

2. Ἀνατολικὴ Ῥωμυλία.

(Ἐπιφ. 32,595 □χμ. Πληθ. 1,165,000).

Ἡ χώρα αὕτη, ἣτις, ὡς εἴρηται, κατέχει τὸ Βόρειον μέρος τῆς Θράκης καὶ εἶναι Ἑλληνική, χωρίζεται ἀπὸ τῆς κυρίως Βουλγαρίας διὰ τοῦ Αἴμου.

Ἐχει δὲ *πεδιάδας* σπουδαιότερας τὴν τῆς *Φιλιππουπόλεως* καὶ

τὴν τῆς 'Υαμπόλεως' καὶ ποταμοὺς τὸν 'Εβρον (Μαρίτσαν), ἔστις πηγάζων ἐκ τοῦ Σκορίου ἐκβάλλει εἰς τὸν κόλπον τῆς Αἴνου· καὶ τὸν παραπόταμον αὐτοῦ Τόνζον (κ. Τούντζαν).

Παράγει δὲ ἡ χώρα σιτηρὰ ἄφθονα, βόδελαιον καὶ κτηνοτροφικὰ εἶδη.

Κάτοικοι. Ἐκ τῶν κατοίκων τῆς χώρας ταύτης οἱ μὲν πλεῖστοι εἶναι Βούλγαροι, οἱ δὲ λοιποὶ Τοῦρκοι, Ἑβραῖοι, καὶ νῦν οὐχί, ὡς πρότερον, πολλοὶ Ἕλληγες, οἵτινες ἀνήρχοντο εἰς 150,000· διότι οἱ Βούλγαροι μισοῦντες αὐτοὺς προέβησαν κατὰ τὸ ἔτος 1906 εἰς ἄγριον κατ' αὐτῶν διωγμὸν, ἐξ οὗ ἔπαθον τὰ πάνδεινα. Ἐνεκα δὲ τούτου ἠναγκάσθησαν πολλοὶ νὰ καταλίπωσι τὴν χώραν ταύτην διὰ παντός καὶ νὰ καταφύγωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, ὅπως καὶ πλεῖστοι ἄλλοι Ἕλληγες ἐκ τῆς Βουλγαρίας ὑποστάντες καὶ αὐτοὶ ὁμοίους διωγμοὺς ὑπὸ τῶν Βουλγάρων. Εἰς πάντας δὲ τοὺς πρόσφυγας τούτους Ἕλληγας τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας καὶ Βουλγαρίας οὐ μόνον παρεσχέθη καὶ παρέχεται ἀκόμη πᾶσα ἀναγκαία περίθαλψις ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἑλλάδος, ἀλλὰ καὶ ἀναγέρθησαν πρὸς ὀριστικὴν αὐτῶν ἐγκατάστασιν εἰς διάφορα μέρη τῆς Θεσσαλίας συνοικισμοί.

Πρωτεύουσα δὲ τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμυλίας εἶναι ἡ Φιλίππουπολις (45,000 κατ.) κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Μακεδονίας Φιλίππου, τοῦ πατρὸς τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου, καὶ κειμένη παρὰ τὸν Ἑβρον ποταμὸν. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἔδρευε ἡ Ἑλληνὴν μητροπολίτης χάριν τῶν ἐν αὐτῇ κατοικούντων Ἑλλήνων, καὶ εἶναι ἰδρυμένα ἑλληνικὰ ἐκπαιδευτήρια (τὰ Ζαρίφεια διδασκαλεῖα). Δι' αὐτῆς δὲ διέρχεται καὶ ὁ ἀπὸ Κωνσταντινουπόλεως πρὸς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην ἄγων σιδηρόδρομος. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῆς ἄξια λόγου εἶναι ὁ Σιενήμαχος (14,000 κατ.), πόλις ἑλληνικωτάτῃ τὸ Τατάρ-Παζορτζικ (18,000 κατ.) καὶ ἡ 'Υάμπολις (16,000 κατ.). Παρὰ δὲ τὸν Εὐξείνιον Πόντον αἱ ἑλληνικαὶ πόλεις Μεσημβρία (2,500 κατ.), Πύργος (13,000 κατ.) καὶ Σφοζόπολις (π. Ἀπολλωνία, 4,000 κατ.). Ἡ δὲ μεταξὺ

τῆς Μεσημβρίας καὶ τοῦ Πόργου καίμενη Ἀρχιολος, ἐλληνικωτάτη καὶ αὐτῇ, κατεστράφη κατὰ τὸ ἔτος 1906 ὑπὸ τῆς θηριωδίας τῶν Βουλγάρων.

4. ΣΕΡΒΙΑ

(Ἐπιφ. 48,303 □ χμ. Πληθ. 2,784,000).

Ἡ χώρα αὕτη, ἥτις ἀπὸ τοῦ 1882 ἀποτελεῖ βασιλεῖον, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Οὐγγαρίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Βοσνίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ ποταμοῦ Δρίνου πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Νοβιτοζάρ καὶ τῆς Μακεδονίας· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Βουλγαρίας καὶ τῆς Ρωμανίας.

Ἔχει δέ :

Ὅρη τὸ Ρούδικον καὶ τὸ Κοπαόνικον, ἅτινα εἶναι κλάδοι τοῦ Αἴμου καὶ

Ποταμοὺς τὸν Δοίναβιν καὶ τοὺς παραποτάμους αὐτοῦ Σαῦον, Μοραῦον καὶ Τίμοκον.

Ἡ Σερβία εἶναι χώρα ὄρεινῃ καὶ ἔχει πολλὰ δάση καὶ νομάς. Ὁ δὲ κυριώτερος αὐτῆς πλοῦτος εἶναι χοῖροι, βόες, πρόβατα καὶ δέρματα. Παράγει δὲ καὶ διάφορα ὀρυκτά.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἀνάπτυξις αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Σερβίας εἶναι Σλαῦοι τὴν καταγωγὴν καὶ ὀρθόδοξοι τὴν θρησκείαν· ἡ δὲ ἀνάπτυξις αὐτῶν μετρία. Καὶ εἶναι μὲν προηγουμένη παρ' αὐτοῖς περισσύτερον σχετικῶς ἢ ἐκπαίδευσις, τὸ ἐμπόριον ὅμως, ἡ βιομηχανία καὶ ἡ συγκοινωνία δὲν ἔτυχον τῆς προσηκούσης ἀναπτύξεως.

Πολίτευμα. Τὸ πολίτευμα τῆς Σερβίας εἶναι μοναρχία συνταγματικῇ. Βασιλεὺς δὲ αὐτῆς εἶναι ὁ Πέτρος Α' Καραγεώργεβιτς.

Στρατιωτικὴ δύναμις. Ὁ στρατὸς τῆς Σερβίας ἐν καιρῷ μὲν εἰρήνης ἀνέρχεται εἰς 33,000 ἀνδρῶν, ἐν καιρῷ δὲ πολέμου εἰς 350,000.

Πρωτεύουσα τῆς Σερβίας εἶναι τὸ *Βελιγράδιον* (80,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ ἐκπαιδευτικὰ ἰδρύματα, καὶ συνδεδεμένον σιδηροδρομικῶς μετὰ τῆς Σόφιας, τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τῆς Βιέννης καὶ τῆς Θεσσαλονίκης. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει τὸ *Πασάροβιτς* (13,000 κατ.), γνωστὸν διὰ τὴν ἐν ἔτει 1718 γενομένην αὐτόθι εἰρήνην, δι' ἧς ἡ Τουρκία ἔλαθε παρὰ τῆς Βενετίας τὴν Πελοπόννησον· τὸ *Κραγιούγεβατς* (16,000 κατ.), παλαιὰν πρωτεύουσαν τῆς Σερβίας· τὴν *Νίσσαν* (π. Ναϊσσόν, πατρίδα τοῦ Μεγάλου Κωνσταντίνου, 22,000 κατ.)· τὸ *Πιρότ* (11,000 κατ.)· τὸ *Λέσκοβατς* (14,000 κατ.), καὶ τὴν *Βράνιαν* (12,000 κατ.).

5. ΜΑΥΡΟΒΟΥΝΙΟΝ

(Ἐπιφ. 9,080 □ χμ. Πληθ. 250,000).

Ἡ μικρὰ αὕτη χώρα εἶναι ἡγεμονία, ἧτις πρότερον μὲν ἦτο ὑποτελής εἰς τὴν Τουρκίαν μέχρι τοῦ 1878, ἀπὸ δὲ τοῦ ἔτους ἐκείνου εἶναι ἀνεξάρτητος. Κεῖται δὲ μεταξὺ τῆς Ἑλβανίας, τοῦ Νοβισαζάρ, τῆς Ἑρζεγοβίνης, τῆς Δαλματίας καὶ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους.

Ἐχει δὲ ὄρη: τὸν *Δορμίτορα* καὶ τὸν *Κῶμον*, ἅτινα εἶναι κλάδοι τῶν Διναρικῶν Ἄλπεων. Ἐπειδὴ δὲ τὰ ὄρη ταῦτα φαίνονται μακρόθεν σκιερά, ἐκλήθησαν ἕνεκα τούτου *Μαῦρα Βουνά* καὶ ἡ χώρα Μαυροβούνιον (Τζιρνα-Gora).

Ποταμὸν δὲ ἀξίον λόγου ἔχει ἓνα, τὸν *Μοράτσαν*, πηγάζοντα ἐκ τοῦ *Δορμίτορος* καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Λαβεᾶτιν λίμνην, ἧτις, ὡς εἶδομεν, ἀνήκει καὶ εἰς τὴν Ἑλβανίαν.

Τὸ *κλίμα* τοῦ Μαυροβουνίου εἶναι πολὺ ψυχρὸν, ἀλλ' ὑγιεινόν, τὸ δὲ ἔδαφος λίαν πετρῶδες καὶ ἄγονον, διὸ καὶ οἱ κάτοικοι εἶναι ἠναγκασμένοι νὰ ζῶσι κυρίως ἐκ τῆς κτηνοτροφίας.

Κάτοικοι, θρησκεία καὶ ἀνάπτυξις αὐτῶν. Οἱ Μαυροβού-

νοι είναι Σερβικής καταγωγῆς καὶ ὁρθόδοξοι τὴν Οὐγκραίαν. Ἡ ἐκπαίδευσις τοῦ λαοῦ εἶναι λίαν παρημελημένη, ἡ δὲ βιομηχανία καὶ ἡ συγκοινωνία ἐν νηπιώδει καταστάσει.

Πολίτευμα. Τὸ πολίτευμα τῆς χώρας εἶναι μοναρχία συνταγματική ἀπὸ τοῦ Δεκεμβρίου τοῦ 1905. Ἡγεμῶν δὲ αὐτῆς εἶναι νῦν ὁ Νικήτας Α' ὁ Πέτροβιτς.

Στρατιωτικὴ δύναμις. Ὁ στρατὸς τοῦ Μαυροβουνίου ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 1,000 μόνον ἄνδρας, οἵτινες εἶναι ἀναγκαστοὶ πρὸς φρούρησιν τῆς πόλεως, ἐν πολέμῳ δὲ λαμβάνουσι τὰ ὅπλα πάντες οἱ Μαυροβούνιοι, οἱ ἔχοντες ἡλικίαν 18—60 ἐτῶν.

Ἡρωτεύουσα τοῦ Μαυροβουνίου εἶναι ἡ κωμόπολις Κεϊόγη (4,500 κατ.). *Ἄλλας δὲ ἀξίας λόγου κωμοπόλεις ἔχει ἡ χώρα τὸ Νίξιτς (4,000 κατ.)· τὴν *Ποδγορίσαν* (10,500 κατ.), καὶ ἐπὶ τῆς παραλίας τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους τοὺς δύο λιμένας Ἀντίβαρι (2,350 κατ.) καὶ Δουλιῖνον (5,100 κατ.),

Περὶ τῆς Βοσνίας, τῆς Ἑρζεγοβίνης, τῆς Δαλματίας καὶ τῆς Ἰστρίας ἴδε Αὐστρουγγαρίαν, εἰς ἣν ἀνήκουσιν.

β') ΙΤΑΛΙΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ἡ Ἰταλικὴ χερσόνησος χωρίζεται ἀπὸ τῆς Μέσης Εὐρώπης διὰ τῶν Ἀλπεων καὶ εἰσχωροῦσα εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν κατὰ ΝΑ. διεύθυνσιν βρέχεται πρὸς Α. ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους· πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἰονίου πελάγους καὶ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Τυρρητικοῦ καὶ τοῦ Λιγυσιτικοῦ πελάγους.

Περιλαμβάνει δὲ τρία κράτη: τὸ Βασίλειον τῆς Ἰταλίας (πλὴν τῶν νήσων), τὴν μικρὰν Δημοκρατίαν τοῦ Ἁγίου Μαρίνου καὶ τὴν Ἡγεμονίαν τοῦ Μονακοῦ.

1. ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ

(Ἐπιφ. 286,680 □χμ. Πληθ. 33,910,000.)

Τὸ βασίλειον τῆς Ἰταλίας, ὅπερ, πλὴν τῶν νήσων, καταλαμβάνει δόλοκληρον σχεδὸν τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον, ἔχει τοὺς

ἐξῆς κόλπους : ἐν τῷ Ἀδριατικῷ πελάγει τὸν τῆς Βενετίας καὶ τὸν τῆς Μομφρεδαίας· ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει τὸν τοῦ Τύραντος· ἐν τῷ Τυρρηρικῷ πελάγει τὸν τοῦ Σαλέρνου, τὸν τῆς Νισαπόλεως καὶ τὸν τῆς Γατίας· καὶ ἐν τῷ Λιγυστικῷ πελάγει τὸν τῆς Γενεύας.

Χερσονήσους ἔχει ἡ Ἰταλία δύο μόνον κατὰ τὸ νότιον αὐτῆς· μέρους, τὴν τῆς Καλαβρίας καὶ τὴν τῆς Ἀπουλίας.

Πορθμοὺς τὸν τοῦ Ὀϊράντου, ὅστις χωρίζει τὴν Ἰταλίαν ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου, τὸν τῆς Μεσσηνίας ἢ Σικελικόν, ὅστις χωρίζει τὴν Σικελίαν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ τὸν τοῦ Ἁγίου Βουφαιτίου μεταξὺ τῆς Κορσικῆς καὶ τῆς Σαρδηνίας.

Ὄρη τὰς Ἄλπεις καὶ τὰ μετὰ τὸν Δυτικῶν Ἄλπεων συνεχόμενα Ἀπέννια, ἅτινα διασχίζοντα κατὰ μῆκος τὴν Ἰταλικὴν χερσόνησον διακρίνονται εἰς Βόρεια (Λιγυστικά), Κεντρικά (Ἀμβρούζια) καὶ Νότια (τῆς Καλαβρίας) καὶ ἔχουσι διάφορα ἰσχύματα ἐσθεςμένα καὶ ἐνεργὰ ὡς τὸν παρὰ τὴν Νεάπολιν Βεσοῦβιον (1,297 μ.).

Ἀκρωτήρια σπουδαιότερα τὸ Σαρδιένιον καὶ τὸ Λακίμιον ἐν τῇ Καλαβρίᾳ, τὴν Λεῦκαν (Ἰαπυγία ἄκρα) ἐν τῇ Ἀπουλίᾳ, τὸ Κορσικόν ἐν τῇ Κορσικῇ καὶ τὸ Πάσσαρον ἐν τῇ Σικελίᾳ.

Πεδιάδας σπουδαιότερα τὴν Λομβαρδικὴν, ἣτις εἶναι εὐφρορτάτη διαρροεμένη ὑπὸ τοῦ Πάδου καὶ τοῦ Ἀδρίου ἢ Ἀθέσιος· τὴν Τοσκανικὴν διαρροεμένην ὑπὸ τοῦ Ἄρνον· τὴν Ῥωμαϊκὴν διαρροεμένην ὑπὸ τοῦ Τιβέρεως· τὴν Καμπανικὴν, ἣτις ἔνεκα τῆς μεγάλης αὐτῆς εὐφορίας καὶ καλλονῆς καλεῖται παράδεισος τῆς Ἰταλίας, καὶ τὴν τῆς Ἀπουλίας.

Ποταμοὺς σπουδαιότερους τὸν Πάδον πηγάζοντα ἀπὸ τοῦ ὄρους Βησοῦλου (τῶν Ἄλπεων) καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος· τὸν Ἀδρίην ἢ Ἀθεσι πηγάζοντα ἐκ τῶν Ἑλβετικῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβάλλοντα ὡσαύτως εἰς τὸ αὐτὸ πέλαγος· τὸν Ἄρνον, τὸν Τιβερην καὶ τὸν Λεῖρην πηγάζοντας ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ ἐκβάλλοντας εἰς τὸ Τυρρηρικὸν πέλαγος,

καὶ τὸν Μείαρον καὶ Αὔγητον πηγάζοντας ὁσαύτως ἐκ τῶν Ἀπεννίνων καὶ ἐκβάλλοντας εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος.

Αἶνας σπουδαιότερας παρὰ μὲν τοὺς πρόποδας τῶν Ἀλπεων τὴν Μεΐζονα, τὴν Κῶμον καὶ τὴν Γάρδα, ἐν δὲ τοῖς μεσογαίαις τὴν Περουγίαν (π. Τρασιμένην).

Νήσους δὲ τὰς ἐξῆς : τὴν Σικελίαν (25,740 □ χμ.), ἣτις εἶναι ἡ μερίστη καὶ σπουδαιστάτη τῶν τῆς Ἰταλίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ πορθμοῦ τῆς Μεσσήνης· τὴν Σαρδῶν ἢ Σαρδηνίαν (24,878 □ χμ.)· τὴν Κύρον ἢ Κορσικὴν □ (8,722 χμ.) πρὸς Β. τῆς Σαρδηνίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Ἀγίου Βοναφάτου, ἀνήκουσαι ἔμως πολιτικῶς εἰς τὴν Γαλλίαν· τὴν Ἐλβαν (222 □ χμ.), γνωστὴν διὰ τὴν ἐν αὐτῇ ἐξορίαν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος (1814)· τὴν Καρρίαν πρὸς Β. τῆς Σαρδηνίας, νησιδα γνωστὴν διὰ τὴν ἐν αὐτῇ διαμονὴν τοῦ περιφήμου στρατηγοῦ Γαριβάλλη, ὅστις τὰ μέγιστα συνετέλεσεν εἰς τὴν ἴδρυσιν τοῦ Ἰταλικοῦ βασιλείου· τὰς πρὸ τοῦ κόλπου τῆς Νεαπόλεως κειμένας Ἰσχιαν ἔχουσαν λαμπρὰ ἰαμακτικὰ λουτρά, Πρόκιδαν καὶ Κάπρην· τὰς πρὸς Β. τῆς Σικελίας κειμένας Λιπάρας ἢ νήσους τοῦ Αἰόλου, αἵτινες εἶναι πλήρεις ἡφαιστειῶν, καὶ ὄν γνωστοτάτη διὰ τὸ διηγετικῶς ἐνεργὸν αὐτῆς ἡφαιστειῶν εἶναι ἡ Στρόμπολη· τὰς ΒΔ. τῆς Σικελίας κειμένας Αἰγούσας καὶ τὰς πρὸς Ν. τῆς Σικελίας κειμένας Μελίτην (Μάλταν, 323 □ χμ.), Γόττων καὶ Κόμινον, αἵτινες ἀνήκουσι πολιτικῶς εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Ἰταλίας εἶναι θερπνὸν καὶ ὑγρινόν, τὸ ἔδαφος εὐφορότατον, καὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν προϊόντων σίτος, ἀραβόσιτος, ὄρυζα, οἶνος, ἔλακον, ποικίλαι ὀπώραι, τυροί, μέταξα, βάρβαξ, κάπναβις καὶ ἄλλα. Παράγει δὲ ἡ Ἰταλία καὶ ἐξαίρετα μάρμαρα. Ἡ δὲ Σικελία, ἡ Σαρδηνία καὶ ἡ Ἑλβα διάφορα μέταλλα.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν, καὶ ἠθικὴ καὶ ὄλικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰταλίας εἶναι πάντες καθολικοὶ τὴν θρησκείαν. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς χώρας ἡ μὲν

γεωργία, ἡ ἔμπορία καὶ ἡ συγκοινωνία εἶναι ἰκανῶς προηγημένοι, ἡ βιομηχανία ὅμως ὑπολείπεται τῆς τῶν λοιπῶν μεγάλων κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Ἀρίστη δὲ εἶναι ἡ ἐκπαίδευσις, χάριν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι πλεῖστα σχολεῖα, πολλὰ πολυτεχνεῖα καὶ 21 Πανεπιστήμια.

Πολίτευμα. Τὸ πολίτευμα τῆς Ἰταλίας εἶναι μοναρχία συνταγματικὴ μετὰ βουλῆς καὶ γερουσίας. Βασιλεὺς δὲ αὐτῆς εἶναι ὁ Βίκτωρ Ἐμιμανουήλ ὁ Γ'.

Δυνάμεις τοῦ κράτους. Ὁ μὲν στρατὸς ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ εἰς 286,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 3,400,000· ὁ δὲ στόλος ἀποτελεῖται ἐκ 320 διαφόρων πλοίων, ἐξ ὧν τὰ 55 εἶναι θωρηκτὰ διαφόρων τάξεων.

Χωρογραφικὴ διαίρεσις τοῦ Βασιλείου τῆς Ἰταλίας. Χωρογραφικῶς διαιρεῖται τὸ βασίλειον τῆς Ἰταλίας εἰς 4 μέρη : εἰς τὴν Ἄνω Ἰταλίαν· εἰς τὴν Μέσην Ἰταλίαν· εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν καὶ εἰς τὰς Νήσους.

Πόλεις τῆς Ἄνω Ἰταλίας. Ἡ Ἄνω Ἰταλία ἔχει τὰς ἐξῆς σπουδαιότερας πόλεις : τὸ Τουρίνον (340,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον· τὴν Γένοαν (240,000 κατ.) κειμένην παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον, πατρίδα τοῦ Χριστοφóρου Κολόμβου, ὅστις ἀνεκάλυψε τὴν Ἀμερικὴν τῷ 1493 μ. Χ. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἐκτισμένη ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ λόφων παρὰ τὴν θάλασσαν καὶ ἔχει πανεπιστήμιον. Κατὰ δὲ τοὺς Μέσους αἰῶνας ἀπετέλει ἰσχυρὰν Δημοκρατίαν, ἣτις ἦτο ἀντίζηλος τῆς Βενετίας καὶ εἶχε πολλὰς ἀποικίας ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Τὴν Ἀλεξάνδρειαν (75,000 κατ.)· τὸ Μιλάνον (500,000 κατ.) ἔχον μεγαλοπρεπῆ μέγαρα τῶν ἐπιστημῶν, διάσημον θέατρον, καὶ βιομηχανίαν μετὰξις καὶ ὕλου· τὴν Παυίαν (38,000 κατ.) ἔχουσαν πανεπιστήμιον· τὴν Βερόναν (78,000 κατ.) πόλιν ὀχυρωτάτην παρὰ τὸν Ἄθρσιν ποταμόν· τὴν Πάδοαν (85,000 κατ.) ἔχουσαν ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον· τὴν Βοτωνίαν (160,000 κατ.) ἔχουσαν τὸ ἀρχαιότατον πανεπιστήμιον τῆς Εὐρώπης, ἰδρυθὲν τῷ 1088, καὶ ἄξιον λόγου μουσεῖον καὶ βιβλιοθήκην· τὴν Πάρμαν (52,000 κατ.) παράγουσαν ἐξαί-

ρετον τυρόν, τὴν *Μοδέραν* (68,000 κατ.)· τὴν *Φερράραν* (90,000 κατ.)· τὴν *Ρόβερταν* (68,000 κατ.) ἄλλοτε καθέδραν τῆς Βυζαντινῆς ἐξουχίας ἐν Ἰταλίᾳ, ἔχουσιν ἀξιόλογα μνημεῖα Βυζαντινῆς τέχνης· καὶ τὴν περιώνυμον *Βενετίαν* (160,000 κατ.), ἣ ἴσ' εἶναι ἐκτισμένη ἐν τῷ μυχῷ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἐπὶ 117 νησίδων συνδεομένων διὰ γεφυρῶν καὶ διωρπούχων, δι' ὧν γίνεται ἡ συγκοινωνία. Ἡ πόλις αὕτη κτισθεῖσα ἐν ἔτει 452 μ. Χ. κατὰ τὴν ἐπιδρομὴν τοῦ φεβερῦ ἡγεμόνος τῶν Οὐννων Ἀττίλα κατὰ τῆς Ἄνω Ἰταλίας ὑπὸ φυγᾶς τῆς Ἀκυληίας, κατόρθωσε προΐόντος τοῦ χρόνου μετὰ πολλὰς τῆς τύχης αὐτῆς μεταβολὰς νὰ καταστῆ μεγάλη καὶ ἰσχυροτάτη Δημοκρατία καὶ τὸ πρῶτον ἐμπορικὸν καὶ ναυτικὸν κράτος τῶν Μέσων αἰώνων. Ἡ δύναμις δὲ αὐτῆς προήχθη σπουδαίως ἐπὶ τῶν Σταυροφοριῶν, καὶ ἰδίως μετὰ τὴν ἐν ἔτει 1204 ἐπὶ τῆς τετάρτης Σταυροφορίας ἄλωσιν τῆς Κωνσταντινουπόλεως, εἰς ἣν αὐτὴ πρὸ πάντων συνετέλεσεν, ἕτε κατέστη κυρία οὐ μόνον τῶν περισσοτέρων Ἑλληνικῶν νήσων, ἐν αἷς καὶ ἡ Κρήτη, ἀλλὰ καὶ πολλῶν παραλίω μερῶν τῆς Ἑλλάδος. Ἄλλ' εἰς τὸ ὑψιστον σημεῖον τῆς δυνάμεως αὐτῆς ἀνήλθε βραδύτερον, ἕτε μετὰ μακρὸν πόλεμον κατέβαλε τὴν ἀντίζηλον αὐτῆς Γένουαν ἐν ἔτει 1381 καὶ κατὰ τὴν 15ην ἑκατονταετηρίδα ἐγένετο κυρία πολλῶν χωρῶν ἐν τῇ Ἄνω Ἰταλίᾳ, τῶν Ἰονίων νήσων καὶ τῆς Κύπρου. Προΐόντος ὅμως τοῦ χρόνου ἤρχισεν ἡ δύναμις αὐτῆς νὰ καταπίπτῃ, κατὰ δὲ τὸ ἔτος 1797 κατακτηθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος ὑπήχθη μετὰ μικρὸν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Αὐστρίας, ἣτις ἀπέδωκεν αὐτὴν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἐν ἔτει 1866. Ἐν Βενετίᾳ ὑπάρχει ἑλληνικὴ κοινότης, ἑλληνικὸς ναὸς καὶ ἀρχαιότατον ἑλληνικὸν τυπογραφεῖον, ὅπερ πολὺ συνετέλεσε κατὰ τοὺς χρόνους τῆς δουλείας εἰς τὴν διάδοσιν τῆς παιδείας παρὰ τοῖς Ἕλλησιν. Μάρτυρες δὲ τῆς ἄλλοτε λαμπρότητος τῆς Βενετίας σφίζονται μέχρι σήμερον τὰ μεγαλοπρεπῆ κτίρια, ἅτινα εἶχον καταστήσει αὐτὴν ἐν τῶν θαυμάτων τοῦ κόσμου. Τῶν μνημείων δὲ τούτων σπουδαιότατα εἶναι τὰ ἀνά-

Γεωγραφία Πατισπούλου Β' τεύχος

κτορα τῶν Δογῶν, ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Μάρκου, αἱ γέφυραι, αἱ διώρυχες καὶ τὸ νεώριον, ὑπερ εἶναι τὸ μέγιστον τοῦ κόσμου. Ἐχει δὲ ἡ Βενετία καὶ σπουδαιωτάτην βιβλιοθήκην (τοῦ Ἁγίου Μάρκου) καὶ συλλογὰς ἐπιστημονικὰς καὶ καλλιτεχνικὰς.

Πόλεις τῆς Μέσης Ἰταλίας. Ἡ Μέση Ἰταλία ἔχει τὰς ἐξῆς σπουδαιωτέρας πόλεις: τὴν Ρώμην (500,000 κατ.), ἣτις ἦτο ἄλλοτε κοσμοκράτειρα, νῦν δὲ ἀπὸ τοῦ 1871 πρωτεύουσα τοῦ Ἰταλικοῦ κράτους. Ἡ πόλις αὕτη, ἣτις εἶναι καὶ καθέδρα τοῦ πάπα, τοῦ πνευματικοῦ ἀρχηγοῦ τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, διαρρέεται ὑπὸ τοῦ Τιβέρεως καὶ ἔχει πλεῖστα ἀρχαῖα μνημεῖα, ὡς τὸ Πάνθεον, τὸ Κολοσσαῖον, τὴν Ἀγορὰν τοῦ Τραϊανοῦ, ἐν ᾗ ἡ στήλη αὐτοῦ, τὸ Μουσῶλειον τοῦ Ἀδριανοῦ (νῦν πύργος τοῦ Ἀγγέλου) καὶ ἄλλα· νέα δὲ οἰκοδομήματα μεγαλοπρεπῆ ἔχει τὸ βασιλικὸν ἀνάκτορον Κυρινάλιον, τὸ Βατικανόν, μέγιστον ἀνάκτορον τοῦ πάπα, ἐν ᾧ ὑπάρχουσιν ἀξιολογώτατον μουσεῖον καὶ πλουσιωτάτη βιβλιοθήκη· τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, ὅστις εἶναι ὁ μέγιστος τοῦ χριστιανικοῦ κόσμου· τὴν Ἀκαδημίαν τῶν Ἐπιστημῶν, τὸ Πανεπιστήμιον καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ ἰδρύματα· τὴν Φλωρεντίαν (210,000 κατ.). Ἡ πόλις αὕτη, ἣτις κεῖται παρὰ τὸν Ἄρνον ποταμὸν, κατὰ μὲν τοὺς Μέσους αἰῶνας ἀνυψώθη εἰς μέγιστην ἀκμὴν ἐπὶ τῶν Μεδίκων, οἵτινες κατέστησαν αὐτὴν ἐστὶν τῶν φώτων καὶ τῶν ἐπιστημῶν, κατὰ δὲ τοὺς νεωτέρους χρόνους ὑπῆρξε πρωτεύουσα τοῦ βασιλείου τῆς Ἰταλίας (ἀπὸ τοῦ 1865—1871). Εἶναι δὲ πόλις ὠραιωτάτη καὶ πλουσία ἔχουσα πολλὰς καὶ μεγαλοπρεπεῖς οἰκοδομὰς, πολύτιμον πινακοθήκην, μουσεῖα, βιβλιοθήκας καὶ βιομηχανίαν μαρμάρου καὶ μετάξις· τὴν Λοῦκκαν (78,000 κατ.) παράγουσαν ἐξαιρετικὸν ἔλαιον· τὴν Πίσαν (65,000 κατ.) κειμένην παρὰ τὸν Ἄρνον ποταμὸν. Καὶ ἡ πόλις αὕτη ἦτο κατὰ τοὺς Μέσους αἰῶνας, ὅπως καὶ ἡ Βενετία καὶ ἡ Γένουα, ἰσχυρὰ Δημοκρατία, ἔχουσα καὶ αὐτὴ, ὡς καὶ ἐκεῖναι, ἐμπορικὰ πρακτορεῖα ἐν τῇ ἀνατολῇ. Ἐχει δὲ πανεπιστήμιον, κωδωνοστάσιον περιώνυμον διὰ τὴν κλίσιν αὐτοῦ καὶ

νεκροταφείον, ὅπερ εἶναι τὸ ὀψαιότατον τοῦ κόσμου τὸ *Αιβόθρον* (105,000 κατ.) πόλιν παράλιον παρὰ τὸ Λιγυστικὸν πέλαγος καὶ ἐμπορικὴν καὶ τὸν Ἀγκῶνα (60,000 κατ.) παρὰ τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, πόλιν ἐμπορικὴν καὶ καλῶς ὠχυρωμένην.

Πόλεις τῆς Κάτω Ἰταλίας. Ἡ Κάτω Ἰταλία, ἣτις ἐκκαλεῖτο τὸ πάλαι καὶ *Μεγάλη Ἑλλάς* διὰ τὰς αὐτῆς πολυαριθμοὺς ἐλληνικὰς ἀποικίας, ἔχει τὰς ἐξῆς σπουδαιότατας πόλεις, τὴν *Νεάπολιν* (580,000 κατ.) κειμένην ἐπὶ μαγευτικῆς θέσεως παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον. Ἡ πόλις αὕτη, ἣτις εἶναι ἡ πολυανθρωποτέρα ὅλης τῆς Ἰταλίας, ἦτο ἐπὶ μακρὸν χρόνον μέχρι τοῦ 1860 πρωτεύουσα τοῦ λεγομένου *Βασιλείου τῆς Νεαπόλεως* ἢ τῶν *Δύο Σικελιῶν* ἔχει δὲ βασιλικά ἀνάκτορα, μεγαλοπρεπῆ μέγαρα καὶ ναοὺς, θέατρα, μουσεῖον περίφημον, πανεπιστήμιον, ἀστεροσκοπεῖον κλπ. Πλησίον αὐτῆς κείτται τὸ ἐνεργὸν ἡφαιστεῖον, τὸν *Βεσούβιον*, ὅστις κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐκρηξίν ἐν ἔτει 79 μ. Χ. κατεκάλυψε διὰ τέφρας καὶ λάσπας τὰς παρὰ τοὺς πρόποδας αὐτοῦ κειμένας πόλεις *Πομπηῖαν*, *Ἡράκλειον* καὶ *Σταβίαν*· τὴν *Φότζιαν* (55,000 κατ.)· τὸ *Βάριον* (80,000 κατ.) ἔχον καλὸν λιμῆνα· τὸ *Ρήμιον* (45,000 κατ.) ἀρχαίαν ἐλληνικὴν ἀποικίαν παρὰ τὸν πορθμὸν τῆς *Μεσσηνίας*· τὸν *Τάραντα* (62,000 κατ.) ἀρχαίαν ἀποικίαν τῶν Σπαρτιατῶν παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον· καὶ τὸ *Βρεντήσιον* (15,000 κατ.), ὅπερ ἔχει λαμπρὸν λιμῆνα καὶ εἶναι ἕνεκα τῆς θέσεως αὐτοῦ σπουδαιότατη ἀφετηρία τῆς πρὸς τὴν Ἀνατολὴν καθόλου ἀτμοπλοίας.

Πόλεις τῶν Νήσων τῆς Ἰταλίας. Ἐν δὲ ταῖς νήσοις τῆς Ἰταλίας σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι : ἐν τῇ *Σικελίᾳ* τὸ *Παλέρμον* (π. Πάνορμος, 315,000 κατ.), ὅπερ εἶναι πρωτεύουσα αὐτῆς κείμενον ἐπὶ θέσεως λαμπροτάτης τῆς βορείου ἀκτῆς καὶ ἔχον πανεπιστήμιον καὶ ἀσφαλῆ λιμῆνα· ἡ *Μαροῦλα* (60,000 κατ.) διάσημος διὰ τοὺς οἴνους αὐτῆς· αἱ *Συράκουσαι* (35,000 κατ.), ἀρχαία ἀποικία τῶν Κορινθίων, ἰσχυροτάτη καὶ πολυανθρωποτάτη· ἡ *Κατάνη* (155,000 κατ.), ὡσαύτως ἀρχαία ἐλληνικὴ ἀποικία,

κειμένη ἐπὶ τῆς ἀνατ. παραλίας πρὸς Β. τῶν Συρακοῦσῶν καὶ παρὰ τοὺς νοτίους πρόποδας τοῦ ἐνεργοῦ ἠφαιστείου Αἴτνης, καὶ ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ ἡ Μεσσηνία (150,000 κατ.) παρὰ τὸν ὁμώνυμον πορθμῖον, ἀρχαία καὶ αὐτὴ ἐλληνικὴ ἀποικία, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ λιμένα ἐκ τῶν μεγίστων καὶ ὠραιοτάτων τῆς γῆς. Ἐν τῇ Σαρδηνίᾳ τὸ Κάλιαρι (55,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον καὶ καλὸν λιμένα. Ἐν τῇ Κέρκυρῃ ἡ Κορσικῆ, ἣτις ἀνήκει πολιτικῶς εἰς τὴν Γαλλίαν, τὸ Αἰόκειον (18,000 κατ.) ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας, πατρίς τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος· καὶ ἐν τῇ Μελίτῃ (Μάλτα), ἣτις μετὰ τῶν παρακειμένων νησίδων Κομίνου καὶ Γόισου ἀνήκει πολιτικῶς εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἡ Λαβαλέττη (70,000 κατ.), ἣτις εἶναι ὀχυρωτάτη καὶ χρησιμεύει ὡς πολεμικὸς ναύσταθμος τῆς Ἀγγλίας.

Κτήσεις τῆς Ἰταλίας. Ἡ Ἰταλία κατέχει ἐν τῇ Ἀφρικῇ τὴν παρὰ τὴν Ἐρυθρὰν θάλασσαν Ἐρυθραίων καλουμένην χώραν, τῆς ὁποίας πρωτεύουσα εἶναι ἡ Μασάβα (20,000 κατ.), καὶ τὴν ἀνατ. παραλίαν τῆς τῶν Σομαλῶν χώρας.

2. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΙΝΟΥ

(Ἐπιφ. 61 □ χμ. Πληθ. 11,000).

Ἡ μικρὰ αὐτὴ Δημοκρατία, ἣτις κεῖται μεταξὺ τῆς Ῥαβέννης καὶ τοῦ Ἀγκῶνος, ἰδρύθη κατὰ τὸν ἕτον αἰῶνα μ. Χ. καὶ διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰταλίας. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Ἰταλῶν καθολικῶν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὸν Ἅγιον Μαρίνον (1,600 κατ.). Ἔχει δὲ καὶ στρατὸν ἀνερχόμενον εἰς 980 ἄνδρας.

3. ΗΓΕΜΟΝΙΑ ΤΟΥ ΜΟΝΑΚΟΥ

(Ἐπιφ. 15 □ χμ. Πληθ. 15,300).

Ἡ μικρὰ αὐτὴ ἡγεμονία, ἣτις εἶναι μοναρχία ἀπόλυτος δια-

τελούσα ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας, ἰδρύθη κατὰ τὸν 10ον αἰῶνα μ. Χ. Κειμένη δὲ παρὰ τὸν κόλπον τῆς Γενούας μεταξὺ τῶν Ἰταλικῶν ὀρίων καὶ τῆς Γαλλικῆς πόλεως Νικαίας κατοικεῖται ὑπὸ Γάλλων καὶ Ἰταλῶν καθολικῶν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν κωμόπολιν Μονακὸν (3,300 κατ.). Εἶναι δὲ ἡ ἡγεμονία αὕτη ὀνομαστή διὰ τὰ ἐν τῇ πόλει αὐτῆς Μόντε-Κάρλο (4,000 κατ.) λειτουργοῦντα τυχηρὰ παιγνίδια.

γ') ΠΥΡΗΝΑΪΚΗ ΧΕΡΣΟΝΗΣΟΣ

Ἡ Πυρηναϊκὴ χερσόνησος κατέχουσα τὸ ΝΔ. μέρος τῆς Εὐρώπης καὶ χωρίζομένη ἀπὸ τῆς Ἀφρικῆς διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ Γιβραλτάρ, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ Ὠκεανοῦ καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς αὐτῆς θαλάσσης.

Περιλαμβάνει δὲ τρία κράτη: τὸ Βασίλειον τῆς Ἰσπανίας, τὸ Βασίλειον τῆς Πορτογαλίας καὶ τὴν Δημοκρατίαν τῆς Ἀνδόρρας.

1. ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΙΣΠΑΝΙΑΣ

(Ἐπιφ. 504,517 □ χμ. Πληθ. 19,720,000).

Ἡ Ἰσπανία κατέχουσα τὸ μέγιστον μέρος τῆς Πυρηναϊκῆς χερσονήσου ἔχει **κόλπους** ἐν μὲν τῇ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ τὸν Γασκωνικὸν καὶ τὸν τῶν Γαδεΐρων ἢ τοῦ Κάδικος· ἐν δὲ τῇ Μεσογείῳ θαλάσσει τὸν τῆς Μαλάγας καὶ τὸν τῆς Βαλεντίας.

Ἡ ὄρη ἔχει τὰ Πυρηναῖα, ἅτινα χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Γαλλίας καὶ διακρίνονται εἰς Ἀνατολικά, Κεντρικά καὶ Δυτικά· τὰ τῆς Ἀστουρίας καὶ Κανταβρίας, ἅτινα συνέχονται μετὰ τῶν Πυρηναίων· τὰ τῆς Καστίλιος, τὰ τῆς Ἀνδαλουσίας (Σιέρρα Μορένα) καὶ τὰ πρὸς Ν. κείμενα Σιέρρα Μαλάγα, Νεβάδα κλπ. Ἀκρωτήρια δὲ σπουδαία-

τερα πρὸς μὲν τὸ ΒΔ. μέρος τὸ *Φινιστέριον*, πρὸς Ν. δὲ τὸ *Τραφαλάργ*, τὴν *Ταρίφαν*, ἧτις εἶναι τὸ νοτιώτατον ἀκρωτήριον τῆς Εὐρώπης, καὶ τὸ *Γιβραλιάρ*.

Πεδιάδας σπουδαιότερας τὴν τῆς Ἀραγωνίας ΒΑ., διαρροεμένην ὑπὸ τοῦ Ἐβρου, καὶ τὴν τῆς Ἀνδαλουσίας ΝΔ., διαρροεμένην ὑπὸ τοῦ Γουαδαλκιβίρου.

Ποταμούς τὸν Ἐβρον (Ἰβηρά) πηγάζοντα ἐκ τῶν Κανταβρικῶν ὄρεων καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν τὸν Γουαδαλκιβίρον πηγάζοντα ἐκ τῆς Σιέρρας Μορένας καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν· καὶ τοὺς Γουαδιάναν, Τάγον καὶ Δούριον πηγάζοντας ἐκ τῶν Καστιλιανῶν ὄρεων καὶ ἐκβάλλοντας ὡσαύτως εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

Νήσους δὲ ἔχει τὰς Πηνούσσας, ὧν σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Ἴβιζα καὶ ἡ Φρομεντέρα· καὶ τὰς Βαlearίδας, ὧν σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Μαγιόρκα καὶ ἡ Μινόρκα.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Ἰσπανίας καθόλου εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸ δὲ ἔδαφος λίαν μὲν εὐφορον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ καλῶς καλλιεργημένον, διὸ καὶ τὰ κυριώτερα προϊόντα τῆς χώρας εἶναι οἶνος, ἔλαιον καὶ σταφίς. Ἐμπεριέχει δὲ ἡ χώρα καὶ πολλὰ μέταλλα καὶ ἰδίως χαλκόν, σίδηρον καὶ μόλυβδον, καὶ γαιάνθρακα.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἰσπανίας καὶ ἐν γένει τῆς χερσονήσου παρήχθησαν ἐκ τῆς ἐπιμιξίας διαφόρων φύλων, ἧτοι Ἰβήρων, Κελτῶν, Ῥωμαίων, Καρχηδονίων Γερμανῶν καὶ Ἀράβων, καὶ εἶναι ἅπαντες καθολικοὶ τὴν θρησκείαν.

Υλικὴ καὶ πνευματικὴ κατάστασις τῆς Ἰσπανίας. Ἡ Ἰσπανία, ἧτις ἄλλοτε ἦτο τὸ ἀκμαιότατον καὶ ἰσχυρότατον τῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης (ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀνακαλύψεων κατὰ τὸν 15ον αἰῶνα), παρακμάσασα προϊόντος τοῦ χρόνου εἶναι σήμερον δύναμις 6' τάξεως. Ἐν τούτοις ἡ βιομηχανία καὶ ἡ συγκοινωνία ἀναπτύσσονται ἑσημέραι ὅπως καὶ ἡ ἐκπαίδευσις, χάριν τῆς

ὅποιας ὑπάρχουσι πολλὰ σχολεῖα, γυμνάσια, δέκα πανεπιστήμια καὶ ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἱδρύματα.

Στρατὸς καὶ στόλος. Ὁ στρατὸς τῆς Ἰσπανίας ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 92,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 650,000· ὁ δὲ ἄλλοτε ἰσχυρότατος καὶ ἀήττητος αὐτῆς στόλος ἀριθμεῖ ἤδη 56 διάφορα πλοῖα.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Ἰσπανίας εἶναι μοναρχία συνταγματικὴ μετὰ βουλῆς καὶ γερουσίας. Βασιλεὺς δὲ αὐτῆς εἶναι ὁ Ἀλφόνσος ὁ Π'.

Πρωτεύουσα τῆς Ἰσπανίας εἶναι ἡ Μαδρίτη (525,000 κατ.) κειμένη ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν αὐτῆς καὶ ἔχουσα πανεπιστήμιον, μουσεῖα, ἀστεροσκοπεῖον καὶ διάφορα ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἱδρύματα. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῆς ἀξίαι λόγου εἶναι ἡ Βορκελώνη (535,000 κατ.) παρὰ τὴν Μεσόγειον θάλασσαν, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦς, ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· ἡ Βαλεντία (160,000 κατ.) οὐ μακρὰν τοῦ ὁμώνυμου κόλπου, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ βιομηχανίαν μεταλλίων ὄψασμάτων· ἡ Σεβίλλη (150,000 κατ.) ἀκμάσασα ἐπὶ τῶν Ἀράβων καὶ ἔχουσα πανεπιστήμιον, τὸ μεγαλοπρεπὲς ἀραβικὸν ἀνάκτορον Ἀλκαζάρ, τὸ μέγιστον ταυρομαχικὸν ἀμφιθέατρον τῆς Ἰσπανίας καὶ τὸ μέγιστον ἐργαστάσιον καπνοῦ καὶ σιγάρων ἐν Εὐρώπῃ· ἡ Μαλάγα (115,000 κατ.) παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον, παράγουσα ἐξαίρετον οἶνον, ἔλαιον καὶ σταφίδα· ἡ Μουρκία (35,000 κατ.)· ἡ Καρθαγένη (45,000 κατ.) πόλις ὀχυρὰ μετὰ πολεμικοῦ ναυστάθμιου· ἡ Σαραγόσσα (80,000 κατ.) ἔχουσα πανεπιστήμιον· ἡ Γρανάδα (75,000 κατ.) ἄλλοτε λαμπρὰ τῶν Ἀράβων πρωτεύουσα, ἐν ἣ σφίζεται τὸ περιώνυμον ἀνάκτορον τῶν Ἀράβων καλιφῶν Ἀλάμβρα· ὁ Κάδιξ (π. Γάδειρα, 68,000 κατ.), ὁ πρῶτος πολεμικὸς ναυστάθμιος τῆς Ἰσπανίας· ἡ Κόρδοβα (55,000 κατ.) ἀκμάσασα ἐπὶ τῶν Ἀράβων· τὸ Βαλλαδολίδον (70,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον· καὶ τὸ Βιλβίον (80,000 κατ.) οὐ μακρὰν τοῦ Γασκωνικοῦ κόλπου. Τὸ δὲ ἀκρωτήριον Γιβρολιάρ, ὑπερ κείται παρὰ τὸν ὁμώνυμον προθμῶν καὶ

ἔχει ὁμώνυμον πόλιν (32,000 κατ.) μετὰ ἰσχυροτάτου φρουρίου, ἀνήκει ἀπὸ τοῦ 1704 εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ἐν δὲ τῇ νήσῳ Μαγιόρκα ἢ *Πάλμα* (40,000 κατ.) ὄχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ πόλις· καὶ ἐν τῇ νήσῳ Μινόρκα ἢ ὄχυρὰ πόλις *Μαδὼν* ἔχουσα ἕνα τῶν λαμπροτέρων λιμένων τῆς Μεσογείου.

Κτήσεις τῆς Ἰσπανίας. Ἡ Ἰσπανία ἔχει τὰς ἑξῆς κτήσεις : ἐν τῇ Ἀφρικῇ τὴν *Σέουτιαν* καὶ τὴν *Μελίλλην* ἐν Μαρόκκῳ, εἰς τὰ δυτικὰ παράλια τῆς *Σαχάρας* τὸ *Ῥο δὲ Ὄρο*, καὶ ἐν τῷ κόλπῳ τῆς *Γουίνεας* τὰς νήσους *Φερδινάνδου Πῶ* καὶ *Ἄρνοβῶν*.

2. ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑΣ

(**Επιφ.* 91,943 □ *χμ.* Πληθ. 5,450,000).

Ἡ Πορτογαλία κατέχουσα τὸ λοιπὸν μικρὸν μέρος τῆς *Πυρηναικῆς* χερσονήσου καίτιαι πρὸς Δ. τῆς Ἰσπανίας καὶ παρὰ τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν.

Διασχίζεται δὲ ὑπὸ τῆς ὄρσοτοιχίας *Σιέρρας Ἐστρέλλας*, ἣτις εἶναι συνέχεια τῶν ἐν Ἰσπανίᾳ *Καστιλιανῶν* ὄρεων, ἔχει ἀκρωτήρια τὴν *Ῥόκαν* (τὸ δυτικώτατον τῆς Εὐρώπης), καὶ τὸ τοῦ Ἁγίου *Βικεντίου*, καὶ διαρρέεται ὑπὸ τῶν ποταμῶν *Λουρίου*, *Τάγον* καὶ ἐν μέρει τοῦ *Γουαδιάνα*, οἷτινες διαρρέουσι καὶ τὴν Ἰσπανίαν.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Πορτογαλίας εἶναι, ὡς καὶ τὸ τῆς Ἰσπανίας, εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. Ὡσαύτως δὲ ὅμοιον πρὸς τὸ τῆς Ἰσπανίας εἶναι καὶ τὸ ἔδαφος τῆς Πορτογαλίας, ὑπερ ὅμως λίαν ἀμελῶς καλλιεργεῖται· καὶ διὰ τοῦτο τὰ σπουδαιότερα προϊόντα τῆς χώρας εἶναι εἶδος ἐξαιρετος, ἄλας, ἰχθύες, κτήνη καὶ ἐκ τῶν μετάλλων χαλκός.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῆς. Οἱ Πορτογάλοι εἶναι συγγενεῖς πρὸς τοὺς Ἰσπανοὺς καὶ καθολικοὶ τὴν θρησκείαν.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Πορτογαλίας εἶναι μοναρχία

συνταγματική μετά βουλής και γερουσίας. Βασιλεύς δὲ αὐτῆς εἶναι ὁ Μανουήλ ὁ Β'.

Ύλική και πνευματικὴ κατάστασις τῆς Πορτογαλίας.
 Ὅπως ἡ Ἰσπανία, εἶχε καὶ ἡ Πορτογαλία τοὺς λαμπροὺς αὐτῆς χρόνους, ἰδίως κατὰ τὸν 15ον καὶ 16ον αἰῶνα ἐπὶ τῶν ἀνακαλύψεων καὶ θαλασσοποριῶν, ὅτε ἦτο κράτος ἰσχυρὸν καὶ ἀκραιότατον, μετὰ δὲ τὴν ὑπ' αὐτῆς εὑρεσιν τῆς πρὸς τὰς Ἀνατολικὰς Ἰνδίας θαλασσίας ὁδοῦ τὸ πρῶτον ἐμπορικὸν κράτος τοῦ κόσμου. Σήμερον δὲ εἶναι κράτος ἀσήμαντον, διατηρεῖ ὅμως πολλὰ ἀποικίας. Ἡ γεωργία, ἡ βιομηχανία καὶ ἡ ἐμπορία εἶναι παρημελημένα ἐν Πορτογαλίᾳ· καὶ αὐτὴ δὲ ἡ συγκοινωνία εἶναι ἐλλιπής. Διὰ δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν ὑπάρχουσι πολλὰ σχολεῖα, ἐν πανεπιστήμιον καὶ δύο πολυτεχνεῖα.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. Ὁ στρατὸς τῆς Πορτογαλίας ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 30,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 150,000· ὁ δὲ στόλος εἰς 68 διάφορα πλοῖα.

Πρωτεύουσα τῆς Πορτογαλίας εἶναι ἡ Λισαβῶν (360,000 κατ.) κειμένη ἀμφιθεατρικῶς ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τῆς λίμνης, ἣν σχηματίζει ὁ Τάγος ποταμὸς πρὸ τῶν ἐκβολῶν αὐτοῦ. Εἶναι δὲ πόλις ὠραιστάτη, ἐμπορικωτάτη καὶ βιομήχανος, καὶ ἔχει λιμένα θαυμάσιον. Ἄλλαι δὲ πόλεις ἀξίαι λόγου τῆς χώρας εἶναι τὸ Ὀπόριον (170,000 κ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουρίου, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος, παράγουσα καὶ οἶνον ἐξαιρετόν· καὶ ἡ Κοῦμβρα (20,000 κατ.) ἔχουσα πανεπιστήμιον, ὅπερ εἶναι τὸ μόνον τοῦ κράτους.

Εἰς τὰς ἐπαρχίας τοῦ κράτους συγκαταλέγονται καὶ αἱ ἐν τῇ Ἀτλαντικῇ Ὠκεανῷ κείμεναι νῆσοι Μαδέϊρα καὶ Ἀζόροι.

Κτήσεις τῆς Πορτογαλίας. Ἡ Πορτογαλία ἔχει κτήσεις: Ἐν Ἀσίᾳ: ἐν τῇ Κίνᾳ τὴν νησίδα Μακάου· ἐν τῇ Ἰνδοστάν τὴν νησίδα Μίου καὶ τὰς πόλεις Δάμαον καὶ Γόαν. Ἐκ δὲ τῶν ἄλλων Ἰνδικῶν νήσων μέρος τῆς Τιμόρης καὶ τὴν παρακειμένην νησίδα Καμβίγκην.

Ἐν Ἀφρικῇ: ἐν τῇ Σενεγαμβία τὴν Πορτογαλικὴν λεγομένην Γουίνεαν ἐν τῇ ΝΔ. Ἀφρικῇ τὴν Ἀγγολαν ἐν τῇ Ἀνατ. Ἀφρικῇ τὴν Μοζαμβίκην, καὶ ἐκ τῶν Ἀφρικανικῶν νήσων τὰς τοῦ Πρασίνου ἀκρωτηρίων, τὴν τοῦ Πιρίκιππος καὶ τὴν τοῦ Ἀργίου Θαυᾶ.

3. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΑΝΔΟΡΡΑΣ

(Ἐπιφ. □ 452 χμ. Πληθ. 5250).

Ἡ μικρὰ αὕτη Δημοκρατία, κειμένη ἐπὶ τῶν Α.Πυρηναίων παρὰ τὰ Γαλλικὰ ὄρια, ἐδρύθη κατὰ τὸν 9ον αἰῶνα μ. Χ. Ἀποτελούμενη δὲ ἐκ πολλῶν μικρῶν χωρίων κατοικουμένων ὑπὸ Ἰσπανῶν καθολικῶν διατελεῖ ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς Γαλλίας καὶ τοῦ Ἐπισκόπου τῆς Οὐργέλης (ἐν Ἰσπανίᾳ) καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν μικρὰν κώμην Ἀνδόρραν (600 κατ.).

Β'. ΜΕΣΗ ΕΥΡΩΠΗ

α'. ΓΑΛΛΙΑ

(Ἐπιφ. 536,464 □ χμ. Πληθ. 39,260,000)

Ἡ Γαλλία κατέχουσα τὸ δυτικώτατον μέρος τῆς Μέσης Εὐρώπης ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βελγίου, τοῦ πορθμοῦ τοῦ Καλαὶ καὶ τῆς θαλάσσης τῆς Μάγχης πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς αὐτῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἰσπανίας καὶ τῆς Μεσογείου θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Γερμανίας.

Ἐχει δὲ κόλπους ἐν μὲν τῇ θαλάσσῃ τῆς Μάγχης τὸν τοῦ Σηκουάνα καὶ τὸν τοῦ Ἀγίου Μάλου ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠ-

κεανῶ τὸν Γασκαωνικόν, καὶ ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ τὸν τοῦ Λέοντος.

Χερσονήσους τὴν Νορμανδικὴν καὶ τὴν Βρετανικὴν.

Νήσους δὲ ὀλίγιστας, ὧν σπουδαιότεραι εἶναι αἱ Νορμανδικαί, ἧτοι ἡ Γερνεσέη καὶ ἡ Γουερνεσέη, κείμεναι μεταξύ τῶν δύο χερσονήσων ἐν τῷ κόλπῳ τοῦ Ἁγίου Μάλου, αἵτινες ἕμως ἀνήκουσι πολιτικῶς εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

Ὅρη ἔχει σπουδαιότερα : τὰ Πυρηναῖα, ἅτινα χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἰσπανίας· τὰς Αὐτικὰς Ἄλπεις, αἵτινες χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἰταλίας· τὸν Ἰούραν, ὅστις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἑλβετίας· τὰ Βόσγια, ἅτινα χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Γερμανίας· τὰ Ἀρδεναῖα, ἅτινα χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τοῦ Βελγίου, καὶ τὰ Κεντρικὰ λεγόμενα, ὧν μᾶλλον ἀξία λόγου εἶναι τὰ ὄρη τῆς Ὠβέρνης· τὰ τοῦ Φορέξου καὶ αἱ Κηβέιναι, αἵτινες χωρίζονται ἀπὸ τῶν Ἄλπεων διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ροδανῶ.

Ἀκρωτήρια δὲ ἔχει ἡ Γαλλία τὰ ἐξῆς σπουδαιότερα : τὸ τῆς Χάγης ἐν τῇ θαλάσῃ τῆς Μάγχης, τὸ τοῦ Ἁγίου Ματθαίου ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ, καὶ τὸ τοῦ Στέμματος καὶ τὸν Κέμβερν ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ.

Ποταμοὺς δὲ ἔχει πολλοὺς, ὧν οἱ σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Ροδανός, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ Ἁγίου Γοτθάρδου (ὄρους τῶν Ἑλβετ. Ἄλπεων) καὶ διερχόμενος κατὰ τὸν βόθρον αὐτοῦ διὰ τῆς λίμνης τῆς Γενεύης ἐκβάλλει εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν· ὁ Λείγηρ ὁ μακρότερος ποταμὸς τῆς Γαλλίας, πηγάζων ἐκ τῶν Κηβεινῶν καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν· ὁ Γαρούνας πηγάζων ἐκ τῶν Πυρηναίων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν αὐτὸν Ὠκεανόν, καὶ ὁ Σηκαύνας, ὅστις πηγάζων ἐκ τοῦ ὄρους Γασσελῶ καὶ διερχόμενος διὰ τῶν Πηρισίων ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν τῆς Μάγχης. Λίμνη δὲ ἀξίαν λόγου ἔχει τὴν τῆς Γενεύης, ἧτις ἀνήκει καὶ εἰς τὴν Ἑλβετίαν.

Κλίμα, **ἔδαφος** καὶ **προϊόντα**. Τὸ κλίμα τῆς Γαλλίας εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸ ἔδαφος λίαν εὐφορον καὶ τὰ κυριώτερα

των εξαγομένων προϊόντων οίνος, εξαίρετος, σάκχαρον, τυρός, βούτυρον, υφάσματα μετάξινα, μάλλινα και βαμβάκινα, πολυειδή τεχνουργήματα και πολλά άλλα.

Οι κάτοικοι τῆς Γαλλίας εἶναι καθολικοὶ τὴν θρησκείαν.

Ύλική και πνευματικὴ κατάστασις τῆς Γαλλίας. Ἡ ὀλι- κὴ και πνευματικὴ κατάστασις τῆς Γαλλίας εἶναι ἀρίστη, διότι και τὸ ἐμπόριον αὐτῆς εἶναι μέγα και παγκόσμιον, και ἡ συγκοινωνία λίαν ἀνεπτυγμένη, και ἡ βιομηχανία και ἡ γεωργία και ἡ ἐκ- παιδευσις διατελοῦσιν ἐν ἀνθηροτάτῃ καταστάσει. Τὰ δὲ βιομηχα- νικὰ αὐτῆς προϊόντα και ἰδίως τὰ υφάσματα και τὰ κομφοτεχνή- ματα εἶναι περιζήτητα πανταχοῦ τοῦ κόσμου. Χάριν δὲ τῆς πνευ- ματικῆς ἀναπτύξεως τῆς χώρας ὑπάρχουσι πολλὰ σχολεῖα, λύ- κεια, σχολαὶ πανεπιστημιακὰ και πολυτεχνικὰ.

Δυνάμεις τοῦ κράτους. Ἐν μεγάλῃ ἀκμῇ διατελοῦσι και αἱ στρατιωτικὰ και ναυτικὰ δυνάμεις τῆς Γαλλίας. Καὶ ὁ μὲν στρα- τὸς αὐτῆς ἀπέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 570,000 ἀνδρῶν, ἐν πο- λέμῳ δὲ εἰς 3,000,000· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 610 διαφόρων πλοίων, ἐξ ὧν 77 ἐν κατασκευῇ.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Γαλλίας εἶναι δημοκρατικὸν ἀπὸ τοῦ 1870· ὁ δὲ πρόεδρος τῆς δημοκρατίας ἐκλέγεται ἀνὰ ἑπταετίαν και διοικεῖ τὸ κράτος μετὰ βουλῆς και γερουσίας.

Πρωτεύουσα τῆς Γαλλίας εἶναι αἱ Παρίσιοι (2,780,000 κατ.) κείμενον ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὀχθῶν τοῦ Σηκουάνα και ἐπὶ τριῶν νησίδων αὐτοῦ. Εἶναι δὲ πόλις ὄραιοτάτῃ ἔχουσα πλεῖστα περι- καλλῆ κτίρια, οἶον ἀνάκτορα, ναοὺ, πανεπιστημιακὰς και τεχνικὰς σχολὰς, ἀκαδημίας, μνημεῖα, βιβλιοθήκας, νοσοκομεῖα και πλεῖστα ἄλλα. Ἄλλαι δὲ πόλεις σπουδαιότεραι ἐν μὲν τῇ Βορείῳ Γαλλίᾳ εἶναι αἱ Βερσαλίαι (56,000 κατ.) οὗ μακρὰν τῶν Παρισίων, ἡ λαμπρὰ καθέδρα τοῦ Λουδοβίκου ΙΔ' και τῶν δύο διαδόχων αὐ- τοῦ Λουδοβίκου ΙΕ' και ΙΒ' μετὰ μεγαλοπρεπεστάτων ἀνακτόρων και ὄραιοτάτων κήπων· ἡ Ἀγγλη (210,000) παρὰ τὸ Βέλγιον, ὀχυρὰ και ἐμπορικὴ· τὸ Καλεὶ (68,000) παρὰ τὸν ὀμιόνομον περὶ-

μόν, ὁπόθεν γίνεται ὁ εἰς Ἀγγλίαν διάπλους· ἡ Ρουένη (120,000 κατ.) παρὰ τὸν Σηκουάνα, πόλις ἐμπορικωτάτη· οἱ Ρήμοι (110,000 κατ.) πόλις βιομηχανος, περίφημος διὰ τὴν αὐτόθι στέφιν τῶν ἀρχαίων βασιλέων τῆς Γαλλίας· ἡ Χάβρη (135,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Σηκουάνα, λιμὴν ὄχυρὸν καὶ ἐμπορικώτατος, καὶ ἐπίνειον τῶν Παρισίων· τὸ Χερβοσόργον (45,000 κατ.) ἐπὶ τῆς Β. παραλίας τῆς Νορμανδικῆς χερσονήσου, λιμὴν πολεμικὸς ὄχυρώτατος καὶ σπουδαιότατος· ἡ Βρέσιη (86,000 κατ.) ἐπὶ τῆς Δ. παραλίας τῆς Βρεττανικῆς χερσονήσου, ὡσαύτως σπουδαίος πολεμικὸς λιμὴν· ἡ Ὀρλεάνη (70,000 κατ.) παρὰ τὸν Λείγῃρα ποταμὸν, ἔχουσα ἐργοστάσια ὑφασμάτων· ἡ Νιόνη (135,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Λείγῃρος, σπουδαία ἐμπορικὴ πόλις· καὶ τὸ Νανσύ (115,000 κατ.) ἔχον βιομηχανίαν κεντημάτων.

Ἐν δὲ τῇ Νοτίῳ Γαλλίᾳ· ἡ Αὐών (π. Λούγδουρον, 480,000 κ.) παρὰ τὸν Ῥοδανόν, πόλις ὄχυρά, ἐμπορικὴ καὶ λίαν βιομηχανος ἔχουσα καὶ ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν· ὁ Ἅγιος Στέφανος (150,000 κατ.), πόλις τὰ μάλιστα βιομηχανος, ἔχουσα ἀξιόλογα μηχανουργεῖα, σιδηρουργεῖα, μαχαιροποιεῖα, ὄπλοποιεῖα καὶ διάφορα ἄλλα βιομηχανικὰ καταστήματα· τὸ Βορδῶ (260,000 κ.) παρὰ τὸν Γαρούνα, πόλις ὀνομαστὴ διὰ τοὺς ἀρίστους αὐτῆς οἴνους· ἡ Τολῶσα (150,000 κατ.) παρὰ τὸν αὐτὸν ποταμὸν, πόλις ἐμπορικὴ ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· τὸ Μομπελιέ (80,000 κατ.) ἔχον περίφημον ἰατρικὴν σχολήν· ἡ Νιμη (82,000 κατ.) ἔχουσα λαμπρὰ ἐργοστάσια ταπήτων καὶ οἴνων· ἡ Ἀβινιῶν (50,000 κατ.) παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Ῥοδανοῦ, κατέδρα τῶν παπῶν ἐπὶ τινα χρόνον κατὰ τὸν ΙΔ' αἰῶνα· ἡ Μασσαλία (520,000 κατ.) παρὰ τὸν κόλπον τοῦ Λέοντος, ἀρχαία ἑλληνικὴ ἀποικία, κτισθεῖσα ὑπὸ τῶν Φωκαέων τῷ 600 π. Χ.; πόλις δὲ ἐμπορικωτάτη, ναυτικὴ καὶ βιομηχανος καὶ τὸ μέγιστον ἐπίνειον τῆς Γαλλίας· ἡ Τουλὼν (105,000 κατ.) ὁ ἰσχυρότατος λιμὴν τῆς Γαλλίας ἐν τῇ Μεσογείῳ, καὶ ἡ Νίκαια (135,000 κατ.), ὀνομαστὴ διὰ τὸ γλυκὺ αὐτῆς κλίμα.

Είς τὴν Γαλλίαν ἀνήκει πολιτικῶς καὶ ἡ νήσος Κορσική ἣτις ὅμως γεωγραφικῶς ἀνήκει εἰς τὴν Ἰταλίαν, καὶ τῆς ὁποίας πρωτεύουσα εἶναι τὸ Αἰάκειον (20,000 κατ.), ἡ πατρίς τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος.

Κτήσεις τῆς Γαλλίας. Ἡ Γαλλία ἔχει κτήσεις καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις τῆς γῆς Ἠπείροις. Αὗται δὲ εἶναι αἱ ἑξῆς :

Ἐν Ἀσίᾳ : Ἐν τῷ Ἰνδοστᾶν αἱ πόλεις *Μαχέ, Καρκαλέη, Πονδισερύ, Υαναὼν* καὶ *Συνθεραγώρη* καὶ ἐν τῇ Ἰνδοκίνα αἱ χῶραι *Καμβύδα, Κογκίνα, Ἀνάμ, Τογκίον, Λάγος* καὶ *Κουάγκ-τσέου.*

Ἐν Ἀφρικῇ : ἡ *Τυνησία, ἡ Ἀλγερία, ἡ Αντ. Σαχάρα*, τὸ πλείστον μέρος τοῦ Δυτικοῦ Σουδάν, ἣτις τὸ Γαλλικὸν λεγόμενον Σουδάν μετὰ τῆς Σενεγαμβίας, τῆς Γαλλικῆς λεγομένης Γουϊνέας, τῆς Παραλίας τοῦ Ἐλεφαντιόδοτος καὶ τῆς Λαχομέης, τὸ Γαλλικὸν Κόγγον, αἱ νῆσοι *Μαδαγασκάρα, Κομμόραι, Μαυδίτη, Ἐνωσις*, καὶ ἄλλαι τινὲς καὶ μέρος τῆς τῶν Σομαλῶν χώρας ἐπὶ τῆς βορ. παραλίας.

Ἐν Ἀμερικῇ : Ἐν τῇ Βρετ. Β. Ἀμερικῇ αἱ νῆσοι *Ἅγιος Πέτρος καὶ Μικελόν* ἐν τῇ Ν. Ἀμερικῇ ἡ *Γαλλικὴ Γουιάνα* καὶ ἐν ταῖς Δ. Ἰνδίας αἱ νῆσοι *Μαρτινίκη, Γουάδελοῦπη, Ἅγιος Βαρθολομαῖος* καὶ ἄλλαι.

Ἐν Αὐστραλίᾳ : αἱ νῆσοι *Νέα Καληδορία*, τινὲς τῶν *Ἐβρίδων*, αἱ τῆς *Ἐταιρείας*, αἱ *Μαρκέσιοι*, αἱ *Τουαμοτοῦ*, αἱ *Γαμβίρειοι*, αἱ *Τούβονάι* καὶ ἄλλαι.

β'. ΕΛΒΕΤΙΑ

(Ἐπιφ. 41,325 □ χμ. Πληθ. 3,530,000).

Ἡ χώρα αὕτη, πρὸς τὴν ὁποίαν οὐδεμία ἄλλη τῆς Εὐρώπης δύναται νὰ συγκριθῇ ὑπὸ τὴν ἑποψίαν τῶν φυσικῶν καλλόνων, κει-

μένη μεταξύ τῶν Ἀλπεων καὶ τοῦ Ἰούρα, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Γερμανίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Γαλλίας, πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας. Συνδέεται δὲ ἡ Ἑλβετία μετὰ τῆς Ἰταλίας διὰ τῆς σύριγγος τοῦ Ἁγίου Γουθάλδου, δι' ἧς διέρχεται ὁ ὁμώνυμος διεθνὴς σιδηρόδρομος.

Ποταμοί. Ποταμοὶ διαρρέοντες τὴν Ἑλβετίαν εἶναι ὁ Ῥήνος καὶ ὁ Ῥοδανός, οἵτινες ἀμφότεροι πηγάζουσιν ἐκ τοῦ Ἁγίου Γουθάλδου καὶ ἐκβάλλουσιν ὁ μὲν πρῶτος, διαρχόμενος τὴν λίμνην τῆς Κωνσταντίας, εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν, ὁ δὲ δεύτερος, διαρχόμενος τὴν λίμνην τῆς Γενεύης, εἰς τὴν Μεσόγειον θάλασσαν.

Λίμναι. Λίμνας δὲ ἡ Ἑλβετία ἔχει πολλὰς, ὧν σπουδαιότεραι εἶναι ἡ τῆς Γενεύης, ἧτις εἶναι ἡ μεγαλειτέρα πασῶν, ἀνήκουσα καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, ἡ τῆς Νεοσιατέλης, ἡ τῆς Κωνσταντίας καὶ ἡ τῆς Ζυρίχης.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Ἐπειδὴ ἡ Ἑλβετία εἶναι χώρα λίαν ὄρεινή, τὸ κλίμα αὐτῆς κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα εἶναι ψυχρόν, κατὰ δὲ τὸ θέρος ὁρροσπρόν, καὶ καθόλου ὑγιεινότατον· τὸ δὲ ἔδαφος τῆς χώρας δὲν εἶναι μὲν κατάλληλον διὰ τὴν γεωργίαν, ἔξοχον ὅμως διὰ τὴν κτηνοτροφίαν ἔχον ἑξαιρέτους νομάς, αἵτινες τρέφουσι πολυάριθμα ποίμνια καὶ πολυάριθμους ἀγελάδας, ἐκ τοῦ γάλακτος τῶν ὁποίων παρασκευάζεται ὁ περίφημος Ἑλβετικὸς τυρὸς. Ἐξάγει δὲ ἡ χώρα μετὰξιν καὶ βαμβάκινα ὑφάσματα, ὠρολόγια καὶ τυρόν.

Υλικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς Ἑλβετίας. Ἡ Ἑλβετία ἀνήκει εἰς τὰς λίαν ἀνεπτυγμένας χώρας τῆς Εὐρώπης. Εἶναι δὲ λίαν προηγμένα ἐν αὐτῇ καὶ ἡ βιομηχανία, καὶ ἡ ἐμπορία, καὶ ἡ συγκοινωνία· ἡ δὲ πνευματικὴ ἀνάπτυξις εἶναι ἀρίστη. Ὑπάρχουσι δὲ χάριν αὐτῆς ἐν Ἑλβετίᾳ πλεῖστα σχολεῖα, τέσσαρα πανεπιστήμια, δύο ἀκαδημίαι καὶ ἐν πολυτεχνεῖον.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλβετίας εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον γερμανικῆς καταγωγῆς, τινὲς δὲ γαλλικῆς

καὶ ὀλίγοι ἰταλικῆς. Κατὰ δὲ τὴν *θηρησκίαν* οἱ μὲν πλείονες εἶναι διακινητοὶ, οἱ δὲ λοιποὶ καθολικοί.

Στρατός. Ὁ στρατός τῆς Ἑλβετίας εἶναι ἐλάχιστος ἐν εἰρήνῃ ὡς ἐκ τοῦ ὀργανισμοῦ του ἐν πολέμῳ ὅμως ἀνέρχεται μετὰ τῆς ἐθνοφρουρᾶς εἰς 530,000 ἀνδρῶν, διότι ἅπαντες οἱ Ἑλβετοί, οἱ δυνάμενοι νὰ φέρωσιν ὄπλα, εἶναι στρατιῶται.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Ἑλβετίας εἶναι δημοκρατικὸν ὀμοσπονδιακόν. Ἀποτελεῖται δηλαδὴ ἢ Ἑλβετία ἐξ 25 μικρῶν Δημοκρατιῶν ἀνεξαρτήτων μὲν ἀπ' ἀλλήλων καὶ αὐτονόμων, συνδεομένων δὲ πρὸς ἀλλήλας ὀμοσπονδιακῶς καὶ ἔχουσιν κεντρικὴν κυβέρνησιν ἐδρεύουσαν ἐν Βέρνη. Καὶ τὴν μὲν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν ἀσκεῖ τὸ ὀμοσπονδιακὸν συμβούλιον, οὗτινος προΐσταται ὁ πρόεδρος τῆς ὀμοσπονδίας, τὴν δὲ νομοθετικὴν ἢ ὀμοσπονδιακὴν βουλή.

Πόλεις δὲ ἢ Ἑλβετία ἔχει τὰς ἐξῆς σπουδαιότατας: Ἐν μὲν τῇ Γερμανικῇ Ἑλβετία, ἤτοι τῇ κατοικοῦμένη ὑπὸ Ἑλβετῶν γερμανικῆς καταγωγῆς, τὴν Βέρνην (75,000 κατ.) πόλιν βιομηχανον, ἔχουσαν καὶ πανεπιστήμιον, καὶ καθέδραν τῆς ὀμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως καὶ τοῦ κεντρικοῦ γραφείου τῆς παγκοσμίου ταχυδρομικῆς καὶ τηλεγραφικῆς ἐνώσεως· τὴν Ζυρίχην (187,000 κατ.) παρὰ τὴν ὀμώνυμον λίμνην, πόλιν βιομηχανον, ἔχουσαν καὶ πανεπιστήμιον καὶ πολυτεχνεῖον· τὴν Βασιλείαν (130,000 κατ.) πρῶτην τῆς Ἑλβετίας ἐμπορικὴν πόλιν ἔχουσαν καὶ πανεπιστήμιον· καὶ τὴν Λουκέρνην (36,000 κατ.) παρὰ τὴν ὀμώνυμον λίμνην. Ἐν δὲ τῇ Γαλλικῇ Ἑλβετία, τὴν Γενεύην (120,000 κατ.) κεκλήμενην παρὰ τὴν ὀμώνυμον λίμνην καὶ ἔχουσαν πανεπιστήμιον καὶ βιομηχανίαν ὀρολογίων καὶ μεταξίνων ὑφασμάτων· τὴν Λωζάνην (56,000 κατ.) παρὰ τὴν Β. ὄχθην τῆς λίμνης τῆς Γενεύης κεκλήμενην καὶ ἔχουσαν πανεπιστήμιον· καὶ τὴν Νεοσατέλην (24,000 κατ.) παρὰ τὴν ὀμώνυμον λίμνην. Πρὸς Ν. δὲ τῶν Ἄλπεων ἐν τῇ Ἰταλικῇ Ἑλβετία κεῖται τὸ θελκτικὸν κεντόνιον Τεσσίνον, οὗτινος πρωτεύουσα εἶναι ἢ Βελλιντζόνα (6,000 κατ.).

γ' ΛΙΧΤΕΝΣΤΑΪΝ

(*Επιφ.* 159 □ *χιμ.* Πληθ. 10,000).

Ἡ χώρα αὕτη κειμένη μεταξὺ τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Αὐστρίας ἀποτελεῖ ἀνεξάρτητον *συνταγματικὴν Ἡγεμονίαν*. Κατοικεῖται δὲ ὑπὸ Γερμανῶν καθολικῶν καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν *Βαδοῦζην* (1,250 κατ.). Τῆς χώρας ταύτης ὁ ἡγεμὼν διαμένει συνήθως ἐν Βιέννῃ.

δ' ΒΕΛΓΙΟΝ

(*Επιφ.* 29,456 □ *χιμ.* Πληθ. 7,320,000)

Τὸ Βέλγιον κεῖται μεταξὺ τῆς *Γαλλίας*, τοῦ *Λουξεμβούργου*, τῆς *Γερμανίας*, τῆς *Ὀλλανδίας* καὶ τῆς *Γερμανικῆς θαλάσσης*. Εἶναι δὲ χώρα λοφώδης πλὴν τῶν νοτίων μερῶν, ἅτινα εἶναι μᾶλλον ὄρεινά, διότι εἰσχωροῦσιν εἰς αὐτὰ κλάδοι τινὲς τῶν *Ἀρδέννων*, ἅτινα χωρίζουσιν αὐτὸ ἀπὸ τῆς *Γαλλίας*.

Ποταμοί. Ποιομοὺς ἔχει τὸ Βέλγιον σπουδαιότερους τὸν *Σκάλδιν*, ὅστις πηγάζων ἐκ τῶν *Ἀρδέννων* καὶ διαρρέων τὸ Βέλγιον καὶ τὴν *Ὀλλανδίαν* ἐκβάλλει δεδιχασμένος εἰς τὴν *Γερμανικὴν* θάλασσαν, καὶ τὸν *Μώσαν* ἐκβάλλοντα εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τοῦ Βελγίου ἐν μὲν τοῖς παραλίοις εἶναι ὑγρὸν καὶ ὀμιχλώδες, ἐν δὲ τοῖς μεσογειοῖς μᾶλλον εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν. Τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορον, παράγον ἀφθότους δημητριακοὺς καρπούς, γεώμηλα, τεύτλα κλπ. καὶ πλούσιον εἰς μεταλλεῖα σιδήρου, χαλκοῦ, ψευδαργύρου καὶ εἰς γαιάνθρακα.

Ἑλικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ Βελγίου. Τὸ Βέλγιον κατέχει διακεκριμένην θέσιν μεταξὺ τῶν *Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν*, διότι καὶ ἡ *βιομηχανία*, καὶ ἡ *γεωργία*, καὶ ἡ *κινητοροφία*,

καὶ ἡ μεταλλουργία, καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ ἡ συγκοινωνία, καὶ ἡ ἐκπαίδευσις διατελοῦσιν ἐν αὐτῷ ἐν ἀρίστη καταστάσει. Ἔχει δὲ ἡ χώρα πολλὰ ἐργαστήσια βαμβακίνων καὶ λινῶν ὑφασμάτων, πολλὰ σχολεῖα, πανεπιστήμια καὶ ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τοῦ Βελγίου εἶναι διαφόρου καταγωγῆς διακρινόμενοι κατὰ τὸ ἥμισυ εἰς Φλαμανδοὺς, κατοικοῦντας ἐν ταῖς βορείαις χώραις, οἵτινες εἶναι Γερμανικῆς καταγωγῆς καὶ ἔχουσι συγγένειαν πρὸς τοὺς Ὀλλανδοὺς, ὁμιλοῦσι δὲ ἰδίαν διάλεκτον, τὴν *Φλαμανδικήν*, καὶ εἰς Βαλλόνους, κατοικοῦντας ἐν ταῖς μεσημβριναῖς χώραις, οἵτινες εἶναι Γαλλικῆς καταγωγῆς καὶ ὁμιλοῦσι καὶ αὐτοὶ ἰδίαν διάλεκτον, τὴν *Βαλλονικήν*, ἣτις εἶναι συγγενῆς πρὸς τὴν Γαλλικὴν γλῶσσαν. Ἡ ἐπίσημος ὁμῶς γλῶσσα τοῦ κράτους εἶναι ἡ Γαλλικὴ. Ἄπαντες δὲ οἱ κάτοικοι τοῦ Βελγίου εἶναι καθολικοὶ τὴν θρησκείαν.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τοῦ Βελγίου εἶναι μοναρχία συνταγματικὴ. Βασιλεὺς δὲ αὐτοῦ εἶναι ὁ Λεοπόλδος ὁ Β΄.

Δυνάμεις τοῦ κράτους. Ὁ στρατὸς τοῦ Βελγίου ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 46,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 150,000. Στόλον τὸ Βέλγιον δὲν ἔχει.

Πρωτεύουσα τοῦ Βελγίου εἶναι αἱ *Βρυξέλλαι* (200,000 κατ. καὶ μετὰ τῶν προαστείων 570,000) διασχιζόμεναι ὑπὸ τῆς διώρυχας τοῦ Σκάλδισ. Εἶναι δὲ ἡ πόλις αὕτη ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦς καὶ ἔχει πανεπιστήμιον καὶ ἀκαδημίαν τῶν ὀραίων τεχνῶν. Οὐ μακρὰν αὐτῆς πρὸς Ν. κεῖται τὸ *Βατερλώ*, περιώνυμον διὰ τὴν ἐν ἔτει 1815 μεγάλην ἤτταν τοῦ Μεγάλου Ναπολέοντος ὑπὸ τῶν Ἀγγλων καὶ τῶν Πρώσων. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει ἡ χώρα τὴν *Ἀντιβέρσην* ἢ *Ἀμβέρσαν* (312,000 κατ.), ἣτις κεῖται παρὰ τὸν Σκάλδιν καὶ εἶναι ἡ ἐμπορικωτάτη πόλις τοῦ Βελγίου τὴν *Γάνδην* (166,000 κατ.) κειμένην ὡσαύτως παρὰ τὸν Σκάλδιν καὶ ἔχουσαν πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην καὶ πολυτεχνεῖον τὴν *᾽Οσιένδην* (44,000 κατ.) παρὰ τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν τὴν *Βρυῖην* (55,000 κατ.) πόλιν βιομηχανοῦς καὶ τὴν *Λιέζην* ἢ

Λιμνίστην (175,000 κκτ.) ἔχουσιν πανεπιστήμιον, πολυτεχνεῖον, ἀνθηροστάτην βιομηχανίαν καὶ μεταλλευτικὴν σχολήν, διότι ἐκ τῶν περιχώρων αὐτῆς ἐξάγονται γαιάνθρακες καὶ ὀρυκτὰ σιδήρου.

Ἰπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ βασιλέως τοῦ Βελγίου Λεοπόλδου τοῦ Β' διατελεῖ καὶ τὸ ἐν τῇ Ἀφρικῇ οὐδέτερον κράτος τοῦ Κόγγου.

ε' ΟΛΛΑΝΔΙΑ

(Ἐπιφ. 33,000 □ χμ. Πληθ. 5,750,000)

Ἡ Ὀλλανδία, ἣτις καλεῖται καὶ Κάτω Χῶραι, διότι τὰ παράλια αὐτῆς εἶναι ἐνισχυθὲν ἠθισμῶς τῆς ἐπιφανείας τῆς θαλάσσης, ἀπὸ τῆς ὁποίας προφυλάσσονται διὰ προχωμάτων καὶ διωρύχων, κείται πρὸς Β. τοῦ Βελγίου μεταξὺ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης καὶ τῆς Γερμανίας.

ἔχει δὲ κόλπους τὸν τῆς Ζουϊδεροσῆης καὶ τὸν Δολλάρτην καὶ Ποταμοὺς σπουδαιότερους τὸν Ρήνον, τὸν Σκάλδιν καὶ τὸν Μῶσαν.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Ὀλλανδίας εἶναι, ὡς καὶ τὸ τοῦ Βελγίου, ὑγρὸν καὶ ὀμίχλωδες, εὐκρατον ἕμως καὶ ὑμεινόν· τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορον παράγον διάφορα φυτικὰ εἶδη. Πλὴν τούτων ἕμως ἐξάγει ἡ χώρα ζῆα, σάκχαρον, βέργας, βούτυρον, τυρὸν καὶ πολλὰ ἄλλα.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Ὀλλανδίας διακρίνονται εἰς κυρίως Ὀλλανδοὺς, Φλαμανδοὺς καὶ Φρεϊσσους, οἵτινες ἅπαντες εἶναι Γερμανικῆς καταγωγῆς, καὶ ὧν οἱ μὲν πλείονες εἶναι διαμαρτυρόμενοι, οἱ δὲ λοιποὶ καθολικοὶ.

Υλικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς Ὀλλανδίας. Ἰπὸ τὴν ἐποψὴν τῆς ἀναπτύξεως κατέχει καὶ ἡ Ὀλλανδία διακεκριμένην θέσιν μεταξὺ τῶν Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, διότι καὶ ἡ βιομηχανία, καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ ἡ γεωργία, καὶ ἡ κτηνοτροφία, καὶ ἡ πυροποῖα, καὶ ἡ ἀλιεία, καὶ ἡ συγκοινωνία εἶναι λίαν προηγμένα.

Ἐν ἀρίστη δὲ καταστάσει διατελεῖ καὶ ἡ ἐκπαίδευσις, χάριν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι ἐν τῇ γράτει πολλὰ κατώτερα σχολεῖα καὶ τέσσαρα πανεπιστήμια.

Δυνάμεις τοῦ κράτους. Ἐν ᾗ ἡ Ὀλλανδία ἦτο κατὰ τὸν ΙΖ' αἰῶνα ἡ πρώτη ναυτικὴ χώρα τῆς Εὐρώπης, σήμερον ἡ ναυτικὴ αὐτῆς δύναμις κατέχει δευτερεύουσαν θέσιν. Ὁ στόλος αὐτῆς ἀριθμεῖ 98 διάφορα πλοῖα· ὁ δὲ σιρατὸς ἐν εἰρήνῃ μὲν ἀνέρχεται εἰς 38,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 190,000.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Ὀλλανδίας εἶναι μοναρχία συνταγματικὴ. Βασίλισσα δὲ εἶναι ἡ Βιλελμίνη.

Πρωτεύουσα τοῦ κράτους εἶναι ἡ Χάγη (260,000 κατ.) πόλις ὠραία καὶ πλουσία. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει ἡ Ὀλλανδία τὴν Λεῖδην (π. Λούγδουνον, 58,000 κατ.) ἐκ τῶν ἀρχαιοτάτων πόλεων τῆς Ὀλλανδίας, κειμένην παρὰ τὸν Ῥήνον καὶ ἔχουσαν πανεπιστήμιον καὶ βιομηχανίαν σπουδαίαν· τὸ Ἀμστελὸν-δαμον (570,000 κατ.) ἐκτισμένον ἐπὶ πασσάλων καὶ διασχιζόμενον ὑπὸ πολλῶν διωρύχων. Ἡ πόλις αὕτη εἶναι ἡ μεγαλειτέρα τοῦ κράτους καὶ προσέτι ναυτικὴ, ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος, ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· τὴν Χαρλέμην (70,000 κατ.) πόλιν ὠραίαν καὶ ἔχουσαν περιφήμους ἀνθῶνας· τὴν Ρουτερδάμην (405,000 κατ.), ἣτις εἶναι ἡ δευτέρα κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλις τοῦ κράτους, τὰ μάλιστα δὲ σπουδαία καὶ διὰ τὸ ἐμπόριον καὶ τὴν βιομηχανίαν αὐτῆς· τὴν Ουδιόρχην (115,000 κατ.) ἔχουσαν πανεπιστήμιον, καὶ τὴν Γροινίγγην (76,000 κατ.) πρὸς Β. πόλιν ἐμπορικὴν καὶ βιομήχανον ἔχουσαν καὶ πανεπιστήμιον.

Κτήσεις τῆς Ὀλλανδίας. Ἡ Ὀλλανδία ἔχει καὶ τὰς ἐξῆς κτήσεις: Ἐν Ἀσίᾳ ἀπάσας τὰς λεγομένας Σουηδαίας νήσους, πλὴν μέρους τῆς Βορνέου καὶ τῆς Τιμόρης καὶ τὰς Μολούκκας. Ἐν Ἀμερικῇ μέρος τῆς Γουϊάνας (ἐν τῇ Ν. Ἀμερ.), καὶ ἐκ τῶν Δυτ. Ἰνδιῶν τὰς νήσους Ἁγιον Σάββαν, Ἁγιον Εὐστάθιον, Κιουρασάου καὶ ἄλλας· καὶ ἐν τῇ Αὐστραλίᾳ τὸ Δυτ. μέρος τῆς Νέας Γουϊνέας.

Δ'. ΜΕΓΑ ΔΟΥΚΑΤΟΝ ΤΟΥ ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟΥ

(Έπιφ. 2,586 □ χμ. Πληθ. 250,000).

Τὸ Δουκάτον τοῦτο, κείμενον μεταξὺ τῆς Γαλλίας, τοῦ Βελγίου καὶ τῆς Γερμανίας, ἀποτελεῖ ἀπὸ τοῦ 1867 κράτος ἀνεξάρτητον καὶ ἔχει πολίτευμα συνταγματικόν. Οἱ κάτοικοι δὲ αὐτοῦ εἶναι Γερμανικῆς καταγωγῆς καὶ καθολικοὶ τὴν θρησκείαν.

Πρωτεύουσα δὲ αὐτοῦ εἶναι ἡ πόλις Λουξεμβούργον (22,000 κατ.) καὶ ἐπίσημος γλῶσσα ἡ Γαλλικὴ.

Ζ'. ΓΕΡΜΑΝΙΚΗ ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ

(Έπιφ. 540,777 □ χμ. Πληθ. 60,650,000).

Τὸ μέγα τοῦτο κράτος κείμενον ἐν τῷ μέσῳ τῆς Εὐρώπης, ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, τῆς Δανίας καὶ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης· πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Ὀλλανδίας, τοῦ Βελγίου, τοῦ Λουξεμβούργου καὶ τῆς Γαλλίας· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Αὐστρίας καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ρωσίας.

Ἔχει δὲ κόλπους ἐν μὲν τῇ Βαλτικῇ θαλάσσει τὸν τοῦ Δάντσιου, τὸν τῆς Λυβέκκης, τὸν τῆς Ρύγης καὶ τὸν τοῦ Κιέλου· ἐν δὲ τῇ Γερμανικῇ θαλάσσει τὸν τῆς Βρέμης καὶ τὸν Δολλάρτην.

Ἦσθη σπουδαιότερα τὰς Βασιλικὰς Ἄλεις, τὰ Βόσγια, τὸν Μέλανα Δρυμόν, τὸν Σουηβικὸν καὶ Φραγκονικὸν Ἰούραν, τὸν Βοεμικὸν Δρυμόν, τὸ Ἔρτσον, τὰ Σούδηα, τὰ Γηάντια καὶ τὸ Χάρτσον· καὶ

Ποταμοὺς σπουδαιότερους τὸν Ῥήνον πηγάζοντα ἐκ τοῦ Ἁγίου Γοτθάρδου καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν· τὸν Βίσοργον πηγάζοντα ἐκ τοῦ Θουριγγίου Δρυμοῦ καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸν κόλπον τῆς Βρέμης, τὸν Ἄλβιν πηγάζοντα ἐκ τῶν Σου-

ἐξήτων καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν· τὸν Ὀδεσσὸν πηγάζοντα ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρέων καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν· τὸν Βιοσιούλαν πηγάζοντα ἐκ τῶν Καρπαθίων ὀρέων καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸν κόλπον τοῦ Δάντσιγ' καὶ τὸν Λούναβιν πηγάζοντα ἐκ τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Γερμανίας εἶναι εὐκρατον καὶ ὑγιεινόν, τὸ δὲ ἔδαφος, ὅπερ ἐκ φύσεως δὲν ἦτο πολὺ εὐφορον, κατέστη δὲ τοιοῦτο διὰ τῆς ἐπιμόνου ἐργασίας τῶν κατοίκων, παράγει πολλὰ γεωργικὰ εἶδη, οἷον δημητριακοὺς κερπούς, γεώμηλα, τεύτλα, λίνον, κάνναβιν, καπνόν, οἶνον ἐκλεκτὸν (ἐν ταῖς Παραρρηγίσις χώραις), καὶ ἄλλα. Εἶναι δὲ τὸ ἔδαφος τῆς Γερμανίας πλούσιον καὶ εἰς γαιάνθρακας καὶ εἰς διάφορα μέταλλα.

Ἑλικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς Γερμανίας. Πλὴν τῆς γεωργίας τὰ μάλιστα ἀνεπτυγμένη εἶναι καὶ ἡ κτηνοτροφία, ἣς τὰ προϊόντα εἶναι ἄφθονα. Καταπληκτικὴ δὲ προσέτι εἶναι ἡ πρόοδος τῆς Γερμανίας καὶ ἐν τῇ βιομηχανίᾳ, τῇ ἐμπορίᾳ καὶ τῇ συγκοινωνίᾳ. Ὡς πρὸς δὲ τὴν ἐκπαίδευσιν ἡ Γερμανία κατέχει ἀναμφισβητήτως τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ πάντων τῶν κρατῶν. Πλὴν τῶν πολυαρίθμων καὶ ποικίλων ἄριστα συγκεκριμένων ἐκπαιδευτηρίων, ἔχει καὶ 21 ἐν ἀνθηροτάτῃ καταστάσει διατελοῦντα πανεπιστήμια, πολλὰ πολυτεχνεῖα, ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, πλουσιώτατα μουσεῖα, ἀνεκτιμήτους πινακοθήκας καὶ βιβλιοθήκας καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐπιστημονικὰ καὶ μορφωτικὰ ἱδρύματα.

Πολεμικαὶ δυνάμεις τῆς Γερμανίας. Ἄλλὰ καὶ ὑπὸ στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν ἐποψίν ἡ Γερμανία εἶναι δύναμις κραταιοτάτη καὶ μεγάλη. Ὁ στρατὸς αὐτῆς, ὅστις εἶναι ὁ πρῶτος τοῦ κόσμου, ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 600,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 3,000,000· ὁ δὲ στόλος ἀποτελεῖται ἐξ 147 διαφόρων πλοίων, προσέτι δὲ καὶ ἐξ 166 τορπιλικῶν.

Κάτοικοι και θρησκεία αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Γερμανίας εἶναι κυρίως Γερμανοί, πλὴν ὅμως τούτων καὶ Σλαῦοι καὶ Ἑβραῖοι· ὡς πρὸς δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλείστοι τῶν κατοίκων τῆς Γερμανίας εἶναι διαμαρτυρούμενοι, οἱ δὲ λοιποὶ καθολικοί, πλὴν 600,000 Ἰουδαίων. Καὶ οἱ μὲν διαμαρτυρούμενοι ἐπικρατοῦσι εἰς τὰ βόρεια κράτη, οἱ δὲ καθολικοὶ εἰς τὰ νότια.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας εἶναι ἀπὸ τοῦ 1871 δημοσπονδία συνταγματική. Ἀποτελεῖται δὲ ἡ Γερμανικὴ δημοσπονδία ἐξ 25 κρατῶν ἀνεξαρτήτων καὶ αὐτονόμων, καὶ ἐκ τῆς λεγομένης αὐτοκρατορικῆς χώρας, ἣτις ἀνήκει εἰς ἄπισσαν τὴν Γερμανίαν, διότι ἀφῆρέθη ἀπὸ τῆς Γαλλίας τῇ 1871 διὰ κοινοῦ ἀγῶνος ἀπάντων τῶν Γερμανῶν. Τὰ δημοσπονδία δὲ ταῦτα κράτη εἶναι τὰ ἑξῆς :

α') 4 Βασίλεια : ἦτοι τῆς Πρωσίας, τῆς Βαυαρίας, τῆς Σαξωνίας καὶ τῆς Βυρτεμβέργης.

β') 6 Μεγάλα Δουκάτια : ἦτοι τὸ Μέγα Δουκάτιον τῆς Βάδης· τὸ Μέγα Δουκάτιον τῆς Ἑσσης· τὰ δύο Μεγάλα Δουκάτια τοῦ Μεκκλεμβούργου· τὸ Μέγα Δουκάτιον τῆς Σαξονικῆς Βαϊμάρης· καὶ τὸ μέγα δουκάτιον τοῦ Ὀλδεμβούργου.

γ') 5 Δουκάτια : ἦτοι τῆς Βρουνοβίργης· τοῦ Σαξονικοῦ Μάινγγεν· τοῦ Σαξονικοῦ Ἀλιεμβούργου· τοῦ Σαξονικοῦ Κοβούργου καὶ τῆς Γόθας· καὶ τὸ τῆς Ἀρχάλιης.

δ') 7 Ἡγεμονίαι : ἦτοι ἡ τῆς Βαλδέκης· ἡ τῆς Λίππης-Λειμώλδης· ἡ τοῦ Σαουμβούργου—Λίππης· αἱ δύο τοῦ Οἴκου τῶν Ρεούσσων (πρεσβύτερος καὶ νεώτερος κλάδος)· καὶ αἱ δύο τοῦ Σβαρτζβούργου, ἦτοι ἡ τοῦ Σβαρτζβούργου—Ρυνδολσιάτης, καὶ ἡ τοῦ Σβαρτζβούργου—Σαρδεραχάουζεν· καὶ

ε') 3 Ἐλεύθεραι πόλεις : ἦτοι ἡ Λυβέκη, ἡ Βρέμη καὶ τὸ Ἀμβούργον.

Ἡ δὲ Αὐτοκρατορικὴ χώρα ἀποτελεῖται ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν Ἀλσατίας καὶ Λορραίνης, αἵτινες ἀφῆρέθησαν ἀπὸ τῆς Γαλλίας τῇ 1871.

Πάντα τὰ κράτη ταῦτα ἀποτελοῦσιν ἀπὸ τοῦ 1871 τὴν *Γερμανικὴν αὐτοκρατορίαν*, ἔχουσιν ὅμως ἕκαστον ἴδιον ἡγεμόνα καὶ κυβέρνησιν καὶ διοικουνται *συνταγματικῶς*, πλὴν τῶν τριῶν Ἐλευθέρων πόλεων *Λυβικῆς, Βρέμης καὶ Ἀμβούργου*, αἵτινες διοικουνται δημοκρατικῶς, καὶ τῆς *Αὐτοκρατορικῆς χώρας*, ἣτις διοικεῖται ἀμέσως ὑπὸ τῆς ὀμοσπονδιακῆς κυβερνήσεως δι' αὐτοκρατορικοῦ ἐπιτρόπου. *Αὐτοκράτωρ* δὲ εἶναι ὁ βασιλεὺς τῆς Πρωσσίας *Γουλιέλμος ὁ Β΄*. ✠

α') ΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑ

1. *Βασιλείον τῆς Πρωσσίας* (ἐπιφ. 348,700 □ χμ., πληθ. 38,000,000). Τὸ πρῶτον τοῦτο καὶ σπουδαιότατον τῶν κρατῶν τῆς Γερμανικῆς ὀμοσπονδίας ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τῆς *Γερμανικῆς θαλάσσης, τῆς Δανίας καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης*· πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς *Ὀλλανδίας καὶ τοῦ Βελγίου*· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς *Ἑσσης, τῆς Βυρορίας, τῆς Σαξονίας καὶ τῆς Αὔστριας*· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς *Ῥωσσίας*. Πρωτεύουσα δὲ αὐτοῦ εἶναι τὸ *Βερολίνον* (2,100,000 κατ.), ὕπερ εἶναι πρωτεύουσα καὶ τῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ πόλις αὕτη διαρρέεται ὑπὸ τοῦ *Σπρέου* ποταμοῦ καὶ εἶναι μία τῶν ὀραιότερων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἔχουσα πλεῖστα λαμπρὰ οἰκοδομήματα, ἀνάκτορα, πανεπιστήμιον διασημότατον, ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν, μουσεῖα, βιομηχανικὴν καὶ μεταλλευτικὴν σχολήν, πινακοθήκην καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα. Παρὰ τὸ Βερολίνον κεῖται τὸ πρόφην μὲν προάστειον αὐτοῦ, νῦν δὲ ἀποτελοῦν ἴδιαν πόλιν περίφημον *Καρλότιεμβυργον* (240,000 κατ.), καλούμενον οὕτως ἀπὸ τοῦ αὐτόθι ὑπάρχοντος λαμπροτάτου καὶ διὰ τὰ ἐν αὐτῷ ἔξοχα καλλιτεχνήματα ἀξιοθεάτου ἀνακτόρου τῆς *Σοφίας Καρλότιας* συζύγου τοῦ πρώτου βασιλέως τῆς Πρωσσίας *Φρειδερίκου τοῦ Α΄* (1701—1714). ΝΔ. δὲ τοῦ Βερολίνου κεῖται ἡ *Ποτοδάμη* (62,000 κατ.) πόλις ὀραία καὶ ἡ δευτέρα καθέδρα τοῦ αὐτοκράτορος. Ἄλλας δὲ πόλεις ἀξίας λόγου ἔχει ἡ Πρωσσία τὴν *Βρεσλαύαν* (472,000 κατ.)

ἦτις εἶναι ἡ δευτέρα πόλις αὐτῆς, κειμένη παρὰ τὸν Ὀδερὸν καὶ ἔχουσα πανεπιστήμιον, ὠραία κτίρια καὶ σημαντικὴν βιομηχανίαν καὶ ἐμπορίαν· τὸ Στέτινον (225,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ὀδέρου, πόλιν βιομήχανον καὶ σπουδαιότατον ἐμπορικὸν λιμένα τῆς Πρωσσίας· τὴν Καιμξβέργην (225,000 κατ.), ἐν ἣ στέφονται οἱ βασιλεῖς τῆς Πρωσσίας, καὶ ἦτις εἶναι πόλις ὀχυρὰ ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· τὸ Δάντσιγ (160,000 κατ.), ὕπερ, κείμενον παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βιστούλα, εἶναι εἰς τῶν σπουδαιότατων καὶ ὀχυρωτάτων λμένων τοῦ κράτους, ἔχον καὶ πανεπιστήμιον· τὸ Πόζεν (138,000 κατ.) πρωτ. τῆς Πρωσσιῆς Πολωνίας· τὸ Κίελον (165,000 κατ.), ὕπερ, κείμενον παρὰ τὸν ὀμώνυμον ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσῃ κόλπον, εἶναι ὁ πρῶτος ναύσταθμος τῆς Γερμανίας· τὸ Μαγδεβοῦργον (242,000 κατ.), ὕπερ εἶναι πόλις ἐμπορικωτάτη καὶ λίαν βιομήχανος κειμένη παρὰ τὸν Ἄλβιν τὴν Χάλλην (172,000 κατ.), ἦτις κείται παρὰ τὸν ποταμὸν Σάλαν καὶ ἔχει πανεπιστήμιον καὶ ὀρυχεῖα γαιανθράκων· τὸ Ἄννόβερον (252,000 κατ.), ὕπερ μέχρι τοῦ 1866 ἦτο πρωτεύουσα τοῦ ὀμωνόμου Βασιλείου· τὴν Γοττίγγην (35,000 κατ.) ἔχουσαν πανεπιστήμιον· τὴν Ἐσσην (232,000 κατ.), ἐνθα τὰ μεγάλα τηλεβόλοχυτήρια τοῦ Κρούπ· τὴν Δυσσελδόρφην (255,000 κατ.) ἔχουσαν πολυτεχεῖον καὶ καλλιτεχνικὴν ἀκαδημίαν· τὴν Κολωνίαν (430,000 κατ.) πόλιν ὀχυρὰν καὶ βιομήχανον, κειμένην παρὰ τὸν Ῥήνον καὶ ὀνομαστήν διὰ τὸ γνωστὸν ὀμώνυμον αὐτῆς εὐῶδες ὕδωρ· τὴν Βόνναν (85,000 κατ.) παρὰ τὸν Ῥήνον, ἔχουσαν ὀνομαστὸν πανεπιστήμιον καὶ τὴν Φραγκφούρτην παρὰ τὸν Μοῖνον (336,000 κατ.) πόλιν ὠραίαν, ἐμπορικὴν καὶ βιομήχανον.

2. Βασίλειον τῆς Βαυαρίας (ἐπιφ. 75,870 □ χμ., πληθ. 6,530,000). Τὸ βασίλειον τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ δύο τμημάτων, ἦτοι ἐκ τῆς Ἀνατολικῆς κυρίως Βαυαρίας διαρρεομένης ὑπὸ τοῦ Δουναβέως καὶ ἐκ τῆς Ἀντικῆς ἢ Παραρρηγίου Βαυαρίας (Παλατινάτου), κειμένης πρὸς Δ. τῆς Βάδης. Τῶν κατοίκων αὐτοῦ οἱ πλείστοι εἶναι καθολικάι, οἱ δὲ λοιποὶ διαμαρτυρόμενοι.

Πρωτεύουσα τοῦ κράτους εἶναι τὸ *Μόγαρον* (540,000 κατ.) παρὰ τὸν Ἰσαρον, πόλις ὠραιστάτη ἔχουσα πλείστα ἐπιστημονικὰ καὶ ἄλλα ἰδρύματα, οἷον πανεπιστήμιον, ἀκαδημίας τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν, πολυτεχνεῖον, πινακοθήκας, βιβλιοθήκην, θέατρα κλπ. Ἄλλαι δὲ πόλεις τῆς Βαυαρίας ἀξίαι λόγου εἶναι τὸ *Αουξβοῦργον* (π. Αὐγοῦστα, 96,000 κατ.), πόλις πολλαχῶς σπουδαία ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς Γερμανίας καὶ ἄλλοτε ἀκμαιστάτη ὑπὸ ἐμπορικὴν ἐποψίν, νῦν δὲ βιομήχανος καὶ ὀλιγώτερον ἐμπορικῆ ἢ *Νυρεμβέργη* (296,000 κατ.) ἢ πρώτη ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος πόλις τῆς Βαυαρίας, ἔχουσα μεγάλα ἐργοστάσια τῆς μουσικῆς, τῆς μαθηματικῆς, τῆς ὀπτικῆς, ἀθυρμάτων τῶν παιδῶν κλπ. ἢ *Ερλάγγη* (25,000 κατ.) ἔχουσα πανεπιστήμιον ἢ *Βαμβέργη* (46,000 κατ.), ἐν ἣ κατήκουν ἐξόριστοι καὶ ἀπέθανον ὁ πρῶτος βασιλεὺς τῆς Ἑλλάδος Ὅθων καὶ ἡ βασίλισσα Ἀμαλία· τὸ *Βυρτσβούργον* (82,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον καὶ ἡ *Σπεῖρα* (22,000 κατ.) ἐν τῇ Παραρρηνίῳ Βαυαρία, ἔχουσα μεγαλοπρεπέστατον μητροπολιτικὸν ναόν.

3. **Βασίλειον τῆς Σαξονίας** (ἐπιφ. 14,993 □ γμ., πληθ. 4,510,000). Ἡ Σαξονία, κειμένη πρὸς Ν. τῆς Πρωσίας καὶ ΒΔ. τῆς Βοεμίας, ἀπὸ τῆς ὁποίας χωρίζεται ὑπὸ τοῦ Ἔρτσου, εἶναι μία τῶν ὠραιστέρων, ἐμπορικωτέρων καὶ τὰ μάλιστα βιομηχανῶν χωρῶν τῆς Γερμανίας, ἔχουσα προσέτι πλούσια μεταλλεῖα σιδήρου, ἀργύρου, κασσιτέρου κλπ. Οἱ δὲ κάτοικοι αὐτῆς εἶναι πάντες σχεδὸν διαμαρτυρόμενοι.

Πρωτεύουσα τοῦ κράτους εἶναι ἡ *Δρέσδη* (520,000 κατ.) διαρρεομένη ὑπὸ τοῦ Ἄλβιος, πόλις ὠραιστάτη καὶ καλλιτεχνική, ἔχουσα περίφημον πινακοθήκην, ὀνομαστὸν πολυτεχνεῖον καὶ σπουδαίαν βιβλιοθήκην. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτοῦ ἀξίαι λόγου εἶναι ἡ *Φραιβέργη* (32,000 κατ.) ὀνομαστὴ διὰ τὴν μεταλλευτικὴν αὐτῆς ἀκαδημίαν, καὶ τὰ μεταλλεῖα καὶ μεταλλουργεῖα μολύβδου, ἀργύρου καὶ χαλκοῦ· τὸ *Μάισσεν* (33,000 κατ.) παρὰ τὸν Ἄλβιον, πόλις διάσημος διὰ τὰ ἐκ πορσελάνης κομψοτεχνήματα αὐτῆς· τὸ

Κέμνιτς (245,000 κατ.), ἡ πρώτη τοῦ κράτους βιομηχανοῦ πόλις, ἔχουσα περίφημα βαμβάκουργεία· καὶ ἡ *Λείψια* (510,000 κατ.) ἔχουσα διασημότετον πανεπιστήμιον, ἀκμαιότετον ἐμπόριον καὶ βιομηχανίαν καὶ τὰ σπουδαιότερα τυπογραφεῖα καὶ βιβλιομπορεῖα τῆς Γερμανίας. Παρὰ τὴν πόλιν ταύτην ἐγένοντο καὶ ἄλλαι μὲν πολλαὶ αἱματηραὶ μάχαι κατὰ διαφόρους ἐποχάς, ἰδίως ἕως ἢ ἐν ἔτει 1813, καθ' ἣν ἠττήθη ὁ Μέγας Ναπολέων ὑπὸ τῶν ἀντιπάλων Πρώσων, Ῥώσων, Αὐστριακῶν καὶ ἄλλων συμμάχων.

4. *Βασίλειον τῆς Βυρτεμβέργης* (ἐπιφ. 19,512 □ χμ., πληθ. 2,310,000). Ἡ Βυρτεμβέργη, κειμένη πρὸς Β. τῆς Ἑλβετίας καὶ μεταξὺ τῆς Βαυαρίας καὶ τῆς Βάδης, εἶναι μία τῶν μᾶλλον βιομηχανῶν χωρῶν τῆς Γερμανίας. Τῶν δὲ κατοίκων αὐτῆς οἱ πλείστοι εἶναι διαμαρτυρόμενοι, οἱ δὲ λοιποὶ καθολικοί. Πρωτεύουσα τοῦ κράτους εἶναι ἡ *Στουτγάρτη* (252,000 κατ.), κειμένη παρὰ τὸν ποταμὸν *Νέκκαρ* καὶ ἔχουσα ὀνομαστὸν πολυτεχνεῖον, καλλιτεχνικὴν σχολὴν καὶ βιομηχανίαν ἀμικίαν. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτοῦ ἀξίαι λόγου εἶναι ἡ *Τυβίγγη* (17,000 κατ.), κειμένη ὡσαύτως παρὰ τὸν *Νέκκαρ* καὶ ἔχουσα ἀρχαῖον καὶ ὀνομαστὸν πανεπιστήμιον, ἕπερ εἶναι τὸ μόνον ἐν Βυρτεμβέργῃ· ἡ *Οὐλμῆ* (53,000 κατ.) παρὰ τὸν *Δούναβιν*, πόλις ἐχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ· καὶ ἡ *Αἰλβρόννη* (41,000 κατ.), ἡ πρώτη τῶν βιομηχανῶν πόλεων τῆς Βυρτεμβέργης.

Β'. ΤΑ ΕΞ ΜΕΓΑΛΑ ΔΟΥΚΑΤΑ

1. *Τὸ Μέγα Δουκάτον τῆς Βάδης* (ἐπιφ. 15,068 □ χμ., πληθ. 2,015,000). Τὸ Δουκάτον τοῦτο, ἕπερ κεῖται πρὸς Β. τῆς Ἑλβετίας καὶ μεταξὺ τῆς Βυρτεμβέργης καὶ τοῦ Ῥήνου, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν *Καρλοσούην* (120,000 κατ.) πόλιν ὠραιότατην, κειμένην παρὰ τὸν Ῥήνον καὶ ἔχουσαν ὀνομαστὸν πολυτεχνεῖον. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτοῦ ἀξίαι λόγου εἶναι ἡ *Εἰδελβέργη* (52,000 κατ.) κειμένη παρὰ τὸν ποταμὸν *Νέκκαρ* καὶ ἔχουσα ἀρχαῖον καὶ ὀνομαστὸν τὸ πανεπιστήμιον.

Μανχάϊμ (165,000 κατ.) πόλις ἐμπορικὴ κειμένη παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Νέκκαρ εἰς τὸν Ῥήνον· τὸ *Φραϊβούργον* (78,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον καὶ τὸ *Βάδεν-Βάδεν* (17,000 κατ.) κείμενον ἐντὸς κοιλάδος τοῦ Μέλανος Δρυμοῦ καὶ ἔχον διάσημα ἱαματικά λουτρά.

2. *Τὸ Μέγα Δουκάτον τῆς Ἑσσης* (ἐπιφ. 7,689 □ χμ., πληθ. 1,210,000). Τὸ Δουκάτον τοῦτο, ὕπερ κεῖται πρὸς Β. μὲν τοῦ Δουκάτου τῆς Βάδης καὶ τῆς Παραρρηγίου Βαυαρίας, ΒΔ. δὲ τῆς κυρίως Βαυαρίας· καὶ πρὸς Ν. τῆς Πρωσσίας, ἀποτελεῖται ἐκ δύο τμημάτων, τοῦ Νοτίου καὶ τοῦ Βορείου, χωριζομένων διὰ Πρωσσιακῆς χώρας, καὶ ἔχει πρωτεύουσαν τὴν *Δορμστατήν* (85,000 κατ.), κειμένην ἐν τῷ Νοτ. τμήματι καὶ παρὰ τὸν ποταμὸν Μοῖνον καὶ ἔχουσαν πολυτεχνεῖον ὀνομαστόν, μουσεῖον καὶ σπουδαίαν βιβλιοθήκην. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτοῦ σπουδαῖαι ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι εἶναι τὸ *Μαῖντς* (Μογγουντία, 108,000 κατ.) παρὰ τὴν συμβολὴν τοῦ Ῥήνου καὶ τοῦ Μοίνου, πόλις ὄχυρά καὶ ἐμπορικὴ καὶ πατρίς τοῦ ἐφευρέτου τῆς τυπογραφικῆς τέχνης Ἰωάννου Γουττεμπεργίου· καὶ ἡ Ὀφφενβάχη (66,000), πόλις βιομηχανοῦ· ἐν δὲ τῷ Βορείῳ τμήματι σπουδαιότερα πόλεις εἶναι τὸ *Γεῖσεν* (30,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον, ὅπερ εἶναι τὸ μόνον ἐν τῷ Δουκάτῳ, καὶ βιβλιοθήκην μετὰ σπουδαιωτάτων χειρογράφων.

3 καὶ 4. *Τὰ δύο Μεγάλα Δουκάτα τοῦ Μεκκλεμβούργου*, ἦτοι τὸ τοῦ *Μεκκλεμβούργου-Σβέριν* (ἐπιφ. 13,127 □ χμ., πληθ. 625,500), ἔχον πρωτεύουσαν τὸ *Σβέριν* (42,000 κατ.), καὶ ἄλλην πόλιν σπουδαίαν τὴν *Ροσιόκκην* (62,000 κατ.) ἔχουσαν πανεπιστήμιον καὶ τὸ τοῦ *Μεκκλεμβούργου Στρέλιτς* (ἐπιφ. 2,930 □ χμ., πληθ. 104,000) ἔχον πρωτεύουσαν τὸ *Νέον Στρέλιτς* (12,000 κατ.). Ἀμφότερα δὲ τὰ Δουκάτα ταῦτα κεῖνται παρὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν.

5. *Τὸ Μέγα Δουκάτον τῆς Σαξονικῆς Βαϊμάρης* (ἐπιφ. 3,611 □ χμ., πληθ. 390,000). Τὸ Δουκάτον τοῦτο, κείμενον ΒΑ. τοῦ Θουριγγίου Δρυμοῦ, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν *Βαϊμάρην* (32,000 κατ.) καὶ ἄλλας πόλεις σπουδαίας τὴν *Ἰέναν* (27,000 κατ.) παρὰ

τὸν ποταμὸν Σάαλ, ἔχουσαν πανεπιστήμιον, καὶ ὀνομαστήν, διότι παρ' αὐτὴν ὁ Μέγας Ναπολέων ἐνίκησε τοὺς Πρώσσους τῷ 1806· καὶ τὴν Ἀϊξενάχην (36,000 κατ.), ἣτις εἶναι ἡ σπουδαιότερα πόλις τοῦ Δουκάτου.

6. *Τὸ Μέγα Δουκάτον τοῦ Ὀλδεμβούργου* (ἐπιφ. 6428 □χιμ., πληθ. 440,000). Τὸ Δουκάτον τοῦτο ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν τμημάτων πολὺ ἀπεχόντων ἀπ' ἀλλήλων, ἦτοι α') ἐκ τοῦ κυρίως Δουκάτου Ὀλδεμβούργου· β') ἐκ τῆς Ἡγεμονίας Λυβέκκης καὶ γ') ἐκ τῆς Ἡγεμονίας Βιρκεμφέλδης, ἅτινα ὅμως εἶναι ἠνωμένα ὑπὸ τὸ αὐτὸ ἡγεμονικὸν σιγήπτρον καὶ τὸ αὐτὸ πολίτευμα εἰς ἓν ἀδιαίρετον κράτος. Καὶ τὸ μὲν Δουκάτον Ὀλδεμβούργου, κείμενον παρὰ τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν, ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Ὀλδεμβούργον (29,000 κατ.), ἡ δὲ Ἡγεμονία τῆς Λυβέκκης, κειμένη πρὸς Β. τῆς ὀμωνύμου Ἐλευθέρας πόλεως, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Ἐουτίνην (10,000 κατ.)· ἡ δὲ Ἡγεμονία τῆς Βιρκεμφέλδης κειμένη πολὺ μακρὰν, ΒΔ. τῆς Παρραρηνίου Βαυαρίας, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Βιρκεμφέλδην (8,000 κατ.), κειμένην ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς χώρας.

Γ'. ΤΑ ΗΝΤΕ ΔΟΥΚΑΤΑ

1. *Τὸ Δουκάτον τῆς Βρουνσβίγης* (ἐπιφ. 3,672 □χιμ., πληθ. 488,000). Τὸ Δουκάτον τοῦτο, κείμενον πρὸς Β τοῦ Χάρτσου, ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν τμημάτων, ἦτοι α') ἐκ τῆς κυρίως Βρουνσβίγης· β') ἐκ τοῦ Γανδερσχάιμ—Χολτζμίνδης· καὶ γ') ἐκ τοῦ Βλανκεμβούργου. ἔχει δὲ πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Βρουνσβίγην (140,000 κατ.) λίαν ἐμπορικὴν καὶ βιομηχανικὴν, καὶ ἄλλας ἀξίας λόγου πόλεις τὸ Βολφενβύτελ (19,000 κατ.), τὴν Χελμστέιην (16,000 κατ.), τὴν Χολτζμίνδην (13,000 κατ.) καὶ τὸ Βλανκεμβούργον (12,000 κατ.).

2. *Τὸ Δουκάτον τοῦ Σαξονικοῦ Μάινγγεν* (ἐπιφ. 2,468 □χιμ., πληθ. 270,000). Τὸ Δουκάτον τοῦτο, κείμενον ΝΔ.

τοῦ Θουριγγίου Δρυμοῦ, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Μάινιγγεν (16,000 κατ.), ἣτις εἶναι βιομήχανος.

3. *Τὸ Δουκάτιον τοῦ Σαξονικοῦ Ἀλιεμβούργου* (ἐπιφ. 1,324 □ χιλ., πληθ. 207,000). Τὸ Δουκάτιον τοῦτο, κείμενον πρὸς Δ. τῆς Σαξονίας, ἔχει πρωτεύουσαν τὸ Ἀλιεμβούργον (39,000 κατ.) πόλιν βιομήχανον.

4. *Τὸ Δουκάτιον τοῦ Σαξονικοῦ Κοβούργου καὶ τῆς Γόθας* (ἐπιφ. 1,977 □ χιλ., πληθ. 245,000). Τὸ Δουκάτιον τοῦτο, ὑπερ ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ Κοβούργου, κειμένου πρὸς Ν. τοῦ Θουριγγίου Δρυμοῦ, καὶ ἐκ τῆς Γόθας, κειμένης πρὸς Β. αὐτοῦ, ἔχει πρωτεύουσας τὰς πόλεις Γόθαν (37,000 κατ.) καὶ Κοβοῦργον (23,000 κατ.).

5. *Τὸ Δουκάτιον τῆς Ἀνχάλτης* (ἐπιφ. 2,299 □ χιλ., πληθ. 329,000 κατ.). Τὸ Δουκάτιον τοῦτο, κείμενον μεταξὺ τοῦ Μαγδεμβούργου καὶ τῆς Χάλλης, ἔχει πρωτεύουσαν τὴν Λεσσαύαν (56,000 κατ.).

δ' Αἱ ἑπτὰ Ἡγεμονίαι

1. *Ἡ τῆς Βαλδέκκης* (ἐπιφ. 1,121 □ χιλ., πληθ. 60,000). Ἡ Ἡγεμονία αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ δύο κεχωρισμένων τμημάτων, ἥτοι α') ἐκ τῆς κυρίως Βαλδέκκης κειμένης πρὸς Β. τῆς Ἑσσης· καὶ β') ἐκ τῆς Πυρμόντης κειμένης ΝΔ. τοῦ Ἀννοβέρου. Πρωτεύουσα δὲ τοῦ ἔλου κράτους εἶναι ἡ Ἀρολόνη (3,000 κατ.), κειμένη ἐν τῇ κυρίως Βαλδέκκῃ.

2. *Ἡ τῆς Αἰππης--Δεσμόλδης* (ἐπιφ. 1,215 □ χιλ., πληθ. 146,000) κειμένη πρὸς Β. τῆς Πυρμόντης καὶ ἔχουσα πρωτεύουσαν τὴν πόλιν Δεσμόλδην (13,500 κατ.).

3. *Ἡ τοῦ Σαουμβούργου—Αἰππης* (ἐπιφ. 340 □ χιλ., πληθ. 50,000) κειμένη πρὸς Δ. τοῦ Ἀννοβέρου καὶ ἔχουσα πρωτεύουσαν τὸ Βυκκεβούργον (6,000 κατ.).

4 καὶ 5. *Αἱ δύο Ἡγεμονίαι τῶν Ρεούσσων* (ἡ τοῦ πρεσβυ-

τέρου κλάδου καὶ ἡ τοῦ νεωτέρου). Τῶν Ἡγεμονιῶν τούτων ἡ μὲν τοῦ πρεσβύτερου κλάδου (ἐπιφ. 316 □ χιλ., πληθ. 70,000) κείται ΝΔ. τῆς Σαξονίας καὶ ἔχει πρωτεύουσάν τὸ Γραίτς (23,000 κατ.)· ἡ δὲ τοῦ νεωτέρου κλάδου (ἐπιφ. 827 □ χιλ., πληθ. 145,000) κείται πρὸς Δ. τοῦ Σαξονικοῦ Ἀλτεμβούργου καὶ ἔχει πρωτεύουσάν τὴν Γέραν (47,000 κατ.).

6 καὶ 7. Αἱ δύο Ἡγεμονίαι τοῦ Σβαριτζβούργου, ἧτοι ἡ τοῦ Σβαριτζβούργου—Ρουδολοιτίας (ἐπιφ. 940 □ χιλ., πληθ. 97,000), κειμένη παρὰ τὸν Θουρίγγιον Δρυμόν καὶ ἔχουσα πρωτεύουσάν τὴν Ῥουδολοιτιαν (13,000 κατ.)· καὶ ἡ τοῦ Σβαριτζβούργου—Σονδερχάουζεν (ἐπιφ. 862 □ χιλ., πληθ. 85,000) κειμένη πρὸς Δ. τοῦ Χάρτσου καὶ ἔχουσα πρωτ. τὸ Σονδερχάουζεν (7,500 κατ.).

Ε'. ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΕΛΕΥΘΕΡΑΙ ΠΟΛΕΙΣ

1. Ἡ Λυβέκη (107,000 κατ.) κειμένη παρὰ τὸν ὀμόνυμον ἐν τῇ Βαλτικῇ κόλπον.

2. Ἡ Βρέμη (265,000 κατ.) πόλις ἐμπορικωτάτη κειμένη οὐ μακρὰν τοῦ ὀμόνυμου κόλπου.

3. Τὸ Ἀμβούργον (880,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Ἄλδριος, πόλις ναυτικὴ, βιομηχανοῦ καὶ ἡ ἐμπορικωτέρα ἕλης τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας, συγκοινωνοῦσα μεθ' ἄλλων τῶν λιμένων τοῦ κόσμου, καὶ ἰδίως τῆς Ἀμερικῆς.

Σ'. Η ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΚΗ ΧΩΡΑ

(Ἐπιφ. 14,518 □ χιλ., Πληθ. 1,820,000).

Ἡ χώρα αὕτη ἀποτελεῖται ἐκ τῆς Ἀλσατίας καὶ τῆς Λορραίνης, αἵτινες κείνται πρὸς Δ. τῆς Βάδης. Αἱ χῶραι αὗται ἀνήκουσαι ἄλλοτε εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ καταληφθεῖσαι ὑπὸ τῶν Γάλλων ἀνεκτίθησαν ὑπὸ τῶν Γερμανῶν κατὰ τὸν τελευταῖον

Γαλλογερμανικὸν πόλεμον (1870—1871) καὶ διοικουῦνται ὑπὸ αὐτοκρατορικοῦ Ἐπιτρόπου. Σπουδαιότεραι δὲ αὐτῶν πόλεις εἶναι ἐν μὲν τῇ Ἑλσατία τὸ Στρασβοῦργον (170,000 κατ.), ὕπερ εἶναι πρωτεύουσα τῆς αὐτοκρατορικῆς χώρας καὶ καθέδρα τοῦ αὐτοκρατορικοῦ Ἐπιτρόπου, πόλις δὲ ὀχυρωτάτη ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον καὶ τὸ Μυλχάουζεν (96,000 κατ.) πόλις βιομήχανος. Ἐν δὲ τῇ Λορραίνῃ τὸ Μέις (69,000 κατ.), ὕπερ ἔχει ὀχυρώτατον φρούριον, καὶ κατέστη ὀνομαστόν, διότι κατὰ τὴν πολιορκίαν αὐτοῦ ὑπὸ τῶν Γερμανῶν ἐν ἔτει 1870 παρεδόθη εἰς αὐτοὺς ὁ Γάλλος στρατηγὸς Βαζαὶν μετὰ 170,000 στρατοῦ.

Κτήσεις τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας. Ἡ Γερμανικὴ αὐτοκρατορία ἔχει τὰς ἑξῆς κτήσεις :

Ἐν τῇ Ἀφρικῇ τὴν Τογολάνδην, τὸ Καμερούν, τὴν Νοτιοδυτικὴν λεγομένην Γερμανικὴν Ἀφρικὴν καὶ τὴν Ἀνατολικὴν Γερμανικὴν Ἀφρικὴν.

Ἐν τῇ Αὐστραλίᾳ τὸ ΒΑ. μέρος τῆς Νέας Γουινέας, τὰς Βισμαρκείους νήσους, τὰς βορ. Σολομωνιείους, τὰς Σαμόας, τὰς Μαριάνας, τὰς Παλάος, τὰς Καρολίνας καὶ τὰς Μαροσάλλας· καὶ

Ἐν τῇ Ἀσίᾳ τὸ Κιάου—Τσέου (ἐν Κίνα).—

η'. ΑΥΣΤΡΟΥΓΓΑΡΙΑ

(Ἐπιφ. 676,545 □ χμ. Πληθ. 50,000,000).

Ἡ μεγάλη αὕτη μοναρχία ἀποτελεῖται ἐκ δύο κρατῶν, τῆς Αὐτοκρατορίας τῆς Αὐστρίας καὶ τοῦ Βασιλείου τῆς Οὐγγαρίας, ἅτινα ἔχουσι μὲν ἓνα κοινὸν ἡγεμόνα, ἀλλ' ἐκάτερον ἔχει ἰδίαν κυβέρνησιν, βουλὴν καὶ διοίκησιν. Χάριν ὅμως τῶν γενικῶν αὐτῶν συμφερόντων ἔχουσι τὰ κράτη ταῦτα κοινὰ καὶ τὰ ἐν Βιέννῃ ὑπουργεῖα τῶν Ἐξωτερικῶν, τῶν Οἰκονομικῶν, τῶν Στρατιωτικῶν καὶ τῶν Ναυτικῶν. Κοινὸς δὲ ἡγεμὼν αὐτῶν εἶναι ὁ αὐτο-

κράτωρ τῆς Αὐστρίας, ὅστις φέρει καὶ τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας.

Ὅρίζεται δὲ ἡ Αὐστρουγγαρία πρὸς Β. ὑπὸ τῆς Ῥωσίας καὶ τῆς Σαξονίας, πρὸς Δ. ὑπὸ τῆς Βαυαρίας, τῆς Ἑλβετίας καὶ τῆς Ἰταλίας· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους, τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τουρκίας, τῆς Σερβίας καὶ τῆς Ῥουμανίας· καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Ῥουμανίας καὶ τῆς Ῥωσίας.

Κόλποι. Ἡ Αὐστρουγγαρία βρεχομένη μόνον πρὸς Ν. ὑπὸ τοῦ Ἀδριατικοῦ πελάγους ἔχει ἐν αὐτῇ δύο κόλπους, τὸν τῆς Τεργέστης καὶ τὸν τῆς Φιούμης.

Νῆσοι. Ἐν τῇ αὐτῇ δὲ πελάγει ἔχει καὶ πολλὰς μικρὰς νήσους παρὰ τὴν Δαλματίαν, ὧν ἀξιοὶ λόγου εἶναι ἡ Βράτσα, ἡ Λεσόσινα καὶ ἡ σπουδαιότερα πασῶν Λίσσα, ἔχουσα πολεμικὸν λιμὲνα.

Ὄρη. Ἡ Αὐστρουγγαρία, οὕσα κατὰ τὸ πλείστον χώρα ὄρεινῆ, ἔχει ὄρη πολλὰ, ὧν σπουδαιότερα εἶναι ἐν μὲν τῇ Αὐστρίᾳ πρὸς Β. τὰ Σούδητα καὶ τὸ Ἔρτσον ΒΔ. δὲ ὁ Βοημικὸς Ἀρυμὸς· καὶ πρὸς Δ. αἱ Ἀνατολ. Ἀλπεις, ὧν συνέχεια εἶναι αἱ Δυναρικαὶ Ἀλπεις, αἵτινες ἐκτείνονται πρὸς Ν. μεταξὺ τῆς Δαλματίας καὶ τῆς Βοσνίας. Ἐν δὲ τῇ Οὐγγαρίᾳ ΒΑ. μὲν τὰ Καρπάθια, ΝΑ. δὲ αἱ Τρανσυλβανικαὶ Ἀλπεις.

Ποταμοί. Ποταμοὶ τῆς Αὐστρουγγαρίας σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Βιστούλας καὶ ὁ Ὄδερος ἐκβάλλοντες εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν· ὁ Ἀλβις ἐκβάλλον εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν· ὁ Δούναβις ἐκβάλλον μετὰ τῶν παραποτάμων αὐτοῦ Σαύου, Τεισίου, Δραύου καὶ ἄλλων εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον, καὶ ὁ Ἀνείστερος πηγάζων ἐκ τῶν Καρπαθίων καὶ ἐκβάλλον καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

Λίμναι. Λίμναι δὲ ἀξιοὶ λόγου εἶναι ἡ Νοϊσίδλερ ΝΑ. τῆς Βιέννης καὶ ἡ Πλάττη (Βαλατῶν) ΝΔ. τῆς Πέστης.

Θερμαὶ πηγαί. Ἐχει δὲ ἡ χώρα καὶ διασήμεους θερμὰς

πηγὸς ἰδίως ἐν Βοημία (Τέπλιτς, Φραντζεσβάδη, Καρλσβάδη καὶ Μαριενβάδη).

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Αὐστρουγγαρίας εἶναι ψυχρὸν μὲν πρὸς τὰ βόρεια, γλυκὸ δὲ πρὸς τὰ νότια· τὸ δὲ ἔδαφος εἶναι εὐφορώτατον καὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν προϊόντων δημητριακοὶ καρποί, γαῖονηλα, καπνός, σάκχαρον, αἶνος, μέταξα, ζῆα, δέρματα καὶ μέταλλα διάφορα.

Ἔγλη καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς Αὐστρουγγαρίας. Ἡ δὲ ἀνάπτυξις τῆς Αὐστρουγγαρίας εἶναι μεγάλη ὑπὸ πάσας τὰς ἐπόμεναις· διότι καὶ ἡ γεωργία καὶ ἡ βιομηχανία (ἰδίως ἐν Αὐστρίᾳ καὶ Βοημίᾳ), ἣτις παράγει ποικίλα ὑφάσματα, πολυειδῆ ἐξ ὕλου ἀντικείμενα, ζῦθον ἐκλεκτὸν κλπ., καὶ ἡ ἐμπορία διατελοῦσιν ἐν ἀκμαιοτάτῃ καταστάσει. Ὡσαύτως δὲ λίαν προηγμένοι εἶναι καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ συγκοινωνία καὶ ἡ ἐκπαίδευσις, χάριν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι πλεῖστα σχολεῖα, ἀκαδημίαι ἐπιστημῶν, 11 πανεπιστήμια, 7 πολυτεχνεῖα καὶ πλεῖστα ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Αὐστρουγγαρίας ἀνήκουσιν εἰς διαφόρους ἐθνικότητας ἦτοι: Σλαῦοι, Γερμανοί, Οὐγγροὶ ἢ Μαγνάροι, Ῥωμοῦνοι, Ἴταλοί, Ἑβραῖοι καὶ ἄλλοι διάφοροι. Ὡς πρὸς δὲ τὴν θρησκείαν οἱ πλεῖστοι εἶναι καθολικοί, οἱ δὲ λοιποὶ διαμαρτυρόμενοι, Ἰουδαῖοι, ὀρθόδοξοι καὶ μωαμεθανοί.

Δυνάμεις τοῦ κράτους. Ἡ Αὐστρουγγαρία ὑπὸ τε στρατιωτικὴν καὶ ναυτικὴν ἔποψιν κατατάσσεται εἰς τὰς ἰσχυράς Δυνάμεις τῆς Εὐρώπης. Καὶ ὁ μὲν στρατὸς αὐτῆς ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 380,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 1,900,000· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 178 διαφόρων πλοίων.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Αὐστρουγγαρίας εἶναι μοναρχία συνταγματικὴ. Αὐτοκράτωρ δὲ τῆς Αὐστρίας εἶναι ὁ Φραγκίσκος Ἰωσήφ, ὅστις εἶναι καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας.

Κτήσεις ἐξωτερικὰς ἢ Αὐστρουγγαρία δὲν ἔχει.

1. ΑΥΤΟΚΡΑΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΑΥΣΤΡΙΑΣ

(Έπιφ. 351,220 □ χμ. Πληθ. 29,525,000).

Ἡ αὐτοκρατορία τῆς Αὐστρίας ἀποτελεῖται ἐκ πολλῶν χωρῶν, ἧτοι ἐκ τῆς Αὐστρίας, τῆς Βοημίας, τῆς Μοραβίας, τῆς Σιλεσίας, τοῦ Σαλτσβούργου, τῆς Στεαρίας, τοῦ Τυρόλου, τῆς Καρινθίας, τῆς Καρνιόλης, τῆς Ἰστρίας, τῆς Δαλματίας, τῆς Γαλικίας, τῆς Βουκοβίνης, καὶ τῆς Βοσνίας καὶ Ἑρζεγοβίνης.

Πρωτεύουσα τῆς Αὐτοκρατορίας εἶναι ἡ **Βιέννη** (1,750,000 κατ.), κειμένη παρὰ τὴν δεξιὰν ὄχθην τοῦ Δουνάβεως, μία τῶν ὀραιότερων πόλεων τῆς Εὐρώπης καὶ ἡ ἐμπορικωτέρα καὶ τὰ μάλιστα βιομηχανοῦ πόλις τῆς Αὐστρίας. Ἔχει δὲ πολλὰ καὶ λαμπρὰ οἰκοδομήματα, ἐν οἷς διακρίνονται τὰ αὐτοκρατορικὰ ἀνάκτορα, τὰ μουσεῖα, τὸ πανεπιστήμιον, τὸ πολυτεχνεῖον, τὸ ἀστεροσκοπεῖον, ἡ ἀκαδημία τῶν ἐπιστημῶν, ὁ ναὸς τοῦ Ἁγίου Στεφάνου καὶ πλείστα ἄλλα. Ἡρὸς δὲ τούτοις ἔχει καὶ τερπνὰς ἐξοχὰς μετὰ λαμπρῶν ἐπαύσεων, προάστεια καὶ θαυμασίους περιπάτους, ἐν οἷς διακρίνεται τὸ **Πράτερ**. Πλησίον δὲ τῆς Βιέννης κεῖται τὸ ὄρειον ἐξοχικὸν ἀνάκτορον **Σιένβρουν**, ἔνθα συχνότατα διατρίβει ὁ Αὐτοκράτωρ. Ἐν Βιέννῃ κατοικοῦσι πολλοὶ Ἕλληνες διατηροῦντες ἑλληνικὴν σχολὴν καὶ δύο ἐκκλησίας. Ἄλλαι δὲ πόλεις τῆς αὐτοκρατορίας ἄξια λόγου εἶναι τὸ Λίντς (62,000 κατ.) παρὰ τὸν Δουνάβην, πόλις βιομηχανοῦ· τὸ Σαλτσβούργου (35,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς ὁμωνύμου χώρας, ἔχον πλοῦσια ἀλατωρυχεῖα. Ἡρὸς Α. τοῦ Σαλτσβούργου κεῖται τὸ Ἴσλ, ἔχον περίφημα ἱαματικά λουτρὰ καὶ χρησιμεῖον σὺναμια καὶ ὡς λαμπρὰ ἐξοχὴ κατὰ τὸ θέρος· τὸ Γράτζ (140,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Στεαρίας, ἔχον πανεπιστήμιον καὶ ἀνεπτυγμένην βιομηχανίαν· ἡ Λοῦβάχη (38,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Καρνιόλης, ὀνομαστὴ διὰ τὸ αὐ-

τότε συγκροτηθὲν συνέδριον τῆς Ἱερᾶς συμμαχίας, ὑπερ ἀπεικί-
 ρυξε τὴν ἐλληνικὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1821· ἡ Τεργέστη (140,000
 κατ.) παρὰ τὸν ὀμίονιον κόλπον, ὁ πρῶτος ἐμπορικὸς λιμὴν τοῦ
 κράτους καὶ ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς Αὐστρίας μετὰ τὴν Βιέν-
 νην. Καὶ ἐν Τεργέστη κατοικοῦσι πολλοὶ Ἕλληνες διατηροῦντες
 ἐλληνικὴν σχολὴν καὶ ἐκκλησίαν· ἡ Πόλα (46,000 κατ.) ἐν τῇ
 χερσονήσῳ Ἰστρία, ὁ πολεμικὸς λιμὴν τῆς Αὐστρίας· ἡ Ζάρα
 (33,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Δαλματίας, παρὰ τὸ Ἀδριατικὸν
 πέλαγος, πόλις ναυτική· τὸ Ἰνσβρουκ (28,000 κατ.) πρωτεύουσα
 τοῦ Τυρόλου, ἔχον πανεπιστήμιον· ἡ Πράγα (210,000 κατ.) πρω-
 τεύουσα τῆς Βοημίας, ἔχουσα ἀρχαῖον πανεπιστήμιον καὶ ἀκμαίαν
 βιομηχανίαν· ἡ Πίλσεν (70,000 κατ.) πόλις ἐμπορικὴ καὶ ὀνομα-
 στή διὰ τὸν ἐν αὐτῇ παραγόμενον ζυθόν· ἡ Βρύννη (110,000
 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Μοραβίας, πόλις βιομήχανος σπουδαιότη-
 τος. Δὲ αὐτῆς κεῖται τὸ Ἀούστερλιτς, ὀνομαστὸν διὰ τὴν αὐτότη-
 ἐν ἔτει 1805 συγκροτηθεῖσαν μάχην, καθ' ἣν ὁ Μέγας Ναπολέων
 ἐνίκησε τοὺς αὐτοκράτορας τῆς Αὐστρίας καὶ τῆς Ῥωσσίας· ἡ
Λεμβέργη (162,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Γαλικίας, πόλις ἐμπο-
 ρικὴ ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· ἡ Κρακοβία (93,000 κατ.) ἐν
 Γαλικίᾳ παρὰ τὸν Βιστούλαν, ἔχουσα καὶ αὐτὴ πανεπιστήμιον·
 ἡ Κλαγενφούρτη (25,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Καρινθίας· ἡ
Τροππαῦτα (28,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Σιλεσίας· καὶ τὸ Τσέρ-
 νοβιτς (68,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς Βουκοβίνης, ἔχον πανεπι-
 στήμιον Γερμανικόν.

Βοσνία καὶ Ἑρζεγοβίνη (ἐπιφ. 51,027 □ χμ., πληθ.
 1,780,000). Αἱ χῶραι αὗται ἀνήκουσι πρότερον εἰς τὴν Τουρ-
 κίαν ἐτέθησαν διὰ τῆς Βερολινίου συνθήκης (1878) ὑπὸ τὴν
 διοίκησιν τῆς Αὐστροουγγαρίας, ἣτις καὶ κατέλαθεν αὐτὰς διὰ
 στρατοῦ. Διοικούμεναι δὲ ἔκτοτε ὑπ' αὐτῆς μόνον ψιλῶ ὀνόματι
 ἀνήκον εἰς τὴν Τουρκίαν μέχρι τοῦ Ὀκτωβρίου τοῦ παρελθόντος
 ἔτους (1908), ὅτε ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας ἤγνωσεν αὐτὰς
 ὀριστικῶς μετὰ τῶν ἄλλων Αὐστριακῶν χωρῶν.

Αἱ χῶραι αὐταὶ κείμεναι μεταξὺ τῆς Δαλματίας, τῆς Κροατίας, τῆς Σλαβονίας, τῆς Σερβίας, τοῦ Νοβιπαζάρ καὶ τοῦ Μαυροβουνίου, ἔχουσιν ὄρη τὰς Διναρικὰς Ἀλπεις καὶ ποταμοὺς σπουδαιότερους τὸν Νάϋωνα, πηγάζοντα ἐκ τῶν Διναρικῶν Ἀλπεων καὶ ἐκβάλλοντα εἰς τὸ Ἀδριατικὸν πέλαγος, καὶ τὸν Σαῦον, παραπόταμον τοῦ Δουνάθεως. Τῶν δὲ κατοίκων αὐτῶν οἱ μὲν πλείστοι εἶναι Σλαυικῆς καὶ ἰδίως Σερβικῆς καταγωγῆς, καὶ ὀρθόδοξοι τὴν θρησκείαν, οἱ δὲ λοιποὶ καθολικοὶ διαφόρων ἐθνικοτήτων περὶ τὰς 340,000, Τοῦρκοι περὶ τὰς 550,000 καὶ Ἰουδαῖοι περὶ τὰς 8,500.

Πόλεις δὲ ἄξιοι λόγου εἶναι ἐν μὲν τῇ Βοσνία τὸ Σεράγεβο (45,000 κατ.) πρωτεύουσα αὐτῆς, πόλις ὀχυρὰ καὶ βιομήχανος, καὶ ἡ Βανιαλόγκα (16,000 κατ.) ἐν δὲ τῇ Ἐρζεγοβίνη ἡ Μοστάση (18,000 κατ.) πρωτεύουσα αὐτῆς, κειμένη παρὰ τὸν ποταμὸν Νάϋωνα.

2. ΒΑΣΙΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ

(Ἐπιφ. 325,325 □ χμ. Πληθ. 20,475,000)

Τὸ Βασίλειον τῆς Οὐγγαρίας ἀποτελεῖται ἐκ τεσσάρων χωρῶν, ἦται ἐκ τῆς Οὐγγαρίας, τῆς Τρανσυλβανίας, τῆς Κροατίας καὶ τῆς Σλαβονίας.

Πρωτεύουσα τοῦ κράτους εἶναι ἡ Βουδαπέστη (892,000 κατ.) διαρροισμένη ὑπὸ τοῦ Δουνάθεως, πόλις ἐμπορικωτάτη καὶ βιομήχανος, ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον Οὐγγρικόν, πολυτεχνεῖον καὶ βιβλιοθήκην. Ἡ πόλις αὕτη προέκυψεν ἐκ τῆς ἐνώσεως δύο πόλεων, τῆς Βούδας, κειμένης ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ Δουνάθεως, καὶ τῆς ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὄχθης αὐτοῦ κειμένης Πέστης. Ἄλλαι δὲ πόλεις τῆς Οὐγγαρίας ἄξιοι λόγου εἶναι τὸ Πρεσβούργον (75,000 κατ.) ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Οὐγγαρίας, πόλις ὠραία· τὸ Σχέμνιτς (20,000 κατ.) ἔχον μεταλλεῖα καὶ μεταλλευ-

τικήν καὶ δασονομικήν Ἀκαδημίαν ἢ *Κεκοσμεμένη* (65,000 κατ.) διενεργούσα σημαντικὸν ἐμπόριον κτηνῶν τὸ *Σεργεδίνον* (115,000 κατ.) ἢ *Θηρσειόπολις* (90,000 κατ.) κτισθεῖσα ὑπὸ τῆς περιωνύμου αὐτοκρατείας Μαρίας Θηρσειάς. Ἐν τῇ Τρανσυλθανίᾳ πόλεις σπουδαιότεραι εἶναι τὸ *Κλαουζεμβούργον* (58,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς χώρας, ἔχον Οὐγγρικὸν πανεπιστήμιον· καὶ ἡ *Κροσιάτιη* (35,000 κατ.). Ἐν τῇ Κροατίᾳ σπουδαιότερα πόλεις εἶναι τὸ *Ἄγραμ* (76,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς χώρας, ἔχον πανεπιστήμιον· καὶ ἐν τῇ Σλαβονίᾳ σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ *Ἑσέκη* (24,000 κατ.) παρὰ τὸν ποταμὸν Δραῦον, πόλις ὄχυρά, καὶ τὸ *Σεμλίον* (18,000 κατ.) παρὰ τὸν Δούναβιν ΒΔ. δὲ τῆς Κροατίας καὶ παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον κεῖται ἡ *Φιούμη* (46,000 κατ.), ἣτις εἶναι ἐπίγειον τῆς Οὐγγαρίας καὶ πόλις ἐμπορικῆ.

6' ΡΩΜΟΥΝΙΑ

(Ἐπιφ. 131,353 □ χμ. Πληθ. 6,685,000).

Ἡ Ῥωμουνία συγκεκριμένη ἐκ τῶν πρῶτην παραδουναβίων Ἡγεμονιῶν *Βλαχίας* καὶ *Μολδαυίας*, καὶ ἐκ τῆς ἐλώδους *Δοβρούτσης*, ἀποτελεῖ ἀπὸ τοῦ 1881 *Βασίλειον ἀνεξάρτητον*. Κεῖται δὲ μεταξὺ τῆς *Ἀδοιτροουγγαρίας*, τῆς *Σερβίας*, τῆς *Βουλγαρίας*, τοῦ *Εὐξείνου Πόντου* καὶ τῆς *Ῥωσσίας*.

Ὅρη. Ἡ Ῥωμουνία οὖσα χώρα κατὰ τὸ πλεῖστον πεδινή, ὄρη ἔχει μόνον τὰς *Τρανσυλβανικὰς Ἄλπεις* καὶ τὰ *Καρπάθια*.

Ποταμοί. Ποταμοὺς δὲ ἔχει τὸν *Δούναβιν*, ὅστις χωρίζει αὐτὴν ἀπὸ τῆς *Βουλγαρίας*, καὶ τοὺς παραποτάμους αὐτοῦ *Προῦθον*, ὅστις χωρίζει τὴν *Μολδαυίαν* ἀπὸ τῆς εἰς τὴν Ῥωσσίαν ἀνηκούσης *Βεσσαραβίας*, *Σερέτην*, ὅστις διασχίζει κατὰ τὸ μέσον τὴν *Μολδαυίαν*, καὶ *Ἀλούταν*, ὅστις διχάζει τὴν *Βλαχίαν* εἰς *Μεγάλην* καὶ *Μικράν*.

Κλίμα, έδαφος και προϊόντα. Τò κλίμα τής Ρωμουνίας είναι ψυχρόν, άλλ' υγιεινόν· τò δέ έδαφος είναι ευφορώτατον παράγον πλείστα σιτηρά και άφθονον ξυλείαν και τρέφον πλείστα κτήνη. Έγκλείει δέ έν τoίς σπλάγγχνoις αὐτοῦ μαγειρικόν άλας και πετρέλαιον.

Υλική και πνευματική ανάπτυξις τής Ρωμουνίας. Έν Ρωμουνία ή μὲν βιομηχανία είναι άτελεστάτη, άλλά τò έμπόριον είναι λίαν ζωηρόν και ή συγκοινωνία ίκανώς προηρημένη. Ίκανώς δέ ανεπτυγμένη είναι και ή εκπαίδευσις, χάριν τής όποιας είναι ίδρυμένα πολλά σχολεία, μία Άκαδημία τών έπιστημών και δύο πανεπιστήμια.

Κάτοικοι και θρησκεία αὐτῶν. Οί κάτοικοι τής χώρας κατάρχονται, ως αὐτοί λέγουσιν, εκ τών αρχαίων Δακῶν και τών μετά τούτων συμμιγέντων Ρωμαίων αποίκων, οστίνες επί τοῦ αυτοκράτορος Τραϊανού (98—117 μ.Χ.) εγκατεστάθησαν έν αὐτῇ, καλουμένη τότε Δακίχ. "Ένεκα δέ τούτου ώνόμασαν αὐτοί έαυτούς Ρωμούους. Πλήν όμως τών κυρίως Ρωμούων κατοικουσιν έν τῇ χώρα και πολλοί Σλαῶοι και οὐκ ολίγοι έλληνικῆς καταγωγῆς, ών οί πλείστοι ήρνήθησαν τήν έλληνικῆν αὐτῶν έθνικότητα γενόμενοι και αὐτοί Ρωμοῦοι. Είναι δέ οί Ρωμοῦοι ορθόδοξοι τήν θρησκείαν. Η δέ Ρωμουνική εκκλησία διοικείται υπό πενταμελοῦς Συνόδου, ὅπως και ή τής Ελλάδος.

Δυνάμεις τοῦ κράτους. Ο στρατός τής Ρωμουνίας άνέρχεται έν ειρήνῃ μὲν εις 88,000 άνδρῶν, έν πολέμῳ δέ εις 290,000· ο δέ στόλος αὐτῆς αποτελείται εκ 31 πλοίων.

Πολίτευμα. Τò δέ πολίτευμα τῆν Ρωμουνίας είναι μοναρχία συνταγματική. Βασιλεὺς δέ αὐτῆς είναι νῦν ο Κάρολος ο Α'.

Πρωτεύουσα τοῦ κράτους είναι τò Βουκουρέστιον (290,000 κατ.) έν τῇ Μεγάλῃ Βλαχία, έχον λαμπράς οικοδομάς, θέατρα, πανεπιστήμιον, βιβλιοθήκην και πολλά εκπαιδευτικά ιδρύματα. Άλλαι δέ πόλεις τής χώρας άξια λόγου είναι έν τῇ Μεγάλῃ ώσαύτως Βλαχία τò Γιούργεβον (22,000 κατ.) παρὰ τὸν Δούνα-

διν, πόλις ὀχυρὰ καὶ ἐπίνειον τοῦ Βουκουρεστίου· τὸ *Πλοῖσι* (48,000 κατ.) πρὸς Β. τοῦ Βουκουρεστίου, καὶ ἡ *Βροῖλα* (68,000 κατ.) παρὰ τὸν Δούναβιν, πόλις ἐμπορικὴ κατοικουμένη καὶ ὑπὸ πολλῶν Ἑλλήνων. Ἐν τῇ *Μικρῇ Βλαχίᾳ* ἡ *Κραϊόβα* (46,000 κατ.) πόλις ἐμπορικὴ ἔχουσα καὶ ἀλατωρυχεῖα· ΒΔ. τῆς πόλεως ταύτης κεῖται ἡ μικρὰ κώμη *Δραγατσάνι*, ἐνθα κατὰ τὸ 1821 ἔπεσαν ὁ ἐκ σπουδαστῶν Ἑλλήνων ἀποτελούμενος ἱερὸς λόχος πολεμῶν πρὸς τοὺς Τούρκους. Ἐν δὲ τῇ *Μολδαυίᾳ* τὸ *Ἰάσιον* (80,000 κατ.) οὐ μακρὰν τοῦ *Προύθου*, πρωτεύουσα τῆς χώρας ταύτης, ἔχον πανεπιστήμιον. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1821 ὁ Ἀλέξανδρος Ὑψηλάντης ἀνεπέτασε τὴν σημαίαν τῆς ἐπαναστάσεως κατὰ τῶν Τούρκων καὶ τὸ *Γαλάζιον* (66,000 κατ.) παρὰ τὸν Δούναβιν, πόλις ἐμπορικὴ κατοικουμένη καὶ ὑπὸ πολλῶν Ἑλλήνων. Ἐν δὲ τῇ *Δοβρουσίᾳ*, ἣτις εἶναι χώρα ἐλώδης, κειμένη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δουναβέως σπουδαιότεραι πόλεις εἶναι ἡ *Τοῦλτσα* (21,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς χώρας ταύτης, καὶ ἡ *Κωνσταντσα* (12,000 κατ.) παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἔπου ὁ ναύσταθμος τῆς Ῥωμανίας.

Ἡ Βλαχία καὶ ἡ Μολδαυία ἐπὶ Τουρκοκρατίας ἀπετέλουν Ἡγεμονίας χωριστάς, ἡγεμόνες δὲ αὐτῶν ἦσαν Ἕλληγες Φαναριῶται (Μαυροκορδάτοι, Καρατζάδες, Ὑψηλάνται, Μουροῦζαι, Σουτσοὶ καὶ ἄλλοι), οἵτινες σπουδαίως συνετέλεσαν εἰς τὴν πρόοδον καὶ ἀνάπτυξιν τῶν ἐν κτηνώδει καταστάσει διατελούντων κατοίκων ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν.

Γ' ΒΟΡΕΙΟΣ ΕΥΡΩΠΗ

α' ΜΕΓΑΛΗ ΒΡΕΤΤΑΝΙΑ ΚΑΙ ΙΡΛΑΝΔΙΑ

(Έπιφ. 314,339 □ χμ. Πληθ. 45,000,000).

Τὸ κράτος τοῦτο κείται ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ ΒΔ. τῆς Γαλλίας. Ἀποτελεῖται δὲ ἐκ δύο μεγάλων νήσων, ἧτοι ἐκ τῆς *Μεγάλης Βρετανίας*, ἣν ἀποτελοῦσιν ἡ Ἀγγλία ΝΑ. καὶ ἡ Σκωτία ΒΔ., καὶ ἐκ τῆς πρὸς Δ. κειμένης Ἰρλανδίας, καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων μικρῶν, ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ *Σετλανδικαὶ* καὶ αἱ Ὀρκάδες, αἵτινες κείνται πρὸς Β. τῆς Μεγάλης Βρετανίας, αἱ ΒΔ. αὐτῆς κείμεναι Ἐβρίδες, αἱ μεταξὺ τῆς Μεγάλης Βρετανίας καὶ τῆς Ἰρλανδίας κείμεναι *Μαίνη* καὶ Ἀγγλεσέη, αἱ ΝΔ. τῆς Μεγάλης Βρετανίας κείμεναι *Σκίλλυαι* καὶ ἡ πρὸς Ν. αὐτῆς κειμένη *Οὐάιτ*. Πλὴν τῶν νήσων τούτων ἀνήκουσι προσέτι εἰς τὴν Μεγάλην Βρετανίαν καὶ αἱ ἐν τῇ θαλάσῃ τῆς Μάγχης κείμεναι *Νορμανδικαὶ νῆσοι* Ἰερσέη καὶ Γουερνεσέη, αἵτινες ὅμως γεωγραφικῶς ἀνήκουσιν εἰς τὴν Γαλλίαν.

Χωρίζεται δὲ ἡ Μεγάλη Βρετανία ἀπὸ μὲν τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης διὰ τῆς *Γερμανικῆς θαλάσσης*, τοῦ πορθμοῦ τοῦ *Καλαί* καὶ τῆς *θαλάσσης τῆς Μάγχης*, ἀπὸ δὲ τῆς Ἰρλανδίας διὰ τῆς Ἰρλανδικῆς θαλάσσης καὶ τῶν πορθμῶν *Βορείου* καὶ Ἁγίου Γεωργίου.

Κόλποι. Κόλπους ἔχει ἡ μὲν Μεγάλη Βρετανία σπουδαιότερους τὸν τοῦ *Ταμέσεως* πρὸς τὰ ΝΑ., τὸν *Μοραϊν* πρὸς τὰ ΒΑ., τὸν τῆς *Βριστόλης* πρὸς τὰ ΝΔ. καὶ ἐν τῇ Ἰρλανδικῇ θαλάσῃ τὸν τῆς *Αἰβερπούλης* καὶ τὸν τῆς *Σολβάνης*· ἡ δὲ Ἰρλανδία πρὸς Δ. τὸν τοῦ *Σάντωνος*, τὸν *Γαλουέην* καὶ τὸν *Δουεγάλην*.

Χερσόνησοι. Ἐκ δὲ τῶν πολλῶν χερσονήσων, ἃς ἔχουσιν ἡ

Μεγάλη Βρετανία και ἡ Ἰρλανδία, σπουδαιότεραι εἶναι. καὶ τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας Σουθερλανδική πρὸς Β. καὶ Οὐαλική καὶ Κορνουαλική πρὸς τὸ ΝΔ.

Ὅρη. Ὅρη δὲ ἡ μὲν Ἀγγλία, ἣς μόνον τὰ δυτικὰ καὶ τὰ βόρεια μέρη εἶναι ὄρεινά, ἔχει τὰ τῆς Κορνουαλίας, τὰ τῆς Οὐαλίας, τὰ Πένινο, τὰ τῆς Κομβερλανδίας καὶ τὰ παρὰ τὰ ὄρια τῆς Σκωτίας Σεβιότι. Ἡ δὲ Σκωτία, ἣτις κατὰ τὸ πλεῖστον εἶναι ὄρεινή, ἔχει πλὴν τῶν Σεβιότι, ἅτινα κεῖνται παρὰ τὰ ὄρια αὐτῆς, τὰ βραχώδη Γραμπιανά, ἅτινα κεῖνται ἐν τῷ μέσῳ αὐτῆς, καὶ τὰ ἄγρια καὶ γυμνά τοῦ Ῥόσ, ἅτινα κεῖνται ἐπὶ τοῦ ΒΔ. μέρους αὐτῆς. Ἄπαντα δὲ τὰ μνημονευθέντα ὄρη ἔχουσι πλούσια στρώματα γαιανθράκων καὶ σιδήρου. Τινὰ δὲ μάλιστα αὐτῶν, ὡς τὰ τῆς Κορνουαλίας, εἶναι πλούσια χαλκοῦ, μολύβδου καὶ κασσιτέρου. Ἡ δὲ Ἰρλανδία εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον πεδινή καὶ μόνον κατὰ τὰ ἄκρα αὐτῆς ἔχει χθαμαλά τινα ὄρη.

Ποταμοί. Παταμοὶ δὲ σπουδαιότεροι ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ εἶναι ὁ Χούμβερος ἐκβάλλων εἰς τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν ὁ Τάμεσις, ὁ μέγιστος πάντων, ἐκβάλλων εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον ὁ Σέβερος, ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Βριστόλης, καὶ ὁ Μερσέις ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Λίβερπούλης· ἐν δὲ τῇ Σκωτίᾳ ὁ Κλύδης ἐκβάλλων εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον· καὶ ἐν τῇ Ἰρλανδίᾳ ὁ Σάντων ἐκβάλλων εἰς τὸν ὁμώνυμον κόλπον.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας εἶναι ὠκεάνιον, ὑγρὸν καὶ ὀμβρῶδες καὶ ὁ οὐρανὸς σχεδὸν πάντοτε νεφελώδης, λίαν δὲ ψυχρὸν εἰς τὰ ὄρεινά μέρη καὶ ἰδίως εἰς τὰ βόρεια τῆς Σκωτίας. Τὸ ἔδαφος εἶναι εὐφορον, ἢ δὲ καλλιέργια αὐτοῦ ἐκτελουμένη διὰ διαφόρων τελείων μεθόδων καθιστᾷ τὴν παραγωγὴν πολλῶν μεγαλειτέραν ἢ ἐν ἄλλαις χώραις. Τὸ μεγαλιότερον μέρος τοῦ ἀγροτικοῦ ἐδάφους καταλαμβάνουσι λειμῶνες φυσικοὶ καὶ τεχνητοί, ἐνθα τρέφονται πολυπληθῆ ποίμνια καὶ ἐξαίρετοι βόες καὶ ἵπποι. Ἐνεκα δὲ τούτου ἡ γεωργία καὶ ἡ κτηνοτροφία διατελοῦσιν ἐν μεγάλῃ ἀκμῇ.

Βιομηχανία, εμπόριον, συγκοινωνία και εκπαίδευσις. Πλήν τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας ἀκμάζουσιν ἐπίσης ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ καὶ ἡ μεταλλεία καὶ ἡ μεταλλουργία· ἡ δὲ βιομηχανία καὶ τὸ εμπόριον τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας κατέχουσι τὴν πρώτην θέσιν ἐν τῷ κόσμῳ· ἰδίως δὲ ἐξέχουσιν ἡ ἔφαντουργική βιομηχανία (ὑφάσματα βαμβάκινα, λινὰ καὶ μάλλινα) καὶ ἡ μεταλλουργική (μηχαναὶ διάφοροι καὶ ποικίλα σιδηρᾶ ἀντικείμενα)· ἡ δὲ ναυπηγική πολεμικῶν καὶ ἐμπορικῶν πλοίων κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ πάντων τῶν κρατῶν τοῦ κόσμου. Πυκνοτάτη δὲ εἶναι καὶ ἡ συγκοινωνία, τὰ μάλιστα δὲ προηγημένη καὶ ἡ ἐκπαίδευσις, χάριν τῆς ὁποίας ὑπάρχουσι πλεῖστα σχολεῖα, πανεπιστήμια καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα.

Πολεμικαὶ δυνάμεις τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας. Ὁ στρατὸς τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 419,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 1,000,000· ὁ δὲ στόλος, ὅστις εἶναι ὁ κραταιότερος τοῦ κόσμου, σύγκειται ἐκ 498 διαφόρων νέων πλοίων, ἐξ ὧν 113 εἶναι θωρηκτά, προσέτι δὲ ἐκ 337 παλαιῶν καὶ ἐκ 39, ἅτινα ναυπηγοῦνται νῦν.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι εἶναι πάντες σχεδὸν Γερμανικῆς καταγωγῆς (Ἀγγλοσάξωνες καὶ Νορμανδοί), πλὴν τῶν κατοίκων τῆς Οὐαλίας καὶ ἐν μέρει τῆς Ἰρλανδίας, οἵτινες εἶναι Κελτικῆς καταγωγῆς. Θρησκεία δὲ ἐν μὲν τῇ Ἀγγλίᾳ ἐπικρατεῖ ἡ ἐπισκοπικὴ, ἐν τῇ Σκωτίᾳ ἡ προεσβυτεριακή, αἵτινες ἀμφότεραι εἶναι κλάδοι τῆς τῶν διαμαρτυρομένων, καὶ ἐν τῇ Ἰρλανδίᾳ ἡ καθολικὴ.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Μεγάλῃς Βρετανίας εἶναι μοναρχία συνταγματικὴ. Βασιλεὺς δὲ αὐτῆς εἶναι ὁ Ἐδουάρδος ὁ Ζ', ὅστις εἶναι καὶ αὐτοκράτωρ τῶν Ἰνδιῶν.

Πόλεις σπουδαιότεραι :

1) Ἐν Ἀγγλίᾳ τὸ Λονδίνον (4,760,000 κατ.) πρωτεύουσα τοῦ κράτους καὶ ἡ μεγίστη, ἐμπορικωτάτη καὶ τὰ μάλιστα βιομηχανοῦς πόλις τοῦ κόσμου, κεκμημένη ἐπ' ἀμφοτέρων τῶν ὄχθων

τοῦ Ταμείσεως καὶ ἔχουσα πολλὰ μεγαλοπρεπῆ παλατια καὶ νέε
 οἰκοδομήματα, οἷον τὰ βασιλικά ἀνάκτορα, τὸ κοινοβούλιον, τὸ
 δημαρχεῖον, τὸ χρηματιστήριον, τὸ Βρεττανικὸν μουσεῖον καὶ
 πλείστα ἄλλα, πρὸς δὲ τούτοις ναυπηγεῖα, πινακοθήκας πολυτί-
 μους, θέατρα, ναοὺς καὶ ἄλλα διάφορα. Ἐκ δὲ τῶν προαστείων
 τοῦ Λονδίνου τὰ σπουδαιότερα εἶναι τὰ ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὄχθης τοῦ
 Ταμείσεως κείμενα *Γρήνιτς*, ἔνθα τὸ περιώνυμον ἀστεροσκοπεῖον,
 δι' οὗ διέρχεται κατὰ τοὺς Ἄγγλους ὁ πρῶτος τῆς γῆς μεσημ-
 βρινός, καὶ *Οἰολιτς*, ἐν ᾧ ὑπάρχουσι στρατιωτικὴ Ἀκαδημία, ἐπλο-
 στάσιον καὶ χυτήριον τηλεδύλων· ἡ *Καντοναρία* (40,000 κατ.),
 ἔδρα τοῦ πρώτου ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀγγλίας· ἡ *Πορτισμούθη*
 (210,000 κατ.) καὶ ἡ *Πλυμούθη* (120,000 κατ.) κείμεναι παρὰ
 τὴν θάλασσαν τῆς *Μάγχης*, ἀμφότεραι πολεμικοὶ λιμένες· ἡ *Βρι-
 στόλη* (370,000 κατ.) παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον, πόλις βιομη-
 χανος καὶ μία τῶν ἐμπορικωτέρων τῆς Μεγάλης Βρεττανίας· ἡ
 Ὀξφόρδη (60,000 κατ.) μία τῶν ὠραιότερων πόλεων τῆς Ἀγ-
 γλίας, ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον διάσημον· ἡ *Κανταβρυγία* (50,000
 κατ.) ἡ δευτέρα πανεπιστημιακὴ πόλις τῆς Ἀγγλίας· ἡ *Βιομιγ-
 χάμη* (555,000 κατ.) ἔχουσα τὰ πλείστα καὶ μέγιστα ἐργοστάσια
 μεταλλικῶν εἰδῶν· ἡ *Λεικεστρία* (238,000 κατ.) μία τῶν ἀρχαιο-
 τέρων πόλεων τῆς Ἀγγλίας, ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανος· ἡ *Λιβερ-
 πούλη* (750,000 κατ.) παρὰ τὸν ὁμώνυμον κόλπον, ἡ δευτέρα ἐμ-
 πορικὴ πόλις τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸ πρῶτον βαμβακεμπορεῖον τοῦ
 κόσμου· ἡ *Μαγχεστρία* (645,000 κατ. μετὰ τῆς *Σαλφόρδης*, ἣτις
 χωρίζεται ἀπ' αὐτῆς διὰ τοῦ ποταμοῦ Ἰρβέλλου, 923,000 κατ.)
 ἔχουσα τὰ πρῶτα βαμβακουργεία τοῦ κόσμου· ἡ *Σεφφίλδη* (456,000
 κατ.) ἔχουσα τὰ πρῶτα τῆς Ἀγγλίας ἐργοστάσια μεταλλίνων
 τεχνουργημάτων παντὸς εἶδους· ἡ *Δήδση* (472,000 κατ.) ἔχουσα
 τὰ πρῶτα ἐριουργεία τῆς Ἀγγλίας· ἡ *Υόρκη* (60,000 κατ.) μι-
 κρὰ μὲν πόλις, ἀλλ' ἀρχαία (Ἐδόρακον) καὶ ἔδρα τοῦ δευτέρου
 ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἀγγλίας· τὸ *Νιουκάστλ* (274,000 κατ.) ἔχον
 πλουσιώτατα γαιανθρακωρυχεῖα· τὸ *Κάρδιφφ* (188,000 κατ.) παρὰ

τὸν κόλπον τῆς Βριστόλης, πόλις ἐμπορική, ἐξ ἧς γίνεται καὶ ἡ μεγίστη ἐξαγωγή γαιανθράκων· καὶ ἡ Πενμβρόκη (40,000 κατ.) πόλις παράλιος, ἄλλοτε πρωτεύουσα τῆς Ουαλίας, εἰς τῶν μεγίστων καὶ ὀχυρωτάτων ναυστάθμων τῆς Ἀγγλίας.

2) Ἐν Σκωτία τὸ Ἑδιμβούργον (320,000 κατ.) πρωτεύουσα τῆς χώρας, κείμενον οὐ μακρὰν τοῦ κόλπου Φόρδου καὶ ἡ δευτέρα μετὰ τὸ Λονδῖνον πνευματικὴ ἐστία τῆς Μεγάλης Βρετανίας, ἔχον πανεπιστήμιον σπουδαῖον, βιβλιοθήκην καὶ πολλὰ ἄλλα ἐπιστημονικὰ ἰδρύματα· ἡ Γλασκώβη (765,000 κατ.) ἡ μεγίστη, ἐμπορικωτάτη καὶ τὰ μάλιστα βιομηχανοῦ πόλις τῆς Σκωτίας, ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· ἡ Πέρθη (45,000 κατ.) ἄλλοτε καθέδρα τῶν βασιλέων τῆς Σκωτίας, πόλις ἐμπορική καὶ βιομηχανοῦ ἔχουσα καὶ ἀκαδημίαν φιλολογικῶν, μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν ἐπιστημῶν· ἡ Δούνδη (165,000 κατ.) τὸ μέγιστον λιμενοπορεῖον τῆς Μεγάλης Βρετανίας· καὶ ἡ Ἀβερδίνη (155,000 κατ.) ἡ σπουδαιότερα πόλις τῆς Β. Σκωτίας ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον.

Εἰς τὴν Σκωτίαν ἀνήκουσι γεωγραφικῶς καὶ αἱ πρὸς Β. αὐτῆς κείμεναι Ὀρκαδες καὶ Σειλανδικαὶ νῆσοι, καὶ αἱ ΒΔ. κείμεναι Ἐβρίδες.

3) Ἐν Ἰρλανδία τὸ Δουβλίνον (380,000 κατ.) παρὰ τὰς ἀνατολικὰς ἀκτὰς, πρωτεύουσα τῆς νήσου καὶ μία τῶν ὠραιότατων πόλεων τῆς Εὐρώπης, ἔχον καὶ πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν, πλουσίαν συλλογὰς καὶ πλεῖστα ἐκπαιδευτήρια· ἡ Βελφάστη (350,000 κατ.) ὁ πρῶτος λιμὴν τῆς νήσου, καὶ ἡ Κόρκη (80,000 κατ.) πόλις βιομηχανοῦ καὶ ἐμπορική.

Κτήσεις τῆς Μεγάλης Βρετανίας. Ἐξ ὅλων τῶν νεωτέρων Εὐρωπαϊκῶν κρατῶν, ἐκεῖνο, ὕπερ ἐξετέλεσε τὰς περισσοτέρας κατακτήσεις καὶ εἰργάσθη, πλὴν τῶν ὕλικῶν αὐτοῦ συμφερόντων, καὶ πρὸς ἐκπολιτισμὸν τῶν ὑπ' αὐτοῦ κατακτηθεισῶν χωρῶν, εἶναι τὸ Ἀγγλικόν. Αἱ κτήσεις τῆς Μεγάλης Βρετανίας εἶναι καταπληκτικαὶ κείμεναι εἰς πάσας τὰς ἡπείρους τῆς Γῆς καὶ ἔχουσαι

ἐπιφ. 29,241,900 □ χμ. καὶ πληθ. 351,814,000. Εἶναι δὲ οὕτως :

Ἐν **Εὐρώπῃ** αἱ **Γαλλικαὶ Νορμανδικαὶ νῆσοι** ἐν Ἴσπανίᾳ τὸ **Γιβραλτάρ** καὶ αἱ Ἴταλικαὶ νῆσοι **Μελίτη, Κόμινον καὶ Γότσον.**

Ἐν **Ἀσίᾳ** ἡ νῆσος **Χογκόγκ** καὶ τὸ **Βέϊ - χάϊ - Βέϊ** (ἐν Κίνα), ἡ **χερσόνησος Ἄδεν** καὶ ἡ νῆσος **Περίμ** (ἐν Ἀραβίᾳ), αἱ νησιδες **Βαρέϊν** ἐν τῷ Περσικῷ κόλπῳ, ἡ **Κύπρος**, τὸ **Βελουτσιστάν**, τὸ **Βρετανικὸν Ἰνδοστάν**, τὸ **Ἀσσάμ**, ἡ **Βιρμανία** καὶ αἱ **Ἀποικίαι τοῦ Πορθμοῦ** (ἐν τῇ Ἰνδοκίνα), καὶ ἐκ τῶν Ἰνδικῶν νήσων αἱ **Μαλεδίβαι**, αἱ **Ἀνδαμάναι**, αἱ **Νικοβάραι** καὶ μέρος τῆς **Βορνέου.**

Ἐν **Ἀφρικῇ** ἡ **Γαμβία**, ἡ **Σιέρρα Λεόνη**, ἡ **Παραλία τοῦ Χρυσοῦ**, τὸ πρῶτον βασιλεῖον **Ἀσχαντῆ**, αἱ **Λάγος** καὶ **Γορούβα**, ἡ **Νιγηρία**, ὁ **Λίμην τῶν Φαλανῶν**, ἡ **Καπλαϊδία**, ἡ **Νατάλη** μετὰ τῆς **Ζουλουλάνδης**, ἡ **Βασουτολάνδη**, ἡ **Οράνη** καὶ τὸ **Τρανσβάλ**, ἡ **Βειχουαναλάνδη**, ἡ **Ροδεσία**, ἡ **Νυασσαλάνδη**, ἡ **Ἀνατ. Βρετανικὴ Ἀφρικὴ**, ἡ **Ουγγάνδα**, τὸ **Σουλτανᾶτον τῆς Ζανζιβάρης**, μέρος τῆς βορ. παραλίας τῆς χώρας τῶν **Σομαλῶν** καὶ ἐκ τῶν **Ἀφρικανικῶν νήσων** ἡ **Ἀνάληψις**, ἡ **Ἁγία Ἐλένη**, ἡ **Τριστάν-δὲ-Κούνα**, αἱ **Ἀμυράνται**, αἱ **Σεϋχέλαι**, ἐκ τῶν **Μασκαρενῶν** ὁ **Μαυρίκιος** καὶ ἡ **Ροδρίγον**, καὶ ἡ **Σοκότρα.**

Ἐν **Ἀμερικῇ** ἡ **Βρετανικὴ Β. Ἀμερικὴ** (**Καναδάς**, **Νέα γῆ** καὶ **Βερμουδάι**), ἡ **Βρετανικὴ Χονδούρα**, ἡ **Βρετανικὴ Γουϊάνα**, καὶ ἐκ τῶν **Δυτικῶν Ἰνδιῶν** αἱ νῆσοι **Βοχάμαι**, ἡ **Ἰαμαϊκὴ**, ἡ **Ταβάγος**, ἡ **Βαρβάδος**, ἡ **Ἁγία Τριάς**, ἡ **Ἁγία Λουκία**, ἡ **Δομινικά**, ὁ **Ἅγιος Βικέντιος** καὶ ἄλλαι.

Ἐν τῇ **Ἀυστραλίᾳ** ἡ **Ἡπειρος** καὶ αἱ νῆσοι **Τασμανία** καὶ **Νέα Σηλανδία**, μέρος τῆς **Νέας Γουϊνέας**, αἱ **μεσημβρινοὶ τῶν Σολομωντειῶν**, τινὲς τῶν **Ἐβρίδων**, αἱ **Φίτσι**, αἱ **Τόγγα** καὶ ἄλλαι.

β' ΔΑΝΙΑ

(Ἐπιφ. 40,384 □ χμ. Πληθ. 2,610,000).

Ἡ **Δανία**, κειμένη πρὸς Β. τῆς **Γερμανίας** μεταξὺ τῆς **Γερμαν-**

νικής καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης καὶ τῶν κόλπων Σκαγερράκου καὶ Καττεγάτου, ἀποτελεῖται ἐκ τοῦ βορείου μέρους τῆς χερσονήσου Ἰουτλανδίας καὶ ἐκ πολλῶν νήσων, ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Σηλανδία, ἡ Φυνία, ἡ Δαλανδία καὶ ἡ Βοργχόλμη. Αἱ νῆσοι αὗται, αἵτινες κείνται πρὸς Α. τῆς Ἰουτλανδίας, ἀποχωρίζονται διὰ πορθμῶν, ὧν σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Μικρὸς Βέλτος, ὅστις χωρίζει τὴν νῆσον Φυνίαν ἀπὸ τῆς χερσονήσου Ἰουτλανδίας, ὁ Μέγας Βέλτος, ὅστις χωρίζει τὴν νῆσον Φυνίαν ἀπὸ τῆς νήσου Σηλανδίας, καὶ ὁ τῆς Σούνδης, ὅστις χωρίζει τὴν νῆσον Σηλανδίαν ἀπὸ τῆς Σουηδίας.

Ἡ Δανία εἶναι χώρα πεδινή καὶ δασώδης ἔχουσα ἀσημάντους λόφους καὶ ποταμούς· λίμνας δέ, ἰδίως ἡ χερσονήσος Ἰουτλανδία, ἔχει μεγάλας καὶ ὄραιας. Μία δὲ τούτων εἶναι ἡ Διμφιόρδη, ἣτις μετὰ πολλῶν ἄλλων σχηματίζει ἀβαθῆ βραχίονα, δι' οὗ συγκοινωνεῖ ὁ Καττεγάτης μετὰ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Δανίας εἶναι ὑγρὸν καὶ ὀμβρῶδες, εὐκρατον ὅμως καὶ υγιεινόν· τὸ δὲ ἔδαφος εὐφορὸν καὶ τὰ κυριώτερα τῶν ἐξαγορῶν προϊόντων βούτυρον, χοιρομήρια, ζῆα, δημητριακοὶ καρποὶ καὶ δέρματα.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ κάτοικοι τῆς Δανίας εἶναι Νορμανδικῆς καταγωγῆς ἀνήκοντες εἰς τὴν Γερμανικὴν ὁμοεθλίαν· εἶναι δὲ διαμαρτυρόμενοι τὴν θρησκείαν.

Ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τοῦ κράτους. Ἡ Δανία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένον κράτος. Τὰ πάντα δὲ ἐν αὐτῇ καὶ ἡ γεωργία, καὶ ἡ κτηνοτροφία, καὶ ἡ ἀλιεία, καὶ ἡ ναυτιλία, καὶ ἡ βιομηχανία, καὶ ἡ ἐμπορία, καὶ ἡ συγκοινωνία καὶ ἡ ἐκπαίδευσις διατελοῦσιν ἐν ἀρίστη καταστάσει.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. Ὡς πρὸς δὲ τὰς πολεμικὰς αὐτῆς δυνάμεις ἡ μὲν στρατιωτικὴ ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 9,700 ἄνδρας, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 60,000· ἡ δὲ ναυτικὴ σύγκειται ἐξ 64 πλοίων, ἐξ ὧν τὰ 17 εἶναι θωρηκτά.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς χώρας εἶναι μοναρχία συν-

ταγματική Βασιλεύς δὲ αὐτῆς εἶναι ὁ πρεσβύτερος ἀδελφὸς τοῦ ἡμετέρου βασιλέως Χριστιανὸς Φρειδερίκος.

Πρωτεύουσα τῆς Δανίας εἶναι ἡ Κοπεγχάγη (430,000 κατ. καὶ μετὰ τῶν προαστείων 515,000) κειμένη ἐν τῇ νήσῳ Σηλανδία καὶ τῇ παρακειμένη νησίδι Ἀμαγέρη, καὶ ἔχουσα ἐξαιρετὸν πολεμικὸν καὶ ἐμπορικὸν λιμένα, πανεπιστήμιον, ὑπερ εἶναι τὸ μόνον τοῦ κράτους, πολυτεχνεῖον, ἀστεροσκοπεῖον, ἀκαδημίαν καὶ μουσεῖα. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῆς σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Ὀδεσέη (41,000 κατ.) ἐν τῇ νήσῳ Φυνία· ἡ Ρανδέρη (21,000 κατ.)· ἡ Ἀαλβόργη (32,000 κατ.) καὶ ἡ Ἀαρὸς (56,000 κατ.), πόλεις καὶ αἱ τρεῖς ἐμπορικαὶ καὶ βιομήχανοι ἀσχολούμεναι καὶ περὶ τὴν ἀλιείαν, κείμεναι ἐν τῇ Ἰουτλανδίᾳ.

Κτήσεις τῆς Δανίας. Κτήσεις ἡ Δανία ἔχει τὰς ἑξῆς :

Ἐν **Εὐρώπῃ** τὰς νήσους **Φαρόας** πρὸς Β. τῆς Σκωτίας, αἵτινες εἶναι πετρώδεις καὶ ἡφαιστειογενεῖς καὶ κατοικοῦνται ὑπὸ Σκανδιναυῶν ἀλιέων· καὶ τὴν ΒΔ. τῶν νήσων τούτων κειμένην μεγάλην καὶ ψυχροτάτην νῆσον Ἰολανδίαν, ἣτις εἶναι ὀρεινὴ ἔχουσα καὶ πολλὰ ἡφαιστεία, ὧν τὰ ὀνομαστότερον εἶναι ἡ Ἐκλα (1557 μ. ὑψ.), καὶ πρωτεύουσαν τὴν Ρεϋκιαβίκην (6,000 κατ.).

Ἐν Ἀμερικῇ τὴν νῆσον **Γροιλανδίαν** καὶ ἐκ τῶν Δυτικῶν Ἰνδιῶν τὰς νήσους Ἄγιον Θωμᾶν, Ἄγιον Ἰωάννην καὶ Τίμον Σταυρόν.

γ) ΣΟΥΗΔΙΑ

(Ἐπιφ. 447,864 □ χμ. Πληθ. 5,378,000).

Ἡ Σουηδία, κειμένη ἐπὶ τῆς Σκανδιναβικῆς χερσονήσου, κατέχει τὸ ἀνατολικὸν μέρος αὐτῆς. Κεῖται δὲ ἡ χερσονήσος αὕτη, ἣτις εἶναι ἡ μεγίστη τῆς Εὐρώπης, μεταξὺ τοῦ Βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ, τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ, τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης, τῶν κόλπων Σκαγερράκου καὶ Καττεγάτου καὶ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης.

Κόλποι. Κόλπους ἔχει ἡ Σουηδία τοὺς εἰρημένους Σκαγεργράκην καὶ Καιτεγάτην, καὶ τὸν τῆς Στοκχόλμης, καὶ τὸν Βοθνικόν.

Νῆσοι. Νήσους ἔχει τὴν Γοττλάνδην καὶ τὴν Οὐλάνδην κειμένας ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσῃ.

Ὅρη. Ὅρη ἔχει τὰς Σκανδιναυϊκὰς Ἄλπεις, αἵτινες ἐκτείνονται ἀπὸ τοῦ Βορείου ἀκρωτηρίου μέχρι τοῦ νοτίου τῆς Νορβηγίας ἀκρωτηρίου Λινδεσναίου καὶ χωρίζουσι τὴν Σουηδίαν ἀπὸ τῆς Νορβηγίας.

Ποταμοί. Ποταμοὺς δὲ ἔχει πολλοὺς, ὧν οἱ σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Τορνίας, ὁ Ἀγγερμᾶνος καὶ ὁ Δάλας πηγάζοντες ἐκ τῶν Σκανδιναυϊκῶν Ἄλπεων καὶ ἐκβάλλοντες εἰς τὸν Βοθνικόν κόλπον καὶ ὁ Κλάρας πηγάζων ἐκ τῶν αὐτῶν ὄρεων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν λίμνην Βενέρην. Πάντες δὲ οἱ ποταμοὶ τῆς χώρας ἕνεκα τῆς κλιμακοειδοῦς κατασκευῆς τοῦ ἐδάφους εἶναι καταρρακτώδεις καὶ ὀρμητικοί.

Λίμναι. Τῶν δὲ λιμνῶν σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Βενέρη, ἡ μέγιστη τῆς Σκανδιναυϊκῆς χερσονήσου, ἡ Βεττέρη, ἡ Ἰελμάρη καὶ ἡ Μαυλάρη, ἥτις εἶναι πλήρης νησίδων καὶ συγκοινωνεῖ μετὰ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης. Διὰ τῶν λιμνῶν Βενέρης καὶ Βεττέρης διέρχεται ἡ διωρυξ Γαῖτα, ἡ ἐνώνουσα τὴν Γερμανικὴν θάλασσαν μετὰ τῆς Βαλτικῆς.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Σουηδίας εἶναι ψυχρὸν καὶ υγιεινόν, τὸ ἔδαφος καλῶς καλλιεργημένον καὶ τὰ σπουδαιότερα τῶν ἐξαγομῆνων προϊόντων ξυλεία, ζῆα, δημητριακοὶ καρποί, ἰχθύες, δέρματα, κτηνοτροφικὰ εἶδη, μέταλλα διάφορα κλπ.

Ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας. Ἐν Σουηδίᾳ εἶναι τὰ μέγιστα ἀνεπτυγμένα καὶ τὸ ἐμπόριον, καὶ ἡ βιομηχανία, καὶ ἡ συγκοινωνία, καὶ ἡ ἐκπαίδευσις.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ Σουηδοὶ εἶναι, ὡς καὶ οἱ Δανοί, Νορμανδικῆς καταγωγῆς ἀνήκοντες καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν

Γερμανικὴν ὁμοσθένειαν. Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ὀλίγοι Φίννοι καὶ Λάπωνες. Ἄπαντες δὲ εἶναι διαμαρτυρόμενοι τὴν θρησκείαν.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. Ὁ στρατὸς τῆς Σουηδίας ἀνέρχεται ἐν πολέμῳ εἰς 520,000 ἀνδρῶν, ὃ δὲ στόλος σύγκειται ἐξ 74 πλοίων, ἐξ ὧν τὰ 24 εἶναι θωρηκτά. Πρὸς δὲ τούτοις ναυπηγοῦνται ἤδη καὶ 17 τορπιλικὰ καὶ ἀντιτορπιλικά.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς χώρας εἶναι μοναρχία συνταγματικὴ. Βασιλεὺς δὲ αὐτῆς εἶναι ὁ Γουσταῦος ὁ Α΄.

Πρωτεύουσα τῆς Σουηδίας εἶναι ἡ Στοκχόλμη (338,000 κατ.) κειμένη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τῆς λίμνης Μαιλάρης καὶ ἐκτεταμένη ἐν μέρει καὶ ἐπὶ νησίδων, ὡς ἡ Βενετία· εἶναι δὲ ἡ πρώτη τοῦ κράτους ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοῦς πόλις καὶ τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ καλλιτεχνικὸν αὐτοῦ κέντρον ἔχουσα ἀκαδημίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν καὶ σχολὰς ἱατρικῆς, φαρμακευτικῆς, μεταλλείας καὶ δασονομίας. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῆς σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Ὀυμάλα (25,000 κατ.) ἔχουσα ὀνομαστὸν πανεπιστήμιον ἡ Καρλοκρόνα (27,000 κατ.) ὁ ναύσταθμος τῆς Σουηδίας, ἡ Καλμάρη (15,000 κατ.) λιμὴν ἐχυρὰς· ἡ Λούδη (20,000 κατ.), ἐν ἣ τὸ δεύτερον πανεπιστήμιον τοῦ κράτους· ἡ Μαλμώη (80,000 κατ.) πόλις ἐμπορικὴ· ἡ Γαιτεβόργη (162,000 κατ.) ἡ δευτέρα κατὰ τὸν πληθυσμὸν πόλις τῆς Σουηδίας· καὶ ἡ Νορρεκαῖπγγ (46,000 κατ.).

δ') ΝΟΡΒΗΓΙΑ

(*Επιφ. 222,987 □ χμ. Πληθ. 2,330,000).

Ἡ Νορβηγία κειμένη καὶ αὐτὴ ἐπὶ τῆς Σκανδιναυϊκῆς χερσονήσου κατέχει τὸ δυτικὸν αὐτῆς μέρος.

Κόλποι. Ἔχει δὲ κόλπους τὸν τῆς Τρονδγέιμης πρὸς Δ. καὶ τὸν τῆς Χρισμίας πρὸς Ν.

Νῆσοι. Νήσους ἔχει πλείστας, ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Μαγερόη πρὸς Β. καὶ αἱ Βοσειράλαι καὶ Λοφόναι ΒΔ.

Ποταμοί. Ποταμοὺς δὲ ἔχει πολλοὺς, ἀλλὰ μικροὺς. ὧν σπουδαιότερος εἶναι ὁ Γλόμμινος πηγάζων ἐν τῶν Σκανδιναυικῶν Ἰσθμοῦ καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Χριστιανίας.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Νορβηγίας εἶναι, ὡς καὶ τὸ τῆς Σουηδίας, ψυχρὸν καὶ υγραινόν· τὰ δὲ ἔδαφος ἄγονον παράγον μόνον εἰς ἐλάχιστον καλλιεργούμενον μέρος δημητριακῶς καρπῶς καὶ γαϊώμηλα, διὸ καὶ οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται κυρίως εἰς τὴν ἀλιείαν, τὴν κτηνοτροφίαν, τὴν δασικὴν, τὴν θήραν, τὴν μεταλλείαν, τὴν ἐμπορίαν καὶ τὴν ναυτιλίαν, ἧτις εἶναι μία τῶν σημαντικωτέρων τῆς Εὐρώπης.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Οἱ Νορβηγοὶ εἶναι, ὡς καὶ οἱ Δανοὶ καὶ οἱ Σουηδοί, Νορμανδικῆς καταγωγῆς ἀνήκοντες καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν Γερμανικὴν ὁμοειθίαν. Πλὴν δὲ τούτων ὑπάρχουσι καὶ ὀλίγοι Λάπωνες. Ἄπαντες δὲ εἶναι διαμαρτυρούμενοι τὴν θρησκείαν.

Ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας. Ἐν τῇ Νορβηγίᾳ εἶναι λίαν ἀνεπτυγμέναι καὶ ἡ ἐμπορία, καὶ ἡ συγκοινωνία καὶ ἡ ἐκπαίδευσις.

Πολεμικαὶ δυνάμεις. Ὁ στρατὸς ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 30,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 180,000· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐκ 54 διαφόρων πλοίων.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς Νορβηγίας εἶναι μοναρχία συνταγματικὴ. Βασιλεὺς δὲ αὐτῆς ἦτο μέχρι τοῦ 1905 ὁ αὐτὸς καὶ τῆς Σουηδίας Ὁσκάρ ὁ Β'. Ἐπειδὴ ὅμως οἱ Νορβηγοὶ ἐπόθουν ν' ἀποχωρισθῶσι τῆς Σουηδίας, ἐξέλεξαν κατὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο ἴδιον βασιλέα, τὸν δευτερότοκον υἱὸν τοῦ νῦν βασιλέως τῆς Δανίας Χριστιανοῦ Φρειδερίκου, ἀνεψιὸν δὲ τοῦ ἡμετέρου βασιλέως, Κάρολον, ὅστις ἀποδεξάμενος τὸ στέμμα τῆς Νορβηγίας μετωνομάσθη Χάκων Ζ'.

Πρωτεύουσα τῆς Νορβηγίας εἶναι ἡ Χριστιανία (235,000 κ.)

παρά τὸν ὁμώνυμον κόλπον, ἔχουσα πανεπιστήμιον, ἀστεροσκοπεῖον, ἐξαίρετον λιμένα καὶ σπουδαῖον ἐμπόριον οἰκοδομικῆς ξυλίας. Ἄλλαι δὲ πόλεις αὐτῆς σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Χριστιανσάνδη (16,000 κατ.) παρά τὴν εἰσοδὸν τοῦ Σκαγερράκου, λιμὴν πολεμικός· ἡ Βεργίη (75,000 κατ.) παρά τὸν Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν, πόλις ἐμπορικωτάτη καὶ τὸ κέντρον ἰδίως τοῦ ἐμπορίου τῶν ἰχθύων (βεγγῶν, βακαλάων κλπ.), ὅπερ εἶναι μέγιστον κατὰ τὴν ἀκτὴν ἐκείνην τῆς Νορβηγίας· καὶ ἡ Τρονδγέμη (40,000 κατ.) παρά τὸν ὁμώνυμον κόλπον.

ε') ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΡΩΣΣΙΑ

(Ἐπιφ. 5,390 000 □ χμ. Πληθ. 111,300.000).

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία εἶναι τμήμα τῆς ἀπεράντου Ῥωσσοκῆς αυτοκρατορίας, ἣτις ἐκτείνεται κατὰ τὸ πλεῖστον ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Κατέχει δὲ ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία τὸ μέγα ΒΑ. βαθύπεδον τῆς Εὐρώπης, ὅπερ κεῖται μεταξὺ τοῦ Βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ, τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, τῆς Γερμανίας, τῆς Αὐστρίας, τῆς Ῥωμουνίας, τοῦ Εὐξείνου Πόντου, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ Οὐράλη ποταμοῦ καὶ τῶν Οὐραλίων ὄρεων.

Κόλποι. ἔχει δὲ κόλπους ἐν μὲν τῷ Β. Παγωμένῳ Ὠκεανῷ τὸν Τσοκαῖον καὶ ἐν τῇ Λευκῇ θαλάσσει τὸν τοῦ Μεσένη, τὸν τοῦ Ἀρχαγγέλου ἢ Δούνα, καὶ τὸν τοῦ Οὐρέμα· ἐν δὲ τῇ Βαλτικῇ θαλάσσει τὸν Βοθνικόν, τὸν Φιννικόν καὶ τὸν τῆς Ῥίγης.

Νῆσοι. Νήσους ἔχει ἐν μὲν τῷ Β. Παγωμένῳ Ὠκεανῷ τὴν Νέον Ζεμλαν (διπλῆν) καὶ τὴν Σπιτζβέργην, αἵτινες εἶναι κεκαλυμμένα ὑπὸ παγετῶνων καὶ χρησιμεύουσιν ὡς σταθμοὶ εἰς τοὺς ἐρευνητάς τοῦ Βορείου πόλου· προσέτι δὲ τὴν Βαϊγάτην καὶ τὴν Καλυουγέβην. Ἐν δὲ τῇ Βαλτικῇ θαλάσσει τὰς Ἀλάνδας, τὴν Δαγόν καὶ τὴν Οϊσέλιγ.

Χερσονήσοι. Χερσονήσους δὲ ἔχει ἐν μὲν τῷ Β. Παγωμένῳ

᾽Ωκεανῷ τὴν Καρίνην, καὶ τὴν Κόλαν· ἐν δὲ τῷ Εὐξεινῷ Πόντῳ τὴν Κριμαϊκὴν, ἣτις ἐνοῦται μετὰ τῆς Ῥωσσίας διὰ τοῦ Περεκοπίου ἰσθμοῦ.

᾽Ορη. Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσσία εἶναι κατὰ τὸ πλεῖστον πεδινή. Τὰ μόνα δὲ ὄρη αὐτῆς εἶναι τὰ Οὐράλια, ἅτινα χωρίζουσιν αὐτὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίας, τὰ Κριμαϊκά, ὁ Καύκασος καὶ τὰ ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς χώρας χθαιμαλώτερα καὶ δασώδη Βαλδάια.

Ποταμοί. Ποταμοὺς δὲ ἔχει πολλοὺς, ὧν οἱ σπουδαιότεροι εἶναι ὁ Πετοχόρος πηγάζων ἐκ τῶν Οὐραλίων ὀρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Β. Παγωμένον ᾽Ωκεανόν· ὁ Οὐράλης πηγάζων ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Κασπίαν θάλασσαν· ὁ Βόλγας, ὁ μέγιστος ποταμὸς τῆς Εὐρώπης, πηγάζων ἐκ τῶν Βαλδαίων ὀρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν· ὁ Δούνας πηγάζων ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Λευκὴν θάλασσαν· ὁ Νεύας, ὅστις πηγάζει ἐκ τῆς λίμνης Λαδόγης καὶ διαρρέων τὴν Πετρούπολιν ἐκβάλλει εἰς τὸν Φινικὸν κόλπον· ὁ Δόνας πηγάζων ἐκ τῶν Βαλδαίων ὀρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν κόλπον τῆς Ῥίγης· ὁ Βισσιούλας πηγάζων ἐκ τῶν Καρπαθίων ὀρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν· ὁ Δόν πηγάζων ἐκ τῶν Βαλδαίων ὀρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Ἀζουφικὴν θάλασσαν· ὁ Δρείπερος πηγάζων ἐκ τῶν αὐτῶν ὀρέων καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐξεινον Πόντον· καὶ ὁ Δρείπερος πηγάζων ἐκ τῶν Καρπαθίων ὀρέων καὶ ἐκβάλλων καὶ αὐτὸς εἰς τὸν Εὐξεινον Πόντον.

Λίμναι. Τῶν δὲ λίμνων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας σπουδαιότεραι εἶναι ἡ Λαδόγα, ἣτις εἶναι ἡ μεγίστη τῆς Εὐρώπης· ἡ ᾽Ονέγα, ἣτις συνδέεται μετὰ τῆς Λαδόγης διὰ τοῦ ποταμοῦ Σβίρου· ἡ Πέιπας καὶ ἡ ᾽Ιλιμένη, ἣτις συνδέεται μετὰ τῆς Λαδόγης διὰ τοῦ ποταμοῦ Βολχόβου.

Κλίμα, ἔδαφος καὶ προϊόντα. Τὸ κλίμα τῆς Εὐρωπαϊκῆς Ῥωσσίας εἶναι ψυχρὸν μὲν πρὸς Β., εὐκρατον δὲ πρὸς Ν.· τὸ δὲ ἔδαφος ποικίλον καὶ τὰ κυριώτερα τῶν προϊόντων ἄφθονα σιτηρά, ξύλεια, κτηνοτροφικὰ εἶδη, χαθιάριον, ζῆα, δέρματα, ποικίλα μέ-

ταλλά, ὡς χρυσός, πλάτινα, χαλκός, πολύτιμοι λίθοι, ἄλλας καὶ ἄλλα διάφορα.

Κάτοικοι καὶ θρησκεία αὐτῶν. Ἐν τῇ Εὐρωπαϊκῇ Ῥωσίᾳ, ἐκτὸς τῶν κυρίως Ῥώσων, οἵτινες εἶναι οἱ πλείονες τῶν κατοίκων, κατοικοῦσι καὶ πολλοὶ ἄλλοι λαοί, ὡς Πολωνοί, Λιθουανοί, Τάταροι, Ἑβραῖοι, Γερμανοί, Ῥωμοῦνοι, Ἕλληγες, Φίννοι, Κιρκάσιοι ἢ Γσερκέζοι (οἱ πάλαι Κερκέτιοι καλούμενοι), Καλμουκοὶ καὶ ἄλλοι. Θρησκεία δὲ ἐπίσημος καὶ ἐπικρατοῦσα εἶναι ἡ ὀρθόδοξος χριστιανική. Πλὴν ὅμως τῶν ὀρθοδόξων ὑπάρχουσι καὶ καθολικοί, διαμαρτυρόμενοι, Ἰουδαῖοι, μωαμεθανοὶ καὶ τινες εἰδωλολάτραι.

Ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ ἀνάπτυξις τῆς χώρας. Ἐν Ῥωσίᾳ τὸ μὲν ἐμπόριον καὶ ἡ συγκοινωνία εἶναι λίαν ἀνεπτυγμένα, διότι διευκολύνονται τὰ μέγιστα διὰ τῶν πλωτῶν ποταμῶν, τῶν διωρόχων καὶ τῶν σιδηροδρόμων. Ἐπίσης δὲ ἀνεπτυγμένοι εἶναι καὶ ἡ γεωργία, καὶ ἡ κτηνοτροφία καὶ ἡ δασική, αἵτινες εἶναι ἡ κυρία ἐνασχόλησις τῶν κατοίκων. Ἐξ ἐναντίας δὲ ἡ μὲν βιομηχανία εἶναι ἐλλιπής, ἡ δὲ ἐκπαίδευσις ἐλλιπεστάτη, ἂν καὶ ὑπάρχουσι πολλὰ σχολεῖα, δέκα πανεπιστήμια, ἀκαδημίαι καὶ πολλὰ ἄλλα ἐκπαιδευτήρια.

Πολεμικαὶ δυνάμεις τῆς Ῥωσίας. Ὁ στρατὸς τῆς ὅλης αὐτοκρατορίας ἀνέρχεται ἐν εἰρήνῃ μὲν εἰς 1,380,000 ἀνδρῶν, ἐν πολέμῳ δὲ εἰς 3,600,000· ὁ δὲ στόλος σύγκειται ἐκ 400 πλοίων, ἐξ ὧν 74 θωρηκτά.

Πολίτευμα. Τὸ δὲ πολίτευμα τῆς χώρας πρότερον μὲν ἦτο μοναρχία ἀπόλυτος, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ ἔτους 1906 ἐγένετο μοναρχία συνταγματικὴ μετὰ περιορισμένων ὅμως δικαιωμάτων. Ὁ δὲ μονάρχης τῆς Ῥωσίας τιλοφορεῖται Τσάρος καὶ Αὐτοκράτωρ πασῶν τῶν Ῥωσιῶν, Βασιλεὺς τῆς Πολωνίας καὶ Μέγας Δουξ τῆς Φιννλανδίας. Νῦν δὲ αὐτοκράτωρ εἶναι ὁ Νικόλαος ὁ Β'.

Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Ῥωσία ἀποτελεῖται ἐκ τριῶν μερῶν· 1) ἐκ

της κυρίως 'Ρωσσίας' 2) ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς *Πολωνίας* καὶ 3) ἐκ τοῦ Μεγάλου Δουκάτου τῆς *Φινλανδίας*.

Πρωτεύουσα τῆς 'Ρωσικῆς αὐτοκρατορίας εἶναι ἡ *Πετρούπολις* (1,450,000 κατ.) κτισθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου τῇ 1703. Κεῖται δὲ αὕτη παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Νεῦα καὶ ἐπὶ τῶν νήσων, ἃς οὗτος σχηματίζει διασχιζόμενος εἰς πολλοὺς βραχίονας, καὶ εἶναι πόλις πλουσία καὶ ἐμπορικὴ ἔχουσα μεγαλοπρεπῆ ἀνάκτορα, πλείστους ναοὺς μεγάλους καὶ ὠραιστάτους, πανεπιστήμιον, ἀκαδημίαις τῶν ἐπιστημῶν καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν, μουσεῖα πλούσια, ἀστεροσκοπεῖον, μεταλλευτικὴν σχολὴν καὶ πλείστα ἄλλα. Παρὰ τὴν Πετρούπολιν ἐπὶ τῆς νησίδος *Κοτλίης* ἐν τῇ Φιννικῇ κόλπῳ κεῖται ἡ *Κροισιάδη* (60,000 κατ.), ἣτις εἶναι ὀχυρώτατος πολεμικὸς λιμὴν χρησιμεύων πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Πετρούπολεως. Ἄλλαι δὲ πόλεις ἄξια λόγου ἐν τῇ *κυρίῳ 'Ρωσσίᾳ* εἶναι ἡ *'Ρίγα* (285,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Δύνα πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομηχανοσ' τὸ *Κίεβον* (250,000 κατ.) ἱερὰ πόλις τῶν 'Ρώσων παρὰ τὸν ποταμὸν Δνείπερον ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ μεγάλα καὶ πλούσια μοναστήρια· ἡ *Πολτάβα* (55,000 κατ.) ΝΑ. τοῦ Κιέβου, ὀνομαστὴ διὰ τὴν ἐν ἔτει 1709 ἦταν τοῦ βασιλέως τῆς Σουηδίας Καρόλου τοῦ IB' ὑπὸ τοῦ Πέτρου τοῦ Μεγάλου τὸ *Χάρκοβον* (175,000 κατ.) ἔχον πανεπιστήμιον τὸ *Κισινέβιον* (110,000 κατ.) ἐν τῇ Βεσσαραβία πόλις ἐμπορικὴ· ἡ *'Οδησὸς* (410,000 κατ.) παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον, ἡ ἐμπορικωτέρα πόλις τῆς 'Ρωσσίας ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον καὶ κατοικουμένη καὶ ὑπὸ πολλῶν 'Ελλήνων· τὸ *Νκολάιερ* (95,000 κατ.) ΒΑ. τῆς 'Οδησοῦ, σπουδαῖος ἐμπορικὸς καὶ πολεμικὸς λιμὴν· ἡ *Χερσὼν* (60,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ ποταμοῦ Δνειπέρου· ἡ *Σεβαστούπολις* (55,000 κατ.) ἐν τῇ Κριμαϊκῇ χερσονήσῳ, πόλις ὀχυρὰ καὶ ἐμπορικὴ· τὸ *Ταϊγάνιν* (55,000 κατ.) παρὰ τὴν Ἀζοφικὴν θάλασσαν, πόλις ἐμπορικῶ ἀτῆ ἐξάγουσα μεγάλας ποσότητας σίτου καὶ κατοικουμένη καὶ ὑπὸ πολλῶν 'Ελλήνων· ἡ *Μόσχα* (1,150,000 κατ.) ἐν τῇ μέσῳ περιπῶ τῆς χώρας, παλαιὰ

πρωτεύουσα τῆς Ῥωσσίας, ἔχουσα μέγαρα μεγαλοπρεπῆ καὶ διάφορα μνημεῖα, καὶ ἐν τῇ μέσῳ αὐτῆς τὴν ὀχυρὰν συνοικίαν *Κρεμλίνον*, ἐν ἣ τὰ ἀρχαῖα ἀνάκτορα τῶν Τσάρων τῆς Ῥωσσίας καὶ πλείστοι ναοὶ περικαλλεῖς, ἐξ ὧν διακρίνεται ἡ μητρόπολις τοῦ *Εὐαγγελισμοῦ*, ἐν ἣ στέφονται οἱ αὐτοκράτορες τῆς Ῥωσσίας· τὸ *Καζάν* (130,000 κατ.) παρὰ τὸν Βόλγαν, πόλις ἐμπορικὴ καὶ βιομήχανος ἔχουσα καὶ πανεπιστήμιον· ἡ *Πέερμ* (46,000 κατ.), ἣτις κειμένη ἐπὶ τῶν δυτικῶν κλιτύων τῶν Οὐραλίων ὀρέων ἔχει μεταλλεῖα χαλκοῦ καὶ σιδήρου καὶ εἶναι κέντρον τῶν εἰς τὴν Σιβηρίαν ἀγόντων σιδηροδρόμων· τὸ *Σαράτοβον* (140,000 κατ.) παρὰ τὸν Βόλγαν, ἐν τῶν σπουδαιοτέρων ἐμπορικῶν κέντρων τῆς Ῥωσσίας· καὶ τὸ *Ἀστραχάν* (115,000 κατ.) παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Βόλγα, σταθμὸς τῶν εἰς τὴν Περσίαν διὰ τῆς Κασπίας θαλάσσης πλεόντων πλοίων καὶ τῆς ἀλιείας τῶν ἰχθύων, ἐξ ὧν ἐξάγεται τὸ μαῦρον χαδιάριον.

Ἐν δὲ τῇ *Πολωνίᾳ*, ἣτις ἀπὸ τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1863 εἶναι συγκεκωνευμένη μετὰ τῆς Ῥωσικῆς αὐτοκρατορίας, σπουδαιοτέρα πόλις εἶναι ἡ *Βαρσοβία* (685,000 κατ.) πρωτεύουσα αὐτῆς κειμένη παρὰ τὸν Βιστούλαν, πόλις ὀχυρὰ ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ κατοικουμένη καὶ ὑπὸ πολλῶν Ἑβραίων.

Φιννλανδία (ἐπιφ. 373,604 □ χμ., πληθ. 2,935,000). Ἡ Φιννλανδία, ἣτις εἶναι *Μέγα Δουκᾶτον*, κειμένη πρὸς Β. τοῦ Φιννικοῦ κόλπου, εἶναι μὲν ἠνωμένη μετὰ τῆς Ῥωσσίας ἀπὸ τοῦ 1809, ἀποτελεῖ ὅμως κράτος ἴδιον συνταγματικὸν ἔχον ἴδιαν βουλήν, ἰδίους νόμους καὶ ἴδιαν διοίκησιν· ἡγεμῶν δὲ αὐτῆς εἶναι αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Ῥωσσίας ὡς *Μέγας Δούξ*. Πρωτεύουσα αὐτῆς εἶναι ἡ *Ἐλισαγγόρρη* (125,000 κατ.) παρὰ τὸν Φιννικὸν κόλπον, ἔχουσα πανεπιστήμιον καὶ λαμπρὰς οἰκοδομὰς.

Κτήσεις ἡ Ῥωσσία ἔχει μόνον ἐν τῇ Ἀσίᾳ, αἵτινες καὶ ἀποτελοῦσι τὴν Ἀσιατικὴν Ῥωσίαν, περὶ ἧς ἐλέχθησαν τὰ δέοντα ἐν τῇ ἡπεύρῳ ἐκείνῃ.

ΓΕΝΙΚΗ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

Ἡ Εὐρώπη συγκρινομένη πρὸς τὰς λοιπὰς ἡπείρους τῆς γῆς κατέχει μεταξὺ αὐτῶν κατὰ μὲν τὴν ἔκτασιν τὴν τετάρτην θέσιν μόνον τῆς Αὐστραλίας οὕσα μεγαλειτέρα· κατὰ δὲ τὸν πλῆθυσμὸν τὴν δευτέραν, μόνον τῆς Ἀσίας οὕσα ὑποδεεστέρα. Εἶναι ἕμως ἀναμφισβητήτως ἡ σπουδαιότατη πασῶν, διότι ὑπήρξε πάντοτε ἡ ἐστία τῶν φώτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ. Κεῖται δὲ ἐλόκληρος σχεδὸν ἐν τῇ Βορείῳ Εὐκράτῳ Ζώνῃ καὶ ὀρίζεται πρὸς Β. ὑπὸ τοῦ Βορείου Παγωμένου Ὠκεανοῦ· πρὸς Δ. ὑπὸ τοῦ Ἀτλαντικοῦ Ὠκεανοῦ· πρὸς Ν. ὑπὸ τῆς Μεσογείου θαλάσσης, τοῦ Αἰγαίου πελάγους, τῆς Προποντίδος, τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης καὶ πρὸς Α. ὑπὸ τῆς Κασπίας θαλάσσης, τοῦ πεταμοῦ Οὐράλη καὶ τῶν Οὐραλίων ὄρεων.

Ἐχει δὲ ἡ Εὐρώπη θαλάσσας ἐν μὲν τῇ Βορείῳ Παγωμένῳ Ὠκεανῷ τὴν Καρικὴν καὶ τὴν Λευκὴν· ἐν δὲ τῷ Ἀτλαντικῷ τὴν Βόρειον ἢ Γερμανικὴν, τὴν Ἀνατολικὴν ἢ Βαλτικὴν, τὴν Βρετανικὴν ἢ τῆς Μάγχης, τὴν Ἰσλανδικὴν καὶ τὴν Μεσόγειον, ἧς μέρη εἶναι τὸ Αἰγαῖον πέλαγος, ἡ Προποντίς, ὁ Εὐξείνος Πόντος καὶ ἡ Ἀζοφικὴ θάλασσα.

Πελάγη ἔχει μόνον ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ, καὶ ταῦτα εἶναι τὸ Ἰβηρικόν, τὸ Αἰγυπτικόν, τὸ Τυρρηρικόν, τὸ Ἀδριαικόν, τὸ Ἰόνιον καὶ τὸ Αἰγαῖον, οὕτινος μέρη εἶναι τὸ Κρητικόν, τὸ Μυρτιῶν καὶ τὸ Θρακικόν.

Κόλπους ἔχει ἡ Εὐρώπη πολλοὺς, ὧν οἱ σπουδαιότεροι εἶναι ἐν μὲν τῇ Λευκῇ θαλάσσῃ ὁ τοῦ Ἀρχαγγέλου ἢ Δουΐνα, καὶ ὁ τοῦ

Ονέγα· ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσῃ ὁ *Βοθνικός*, ὁ *Φινικός* καὶ ὁ τῆς *Ρίγης*· ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ ὁ *Γασκωνικός*· ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ ὁ τῆς *Βαλεντίας* καὶ ὁ τοῦ *Λέοντος*· ἐν τῇ Διγυστικῷ πελάγει ὁ τῆς *Γενούας*· ἐν τῷ Τυρρηρικῷ πελάγει ὁ τῆς *Νεαπόλεως*· ἐν τῷ Ἀδριατικῷ πελάγει ὁ τῆς *Βενετίας*, ὁ τῆς *Τεργέστης* καὶ ὁ τῆς *Φιούμης*· ἐν τῷ Ἰονίῳ πελάγει ὁ τοῦ *Τύραντος*, ὁ *Ἀμβρακικός*, ὁ τῶν *Πατρῶν*, ὁ μετὰ τούτου διὰ τοῦ πορθμοῦ τοῦ *Ρίου* συνδεόμενος *Κορινθιακός*, ὁ *Κυπαρισσιακός*, ὁ *Μεσσηνιακός* καὶ ὁ *Λακωνικός*· ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει ὁ *Ἀργολικός*, ὁ *Σαρωνικός*, ὁ *Εὐβοϊκός*, ὁ *Παγασιακός*, ὁ *Θερμαϊκός*, ὁ *Τορωναῖος*, ὁ *Σιγγιτικός*, ὁ *Στρυμονικός* καὶ ὁ *Μέλας*· καὶ ἐν τῷ Κρητικῷ πελάγει ὁ τῆς *Σούδας*.

Χερσονήσους ἔχει σπουδαιότερας πρὸς Β. μὲν τὴν *Κόλαν*, τὴν *Κανίνην*, τὴν *Σκανδιναυικὴν* καὶ τὴν *Ἰουτλανδικήν* πρὸς Δ. τὴν *Βρετανικὴν* (ἐν τῇ Β. Γαλλίᾳ)· καὶ πρὸς Ν. τὴν *Πυρηναικὴν* ἢ *Ἰβηρικὴν*, τὴν *Ἰταλικὴν* ἢ τῶν *Ἀπεννίνων*, τὴν *Ἑλληνικὴν* καὶ τὴν *Κριμαϊκὴν* ἢ *Ταυρικὴν*.

Ἄκρωτήρια σπουδαιότερα ἔχει τὸ *Βόρειον* ἐν τῇ *Νορβηγίᾳ*, ὑπερ εἶναι τὸ βορειότατον τῆς *Εὐρώπης*· τὸ *Φινιστέριον* εἰς τὰ ΒΔ. τῆς *Ἰσπανίας*· τὴν *Ρόκαν* εἰς τὰ ΝΔ. τῆς *Πορτογαλίας*, ἣτις εἶναι τὸ δυτικώτατον ἀκρωτήριο τῆς *Εὐρώπης*· τὴν *Τυρίφαν*, ἣτις εἶναι τὸ νοτιώτατον ἀκρωτήριο τῆς *Εὐρώπης* κείμενον εἰς τὰ Ν. τῆς *Ἰσπανίας*· καὶ τὸ *Τάιναρον* καὶ τὴν *Μαλέαν* ἐν *Πελοποννήσῳ*.

Πορθμοὺς σπουδαιότερους ἔχει τὸν τῆς *Σούνδης*, ὅστις χωρίζει τὴν *Σκανδιναυικὴν* χερσονήσον ἀπὸ τῆς νήσου *Σηλανδίας*· τὸν *Μέγαν Βέλιον*, ὅστις χωρίζει τὴν νήσον *Σηλανδίαν* ἀπὸ τῆς νήσου *Φυνίας*· τὸν *Μικρὸν Βέλιον*, ὅστις χωρίζει τὴν νήσον *Φυνίαν* ἀπὸ τῆς *Ἰουτλανδικῆς* χερσονήσου· τὸν τοῦ *Καλαί*, ὅστις χωρίζει τὴν *Γαλλίαν* ἀπὸ τῆς *Ἀγγλίας*· τὸν τοῦ *Ἁγίου Γεωργίου*, ὅστις χωρίζει τὴν *Ἀγγλίαν* ἀπὸ τῆς *Ἴρλανδίας*· τὸν *Βόρειον*, ὅστις χωρίζει τὴν *Σκωτίαν* ἀπὸ τῆς *Ἴρλανδίας*· τὸν τοῦ *Γιβραλιᾶρ*, ὅστις χωρίζει τὴν *Εὐρώπην* ἀπὸ τῆς *Ἀφρικῆς*· τὸν τῆς *Μεσοήνης* ἢ *Σικε-*

λικὸν λεγόμενον, ὅστις χωρίζει τὴν νήσον Σικελίαν ἀπὸ τῆς Ἰταλικῆς χερσονήσου τὸν τοῦ Ὀτρίανδου, ὅστις χωρίζει τὴν Ἰταλικὴν χερσονήσον ἀπὸ τῆς Ἑλληνικῆς χερσονήσου τὸν τοῦ Ρίου, ὅστις χωρίζει τὴν Σπερεάν Ἑλλάδα ἀπὸ τῆς Πελοποννήσου τὸν Εὐβοϊκὸν Εὐρίον, ὅστις χωρίζει τὴν Βοιωτίαν ἀπὸ τῆς Εὐβοίας τὸν Ἑλλησποντον, ὅστις συνδέει τὸ Αἰγαῖον πέλαγος μετὰ τῆς Προποντιδος τὸν Θρακικὸν Βόσπορον, ὅστις συνδέει τὴν Προποντιδα μετὰ τοῦ Εὐξεινοῦ Πόντου καὶ τὸν Κιμμέριον Βόσπορον, ὅστις συνδέει τὸν Εὐξεινον Πόντον μετὰ τῆς Ἀζοφικῆς θαλάσσης.

Ἰσθμοὺς δὲ ἔχει ἡ Εὐρώπη δύο, τὸν Κορινθιακόν, ὅστις συνδέει τὴν Πελοπόννησον μετὰ τῆς Σπερεᾶς Ἑλλάδος, καὶ τὸν Περσικόν, ὅστις συνδέει τὴν Κριμαϊκὴν χερσονήσον μετὰ τῆς Ρωσσίας.

Ὅρη. Τὰ κυριώτερα ὄρη τῆς Εὐρώπης εἶναι αἱ Ἄλπεις (Δυτικαί, Κεντρικαί, Ἀνατολικαί), ὧν ὑψηλοτέρα κορυφή εἶναι τὸ Λευκὸν ὄρος (4810 μ.) κείμενον εἰς τὰς Δυτικὰς Ἄλπεις. Ἐν Γαλλίᾳ τὰ Ἄρδεννα, ὁ Ἰούρας, τὰ Βόσγια καὶ αἱ Κηβένναι. Ἐν Γερμανίᾳ ὁ Μίλας Ἀρμὸς, τὸ Ἐρτσον, τὰ Σούδητα, τὰ Γιάντια καὶ τὸ Χάρτσον ἐν τῇ Σκανδιναυικῇ χερσονήσῳ αἱ Σκανδιναυικαὶ Ἄλπεις ἐν Ἰσπανίᾳ τὰ Πυρηναῖα ἐν Ἰταλίᾳ τὰ Ἀπέννινα. Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσονήσῳ αἱ Διναρικαὶ Ἄλπεις, τὸ Σκάρδον, ἡ Πίνδος, ὁ Ὀλυμπος καὶ ὁ Αἶμος, τὰ Καρπάθια καὶ αἱ Τρανσυλβανικαὶ Ἄλπεις ἐν Οὐγγαρίᾳ καὶ ἐν Ρωσίᾳ ὁ Καύκασος καὶ τὰ Οὐράλια.

Ἀκρωτήρια δὲ ἔχει ἡ Εὐρώπη σπουδαιότερα τὸ Βόρειον ἐν τῇ Νορβηγίᾳ (τὸ βορειότατον τῆς Εὐρώπης) τὸ Φινιστέρον εἰς τὰ ΒΔ. τῆς Ἰσπανίας τὴν Ρόκαν εἰς τὰ ΝΔ. τῆς Πορτογαλίας (τὸ δυτικώτατον τῆς Εὐρώπης) τὴν Ταρίφαν εἰς τὰ Ν. τῆς Ἰσπανίας (τὸ νοτιώτατον τῆς Εὐρώπης) καὶ τὸ Ταίναρον καὶ τὴν Μαλίαν ἐν Πελοποννήσῳ.

Ἠφαίστεια ἐνεργὰ ἔχει ἡ Εὐρώπη τὰ τῆς νήσου Ἰσλανδίας, ὧν σπουδαιότερον εἶναι ἡ Ἐκλα τὸν Βεζούβιον παρὰ τὴν Νεάπολιν τῆς Ἰταλίας τὴν Αἴτναν ἐν Σικελίᾳ τὸ Στρόμπολι ἐν ταῖς πρὸς Β. τῆς Σικελίας Λιπάραις νήσοις, καὶ τὸ τῆς Θήρας.

Πεδιάδας ἔχει πολλές, ὧν σπουδαιότεραι εἶναι ἐν Γαλλίᾳ ἡ τοῦ **Ροδανῶ**, ἐν Ἰταλίᾳ ἡ τοῦ **Πάδου** καὶ ἡ τῆς **Καμπανίας**, καὶ ἐν Αὐστρουγγαρία καὶ **Ρωμουνία** αἱ τοῦ **Δουνάβεως**.

Ποταμούς ἔχει ὡσαύτως πολλούς, ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι αἱ ἑξῆς: Ἐν **Ρωσσίᾳ** ὁ **Πειτσόρας** ἐκβάλλων εἰς τὸν **Β. Παγωμένον Ὠκεανόν** ὁ **Δουίνας** ἐκβάλλων εἰς τὴν **Λευκὴν θάλασσαν** καὶ ὁ **Νεύας** καὶ ὁ **Δύνας** ἐκβάλλοντες εἰς τὴν **Βαλτικὴν θάλασσαν**. Ἐν **Γερμανίᾳ** ὁ **Βισιούλας** καὶ ὁ **᾽Οβερὸς** ἐκβάλλοντες εἰς τὴν **Βαλτικὴν θάλασσαν**, καὶ ὁ **᾽Αλβις**, ὁ **Βίσουργις** καὶ ὁ **᾽Ρήνος** ἐκβάλλοντες εἰς τὴν **Γερμανικὴν θάλασσαν**. Ἐν **Ἀγγλίᾳ** ὁ **Τάμεσις** ἐκβάλλων εἰς τὴν αὐτὴν θάλασσαν. Ἐν **Γαλλίᾳ** ὁ **Σηκουάνας** ἐκβάλλων εἰς τὴν **Βρεττανικὴν θάλασσαν**, ὁ **Αἰγίηρ** καὶ ὁ **Γαρούνας**, ἐκβάλλοντες εἰς τὸν **Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν**, καὶ ὁ **Ροδανὸς** ἐκβάλλων εἰς τὴν **Μεσόγειον θάλασσαν**. Ἐν **Ἰσπανίᾳ** ὁ **Δούριος**, ὁ **Τάγος**, ὁ **Ιουαδιάνας** καὶ ὁ **Γουαδαλκιβίρ** ἐκβάλλοντες εἰς τὸν **Ἀτλαντικὸν Ὠκεανόν**, καὶ ὁ **᾽Εβρὸς** ἐκβάλλων εἰς τὴν **Μεσόγειον θάλασσαν**. Ἐν **Ἰταλίᾳ** ὁ **Πάδος** καὶ ὁ **᾽Αδίγης** ἢ **᾽Αθεσις**, ἐκβάλλοντες εἰς τὸ **Ἀδριατικὸν πέλαγος** καὶ ὁ **᾽Αρνος** καὶ ὁ **Τίβερις** ἐκβάλλοντες εἰς τὸ **Τυρρηρικὸν πέλαγος**, ὁ **Δούναβις**, ὅστις διαρρέει πολλές χώρας καὶ ἐκβάλλει εἰς τὸν **Εὐξείνου Πόντον**, καὶ ἐν **Ρωσσίᾳ** ὁ **Δειπέτερος** καὶ ὁ **Δνειπέτερος** ἐκβάλλοντες ἐπίσης εἰς τὸν **Εὐξείνου Πόντον**, ὁ **Δὸν** ἐκβάλλων εἰς τὴν **Ἀζορικὴν θάλασσαν** καὶ ὁ **Βόλγας**, ὁ μέγιστος τῆς **Εὐρώπης**, καὶ ὁ **Οὐράλης** ἐκβάλλοντες εἰς τὴν **Κασπίαν θάλασσαν**.

Λίμνας δὲ ἡ **Εὐρώπη** ἔχει πολλές, ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἐν **Ρωσσίᾳ** ἡ **Λαδόγα**, ἡ **᾽Ονέγα**, ἡ **Πεῖπος** καὶ ἡ **Ἰλμίνη** ἐν **Σουηδίᾳ** ἡ **Βενέρη**, ἡ **Βεῖρη** καὶ ἡ **Μαιλάρη** ἐν **Ἑλβετίᾳ** ἡ τῆς **Γενεύης**, ἡ τῆς **Ζυρίχης** καὶ ἡ τῆς **Κωνσταντίας** ἐν **Ἰταλίᾳ** ἡ **Μιζων**, ἡ **Κῶμος** καὶ ἡ **Γάρδα** ἐν **Μακεδονίᾳ** ἡ **Λυχνίτις** καὶ ἐν **Ἑλλάδι** ἡ **Κωπαῖς** ἀποξηρανθεῖσα κατὰ τὸ πλεῖστον.

Καὶ **νήσους** ἔχει πολλές, ὧν αἱ σπουδαιότεραι εἶναι ἐν τῷ **Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ** ἡ **Ἰσλανδία**, ἡ **Μεγάλη Βρετανία** καὶ ἡ

'Ιρλανδία' ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσῃ ἢ Σηλανδία, ἢ Φινία, ἢ Γουιτάνδη καὶ ἢ Οἰσέλη καὶ ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσῃ αἱ Βαλεαρίδες, ἢ Κορσική, ἢ Σαρδηνία, ἢ Σικελία καὶ ἢ Κρήτη.

Τὸ κλίμα τῆς Εὐρώπης εἶναι ἐν γένει εὐκρατον καὶ ὑγμεϊνόν, πλὴν τῶν βορειοτάτων χωρῶν, ὧν τὸ κλίμα εἶναι ψυχρόν.

Τὰ δὲ προϊόντα τῆς Εὐρώπης εἶναι πολλὰ καὶ ποικίλα, ὡς οἱ δημητριακοὶ καρποί, ἀραβόσιτος, οἶνος, ἔλαιον, ἐσπεριδοειδῆ, ὄρυζα, καπνός, ἄφθονοι καὶ πολυειδεῖς ὀπῶραι, γεώμηλα, τεύτλα, λίνον, κάνναβις, μέταξα, βάμβαξ, ὄσπρια καὶ πολλὰ ἄλλα. Πρὸς δὲ τούτοις ἐγκλείει ἡ Εὐρώπη ἐν τοῖς σπλάγγνοις αὐτῆς καὶ πολλὰ ὄρυκτά, ἧτοι γαιάνθρακας, χρυσόν, ἄργυρον, λευκόχρυσον, σίδηρον, χαλκόν, μόλυβδον, ψευδάργυρον, κασσίτερον, ὑδράργυρον, θείον καὶ πολλὰ ἄλλα.

Κάτοικοι. Ἄπαντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης ἀνήκουσιν εἰς τὸν Ἰνδοευρωπαϊκὸν λεγόμενον κλάδον τῆς Καυκασίας φυλῆς, ὅστις ἐν Εὐρώπῃ ὑποδιαιρεῖται εἰς τὰς ἐξῆς τρεῖς ὁμοεθνίας.

1) Τὴν **Ἑλληνολατινικὴν** ἢ **Ἑλληνορωμανικὴν**, εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ Ἕλληνες, οἱ Ἀλβανοί, οἱ Ῥωμοῦνοι, οἱ Ἰταλοί, οἱ Γάλλοι, οἱ Ἰσπανοί, οἱ Πορτογάλοι καὶ οἱ ἐν Βελγίῳ κατοικοῦντες Βαλλόνοι.

2) Τὴν **Γερμανικὴν**, εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ κυρίως Γερμανοί, οἱ πλείστοι Ἑλβετοί, οἱ Ὀλλανδοί, οἱ ἐν Βελγίῳ κατοικοῦντες Φλανδροί, οἱ Ἄγγλοι, οἱ Δανοί, οἱ Σουηδοὶ καὶ οἱ Νορβηγοί καὶ

3) Τὴν **Σλαυικὴν**, εἰς ἣν ἀνήκουσιν οἱ Βούλγαροι (φύλον τουρανικὸν ἐκσλαυισθέν), οἱ Βόσνιοι, οἱ Ἐρζεγοβίνοι, οἱ Μαυροβούνιοι, οἱ Σέρβοι, οἱ Κροάται, οἱ Δαλμάται, οἱ Σλοβῆνοι (κατοικοῦντες ἐν Αὐστρίᾳ) οἱ Σλοβᾶκοι (κατοικοῦντες ἐν Οὐγγαρίᾳ), οἱ Βοεμοί, οἱ Μορανοί, οἱ Βένδοι, οἱ Πολῶνοι καὶ οἱ Ῥῶσοι.

Εἰς τὸν αὐτὸν δὲ κλάδον ἀνήκουσι καὶ οἱ σήμερον ὀλιγάριθμοι τῶν ἀρχαίων Κελτῶν ἀπόγονοι, οἵτινες κατοικοῦσιν ἐν τῇ

Γαλλική χερσονήσῳ Βρετανίᾳ, τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ καὶ τῇ Ἰρλανδίᾳ, καὶ οἱ Ἀθηναῖοι ἐν τῇ Ῥωσικῇ Πολωνίᾳ.

Πλὴν τῶν τριῶν τούτων μεγάλων ὁμοεθνικῶν ὑπάρχουσι προσέτι ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἄλλα τινὰ ἔθνη, ἧτοι οἱ Οὐγγροὶ ἢ Μαγνᾶροι, οἱ Τοῦρκοι, οἱ Τάταροι, οἱ Καλμουῖκοι, οἱ Σαμογέται, οἱ Φίννοι, οἱ Αἰάπωνες, οἱ Ἑβραῖοι, οἱ Βάσκοι (κατοικοῦντες ἐν τοῖς δυτικαῖς Πυρηναίοις) καὶ οἱ Ἀθίγγανοι.

Θρησκεία. Πάντες σχεδὸν οἱ κάτοικοι τῆς Εὐρώπης, πλὴν ἐλίγων τινῶν ἑκατομμυρίων Μωαμεθανῶν καὶ Ἰουδαίων, εἶναι χριστιανοὶ διακρούμενοι εἰς τρεῖς ἐκκλησίας, τὴν ὀρθόδοξον, τὴν δυτικὴν ἢ καθολικὴν καὶ τὴν τῶν διαμαρτυρομένων.

Πολιτισμὸς τῆς Εὐρώπης. Ὡς πρὸς τὸν πολιτισμὸν ἡ Εὐρώπη κατέχει ἐν σχέσει πρὸς τὰς λοιπὰς ἡπείρους τῆς γῆς τὴν πρῶτην θέσιν ὑφ' ἑλκας τὰς ἐπόψεις.

Πολίτευμα. Ἐκ τῶν 25 κρατῶν τῆς Εὐρώπης ἐν μόνον ἔχει ἀπόλυτον μοναρχίαν, τὸ Μονακόν· τέσσαρα δὲ ἔχουσι δημοκρατίαν, ἧτοι ἡ Γαλλία, ἡ Ἑλβετία, ὁ Ἅγιος Μαρίνος καὶ ἡ Ἀνδόρρα, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ ἔχουσι συνταγματικὸν πολίτευμα.

ΠΙΝΑΞ

ΤΩΝ ΧΩΡΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΚΥΡΙΩΤΑΤΩΝ ΝΗΣΩΝ, ΟΡΕΩΝ,
ΠΟΤΑΜΩΝ, ΛΙΜΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΕΩΝ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
(ΠΛΗΝ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ)

Χῶραι : Ἡ Ἑὐρωπαϊκὴ Τουρκία, ἡ Βουλγαρία, ἡ Ῥωμανία, ἡ Σερβία, τὸ Μαυροβούνιον, ἡ Ἰταλία, ὁ Ἅγιος Μαρίνος, τὸ Μονακόν, ἡ Ἑλβετία, τὸ Λιχτενστάϊν, ἡ Γαλλία, ἡ Ἰσπανία, ἡ Πορτογαλία, ἡ Ἀνδόρρα, τὸ Βέλγιον, ἡ Ὀλλανδία, τὸ Λουξεμβούργον, ἡ Γερμανία, ἡ Αἰστροουγγαρία, ἡ Μεγάλῃ Βρετανία καὶ ἡ Ἰρλανδία, ἡ Δανία, ἡ Σουηδία, ἡ Νορβηγία καὶ ἡ Ῥωσία.

Νῆσοι : Ἐν τῷ Ἀτλαντικῷ Ὠκεανῷ ἡ Ἰσλανδία, ἡ Μεγάλῃ Βρετανία καὶ ἡ Ἰρλανδία· ἐν τῇ Βαλτικῇ θαλάσσῃ ἡ Σηλανδία, ἡ Φινία, ἡ Γοιτλάνδη καὶ ἡ Οἰσιλη· καὶ ἐν τῇ Μεσογείῳ θαλάσσῃ αἱ Βαlearίδες, ἡ Κορσική, ἡ Σαρδηνία, ἡ Σικελία, καὶ ἡ Κρήτη.

Ὅρη : Αἱ Ἄλπεις, αἱ Σκανδιναβικαὶ Ἄλπεις, τὰ Πυρηναῖα, τὰ Ἀπέννινα, αἱ Διναρικαὶ Ἄλπεις, αἱ Τρανσυλβανικαὶ Ἄλπεις, τὰ Καρπάθια, ὁ Αἴμος, ὁ Καύκασος καὶ τὰ Οὐράλια.

Ποταμοί : Ἐν Ῥωσίᾳ ὁ Βόλγας, ὁ Οὐράλης, ὁ Δόν, ὁ Πεισχόρας, ὁ Δούνας, ὁ Νεύας, ὁ Δύνας καὶ ὁ Δνείπερος· ἐν Γερμανίᾳ ὁ Βιστούλας, ὁ Ὄβερρος, ὁ Ἀλβις, ὁ Βίσουργις καὶ ὁ Ῥήνος· ἐν Ἀγγλίᾳ ὁ Τάμεσις· ἐν Γαλλίᾳ ὁ Σηκονάνας, ὁ Αἰγίηρ, ὁ Γαρούνας καὶ ὁ Ῥοδανός· ἐν Ἰσπανίᾳ ὁ Δούριος, ὁ Τάγος, ὁ Γουαδιάνας, ὁ Γουαδαλκιβίρ καὶ ὁ Ἐβρος· ἐν Ἰταλίᾳ ὁ Πάδος, ὁ Ἀδίγης ἢ Ἀθεσις, ὁ Ἄρονος καὶ ὁ Τίβερις· καὶ ὁ μακρότερος ὄλων Δούναβις, ὅστις διαρρέει πολλὰς χῶρας.

Λίμναι : Ἐν Ῥωσίᾳ ἡ Λαδόγα καὶ ἡ Ὀνέγα· ἐν Σουηδίᾳ ἡ Βενέρη, ἡ Βεϊτέρη καὶ ἡ Μαιλάρη· ἐν Ἑλβετίᾳ ἡ τῆς Γενεύης, ἡ τῆς Ζυρίχης καὶ ἡ τῆς Κωνσταντίας· καὶ ἐν Ἰταλίᾳ ἡ Μείζων, ἡ Κῶμος καὶ ἡ Γάρδα.

Πόλεις : Ἐν τῇ Ἑλληνικῇ χερσονήσῳ ἡ Κωνσταντινούπολις (1,100,000 κατ. μετὰ τῶν προαστείων) καὶ ἡ Θεσσαλονίκη (120,000 κατ.)· ἐν Ἰταλίᾳ ἡ Νεάπολις (580,000 κατ.), ἡ Ῥώμη (500,000 κ.), τὸ Μιλάνον (500,000 κ.), τὸ Τουρῖνον (340,000 κ.)

ἡ Φλωρεντία (210,000 κατ.), ἡ Γένοα (240,000 κατ.) καὶ
 ἡ Βενετία (160,000 κατ.) ἐν Γαλλίᾳ οἱ Παρίσιοι (2,780,000
 κατ.), ἡ Μασσαλία (520,000 κατ.), ἡ Λυὸν (480,000 κατ.),
 τὸ Βορδὼ (260,000 κατ.), ἡ Αἴλλη (210,000 κατ.), ὁ Ἅγιος
 Στέφανο. (150,000 κατ.), ἡ Νικαία (135,000 κατ.), ἡ Χάβρη
 (135,000 κατ.) ἡ Νάντη (135,000 κατ.), καὶ ἡ Τολῶσα (135,000
 κατ.) ἐν Ἰσπανίᾳ ἡ Μαδρίτη (525,000 κατ.), ἡ Βαρκελώνη
 (535,000 κατ.), ἡ Βαλεντία (160,000 κατ.) καὶ ἡ Σεβίλλη
 (150,000 κατ.) ἐν Πορτογαλίᾳ ἡ Λισαβὼν (360,000 κατ.)
 ἐν Ἑλβετίᾳ ἡ Ζυρίχη (187,000 κατ.), ἡ Βασιλεία (130,000 κατ.)
 καὶ ἡ Γενεύη (120,000 κατ.) ἐν Βελγίῳ αἱ Βρυξέλλαι (570,000 κατ.),
 ἡ Ἀνβέρση ἢ Ἀμβέρσα (312,000 κατ.) καὶ ἡ Γάνδη (166,000 κατ.)
 ἐν Ὀλλανδίᾳ τὸ Ἀμστελέρδαμ (570,000 κατ.), ἡ Ροτιτερδάμη
 (405,000 κατ.) καὶ ἡ Χάγη (260,000 κατ.) ἐν τῇ Μεγάλῃ Βρετανίᾳ
 καὶ Ἰρλανδίᾳ τὸ Λονδῖνον (4,760,000 κατ.), ἡ Γλασκῶβη (765,000
 κατ.), ἡ Λιβερπούλη (750,000 κατ.), ἡ Μαργχεστρία μετὰ τῆς
 Σαλφόρδης 923,000 κατ.), ἡ Βρυμγᾶμη (555,000 κατ.), τὸ
 Ἐδιμβούργον (320,000 κατ.) καὶ τὸ Δουβλίνον (380,000 κατ.)
 ἐν τῇ Γερμανικῇ αὐτοκρατορίᾳ τὸ Βερολίνον (2,100,000 κατ.),
 ἡ Βρεσλαῦτα (472,000 κατ.), ἡ Κολωνία (430,000 κατ.), τὸ
 Ἀνόβερον (252,000 κατ.), ἡ Φραγκφούρτη (336,000 κατ.), τὸ
 Μαγδεβούργον (242,000 κατ.), ἡ Καϊνξβέργη (225,000 κατ.),
 ἡ Ἐσση (232,000 κατ.), ἡ Δυσελδόρφη (255,000 κατ.), ἡ
 Χάλλη (172,000 κατ.), ἡ Δρέσδη (520,000 κατ.), ἡ Αἴ-
 ψμα (510,000 κατ.), τὸ Μόναχον (540,000 κατ.), ἡ Νυρεμ-
 βέργη (296,000 κατ.), ἡ Σιουτγάρτη (252,000 κατ.), τὸ Ἀμ-
 βουῖνον (880,000 κατ.) καὶ τὸ Στρατσβούργον (170,000 κατ.)
 ἐν ταῖς Σκανδιναυϊκαῖς χώραις ἡ Κοπεγχάγη (430,000 κατ.), ἡ
 Στοκχόλμη (338,000 κατ.) καὶ ἡ Χριστιανία (235,000 κατ.) ἐν
 τῇ Αὐστρουγγαρίᾳ ἡ Βιέννη (1,750,000 κατ.), ἡ Πράγα (210,000
 κατ.), ἡ Τεργέσιη (140,000 κατ.), τὸ Γράτς (140,000 κατ.) καὶ
 ἡ Βουδαπέστη (892,000 κατ.) ἐν Ῥωμανίᾳ τὸ Βουκορέστιον
 (290,000 κατ.) καὶ ἐν Ῥωσσίᾳ ἡ Πειρούπολις (1,450,000 κατ.),
 ἡ Μόσχα (1,050,000 κατ.), ἡ Βαρσοβία (685,000 κατ.), ἡ
 Ὀδησσὸς (410,000 κατ.), ἡ Ρίγα (285,000 κατ.) καὶ τὸ Κίελο
 (250,000 κατ.).

T E A O Σ

